

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙ ΟΔΙΚΩΝ

Ἐκδιδόμενον ὀς τοῦ μηνός.

Ἐν ΑΘΗΝΑΙΣ, 15 Ὀκτωβρίου 1870.

ΕΤΟΣ Γ'. — ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ ΙΑ'.

ΠΕΡΙ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΟΙΝΩΝ.

Πρὸς τοὺς Κ. Κ. Ἑλληνοδίκας τῆς ἐπὶ τῶν
Ὀλυμπίων ἐκθέσεως τοῦ 1870.

Παραθέτων καὶ μετὰ τῶν πολλῶν εἰς τὴν τῶν Ὀλυμπίων Ἐκθεσιν ὀλίγας φιάλας πρωτοετοῦς καὶ διετοῦς οἴνου, καθὰ τὰ τῶν φιαλῶν ἐπίσημα (étiquettes) σημειοῦσι, κατασκευαζομένου ὑπ' ἐμοῦ καὶ τῶν ἀδελφῶν μου ἐν Πάτραις, ἐθεώρησα ἐπάναγκας καὶ λίαν συντελεστικὰν, ὅπως συνοδεύσω τὰ δείγματα τοῦ οἴνου τούτου δι' ἐκθέσεως περὶ τοῦ τρόπου τῆς κατασκευῆς του. Ὁ τρόπος δ' οὗτος οὐ μόνον ἀπλούστατος εἶναι ὡς πρὸς τὴν κατασκευὴν ἀπλῶν φυσικῶν Ἑλληνικῶν οἴνων, ἀλλὰ καὶ ἀσφαλέςτατος, ἅτε μὴ ὑποστάντων ἡμῶν μέχρι τοῦδε οὐδεμίαν ζημίαν, εἴτε τῶν οἴνων καθισταμένων πολυετῶν, εἴτε ταξιδευόντων πρὸς οἰανδήποτε διεύθυνσιν.

Παρνεύρων δέ τινας ἐνταῦτ' θεωρίας λίαν οὐσιώδεις, ἐλθέτω τὸν τρόπον τοῦτον πρὸς

πάντας τοὺς ἀμπελοκτῆμονας, εἰδότες μὲν τὴν κατασκευὴν τοῦ ἀπλοῦ ρητινίτου, εἴτε καὶ ἀνευ ρητινῆς, οἴνου διὰ τοῦ προσφόρου καὶ τοῖς πᾶσι γνωστοῦ τρόπου, γινομένου δὲ ὄψμα τῆς ἀδαημοσύνης των, καθὼ μὴ δυναμένου τοῦ ἐν λόγῳ ρητινίτου νὰ διατηρηθῆ πέραν τοῦ ἐνός ἔτους, πολλῶ δὲ μᾶλλον νὰ ταξιδευθῆ τούτου δ' ἕνεκα τοῦ μὲν ὁ τρόπος οὗτος ἐπιτυχάνεται ἕνεκα ἀτμοσφαιρικῶν μᾶλλον αἰτιῶν, ἢ ἐξαιρέτου ποιότητος σταφυλῆς, ποῦ δ' ἕνεκα κλιματολογικῆς θέσεως τόπου τινός, ὡς εἶναι νῆσοι τινὲς τῆς Ἑλλάδος. Ἐν γένει δὲ ὁ ἐν Ἑλλάδι οἴνος ἀνευ στερεοῦ τύπου ἄλλοπρόσαλλος πάντοτε παρασκευαζόμενος, οἷος παρίσταται, θεωρεῖται καὶ δικαίως οἴνος τῆς φαντασίας, μὴ δυνάμενος νὰ προσελκύσῃ ἐξωτερικούς καταναλωτάς.

Σπεύδω δὲ νὰ κάμω τὸν ἀπλοῦν τοῦτον τρόπον τῆς κατασκευῆς αὐτοῦ γνωστόν, τοσοῦτω μᾶλλον, καθόσον τὸ πρὸ ἑνδεκαετίας συστήθην ἐν Πάτραις κατὰ τὴν τῆς Ἑλλ. οἰνοποιίας δὲν ἀνταπεκρίθη, ὡς ἔδει, εἰς τὰς προσδοκίας τῆς τε συνδραμούσης Κυβερνήσεως καὶ τῶν ἀδρῶς καὶ γενναίως ὑποστηριζάντων τοῦτο ὁμογενῶν μας.

Αιτία δὲ τούτου, καθὰ ἠδυνήθη νὰ ἐξαγάγῃ ὡς ὑπάλληλος ἐπὶ τριετίαν ἐργασθεὶς ἐν αὐτῷ, εἶναι πρὸς τοὺς ἄλλοις ὅτι οἱ οἰνοποιοὶ τούτου ἠθέλησαν νὰ ἐφαρμόσωσι καὶ ἐν Ἑλλάδι τὸν τρόπον τῆς ἐν Εὐρώπῃ κατασκευῆς, καὶ λάθωσιν ὡς γινώμονα πάντοτε τὰ παραγγέλματα τῶν καλλιτέρων Εὐρωπαϊῶν οἰνολόγων, μηδὲν λαμβάνοντες ὑπ' ὄψιν τὸ τε εἶδος τῆς σταφυλῆς, καὶ τὴν ἐπὶ τὰ ἀμπελοκλήματα τοῦ ἐν Ἑλλάδι κλίματος ἐπιρροήν· τούτου δ' ἔπαθον καὶ πάντες ὅσοι ἐν Ἑλλάδι ἠθέλησαν νὰ ἐφαρμόσωσι καὶ μιμηθῶσι τὴν ἐν Εὐρώπῃ κατασκευὴν διὰ τοὺς ἀπλοῦς οἴνους, ἐν ᾧ ἔπρεπε πάντα διὰ τῆς ἀλανθαστοῦ πείρας νὰ γνωρισθῶσι καὶ συσχεθῶσιν ὡς κανόνες· διότι καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Εὐρώπῃ ὅπου θεωρεῖται τελειοποιημένη ἡ τέχνη αὕτη, δὲν διέπονται τὰ κατ' αὐτὴν φαινόμενα δογματικῶς καὶ δι' ἀπκρηγκλίτων κανόνων, ἀλλ' εἰς ἕκαστον τόπον καὶ ἀνά πᾶν κλίμα καὶ ἐπὶ ἕκαστου εἴδους πρέπει διὰ τῆς εἰρημένης πείρας νὰ γνωσθῶσιν.

Ἐτερον, κατ' ἐμὲ, σφάλμα εἶναι, ὅτι ἀντὶ διὰ πάσης θυσίας νὰ ἐπιδοθῶσιν εἰς τὴν ἀπλὴν μόνον κατασκευὴν οἴνων, ἧτις ὑπόσχεται εἰς τὸν τύπον βεβαίαν καὶ σπουδαιότητα τὴν ὥφελειαν, ἐπεδόθησαν εἰς τὴν ἀκίρον μελέτην καὶ ἀνωρελῆ ἐνασχόλησιν τῆς κατασκευῆς τῶν ἀφρωδῶν οἴνων (champagnes) καὶ ἐπ' ὀλίγον εἰς τὴν τῶν *meilleurs* ἢ *éprouvés* καλουμένων οἴνων (vins du dessert), δυσανάλογον πρὸς τὰ μέσα, τὴν κατανάλωσιν τοῦ τόπου, καὶ πρὸς τὰς περιστάσεις τῶν ἀντικειμένων καίτοι σχετικῶν εἰς τὴν ἐν γένει Οἰνοποιίαν.

Περὶ τὸν νομίζω νὰ ἐκταθῶ περισσότερο, ἕνα ἀποδείξω ὅποσον δύναται ἡ ἐν Ἑλλάδι οἰνοποιία, διὰ τὸ ἀρμόδιον τοῦ κλίματος, τὸν πλοῦτον καὶ τὸ κατάλληλον τῆς πρώτης ὕλης, νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν ὑλικὴν εὐημερίαν τοῦ τόπου, καὶ νὰ κατασταθῇ βιομηχανία ἐπικερδῆς ἀπαραίτητος καὶ ἅπασαν τὴν Ἑλλάδα, ἧτις εἶναι κυρίως ἡ πατρὶς τῆς ἀμπέλου, καλυπτομένων τῶν ὠραιοτέρων καὶ εὐφροωτέρων ὄροπέδιων καὶ πεδιάδων τῆς ἀπὸ ἀπεράντους ἀμπελοφυτεῖς καὶ σταφιδοφυτεῖς. Περιορίζομαι μόνον νὰ δώσω τὴν σύντομον ἐκθέσιν μου περὶ τοῦ ἀπλοῦ τρόπου τῆς κατασκευῆς οἴνου *Λευκοῦ* καὶ *Μελανοῦ* (ἧς προῖον καὶ τὰ παρουσιάζοντα δείγματα) πρὸς τὸν σκοπὸν δὲ τούτου ἐνόμισα ἐπάναγκεν νὰ προτάξω ὀλίγα τινὰ ὡς πρὸς τὴν ἐκλογὴν τοῦ εἴδους τῆς σταφυλῆς, καὶ τὴν ποιότη-

τητα τῆς γῆς, ἅτινα τὰ μέγιστα συντελοῦσι πρὸς παραγωγὴν ἐξαιρετῶν οἴνων, μηδὲν λαμβάνων ὑπ' ὄψιν τὸ ζήτημα τῆς καλλιέργειας, καθόσον αὕτη εἶναι ἤδη τελειοποιημένη. Ἡ ἐν Ἑλλάδι καλλιέργεια τῆς ἀμπέλου, ὡς ἤδη ἐνεργεῖται, καὶ πρὸ πάντων ἐν ταῖς παραλλήλαις ἐπαρχίαις τῆς Πελοποννήσου, ὑπερβαίνει καὶ αὐτὴν τὴν ἐν Γαλλίᾳ καὶ ἀλλοῦσι κατὰ οὐ μόνον ἐντόπιον εἰδήμονες ὁμολογοῦσι, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ οἱ οἰνοποιοὶ Γάλλοι οἱ ἐν τῷ καταστήματι τῆς ἐν Πάτραις οἰνοποιίας ἐργασθέντες εἰς τοῦτο συννεφώνουν. Ἀποβαίνοντος ὅθεν τοῦ περὶ καλλιέργειας ἀμπέλων περιπτῶ, συνάμα δὲ καὶ γελοίου, ὡς πολλοὶ πράττουσι, προτάττω μόνον ὀλίγα τινὰ περὶ τοῦ εἴδους τῆς σταφυλῆς, ὡς ἴαν οὐσιώδη διὰ τὴν περὶ τὴν πρῶτον πρῆγματιαν.

Ἐν Ἀθήναις τῆς 4. Ἰουλίου 1870.

Εὐπειθίστατος
Ι. Κ. ΤΣΗΠΟΥΡΙΑΣ
φρμακοποιός.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

Περὶ τοῦ εἴδους τῆς σταφυλῆς τοῦ ἀμπελοκλήματος

Ἐν ἐκ τῶν κυριωδεστέρων αἰτίων πρὸς παραγωγὴν καλῆς καὶ ἐξαιρετοῦ ποιότητος οἴνου εἶναι καὶ τὸ εἶδος τῆς σταφυλῆς τοῦ ἀμπελοκλήματος (cépage) καθότι, ὡς γνωστὸν, εἶαστον εἶδος, εἶσι ἴδια χαρακτηριστικὰ, ἅτινα διατηρεῖ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ἀπραχμείωτα, εἰς οἰομένητε κλίμα, γῆν, καὶ τοποθεσίαν ἐν φυτουργηθῆ. Ἡ διαφορὰ τούτων θέλει εἶσθαι τοιαύτη, ὥστε δυνατόν νὰ μεταβάλλωσι τὴν παραγωγικὴν βλάστησιν καὶ καρποφορίαν (ὅπως συνέβη εἰς ἐμὲ ἐν Πάτραις, ὅπου μετεφυτεύθησαν κλήματά τινὰ ἐκ τῆς ἄνω Γερμανίας, ἐξ ἐκείνων ἀφ' ὧν κατασκευάζεται ὁ Καμπανίτης), οὐδέποτε ὅμως δύνανται νὰ ἐκνοθεύσωσι τὸ ἐν εἶδος εἰς ἄλλο, οὐδὲ πρὸ πάντων ν' ἀπιβάλλωσι τὴν τάξιν τῆς ὑπεροχῆς τῶν· οὐδέποτε λ. χ. ὁ *ροδίτης* εἰς *μαυροῦδι* δύναται νὰ μεταβληθῆ, οὐδὲ τοῦτο εἰς *μαυροδάφνην*, ἢ καὶ τάνάπαλιν.

Τὸ ἔδαφος, τὸ ψυχρὸν ἢ θερμὸν κλίμα, ἡ καλλιέργεια, ὁ χρόνος τοῦ τρυγητοῦ καὶ ἡ θέσις δυνατόν νὰ μεταβάλλωσι οὐσιωδῶς τὴν ποιότητα τοῦ οἴνου, ἀλλ' οὐχὶ καὶ τὸν τύπον αὐτοῦ (cachet). Τοῦντεῦθεν ἀνάγκη καθίσταται, ὥστε πᾶς ἀμπελοκλήμων νὰ φροντίξῃ νὰ ἐκλέγῃ τὸ εἶδος τῆς

σταφυλῆς, καθότι τοῦτο πρὸ παντὸς ἐπικρατεῖ πρὸς πᾶσαν ἀμπελοφυτεῖαν, καὶ οὐχὶ ἡ τοποθεσία. Καίτοι ὅμως γνωρίζων ὅτι τὸ εἶδος ἐπὶ πᾶσιν ἐπικρατεῖ, ἐν τούτοις δύναται ἐκ τῶν ἐνότων, χωρὶς νὰ φροντίξῃ περὶ τῆς ἀντικατάστασεως τῶν ὑπαρχόντων ἀμπελοκλήματων νὰ μεταχειρισθῆ τὰς σταφυλάς τούτων, ὅπως παρασκευάσῃ κατάλληλον πρώτην ὕλην πρὸς κατασκευὴν ἀπλῶν φυσικῶν οἴνων, ἀρκεῖ μόνον νὰ εἰσαγάγῃ τὸν τρόπον τῆς τέχνης, τροποποιημένων ἐργασίων τινων, ἀναλόγως τῶν τοπικῶν περιστάσεων καὶ τῆς φύσεως τῆς ὕλης.

Καίτοι καὶ ἅπασαν τὴν Ἑλλάδα γνωστὸν εἶναι ὅτι αἱ ἠφαιστιογενεῖς γαῖαι ὡς ξηραὶ παρέχουσι γλυκυτέραν σταφυλὴν, καὶ ἐπομένως εἰσι κατάλληλοι πρὸς κατασκευὴν ἐξαιρετοῦ οἴνου, τούναντιον δὲ αἱ ἀργιλλώδεις καὶ αἱ βαλτώδεις, ὡς παρέχουσι σταφυλὴν εὐχυμωτέραν καὶ ὑδαρστέραν εἰς ἀκατάλληλοι, μᾶλα ταῦτα, ὡς παρακατιῶν διαλαμβάνω, οὐδέτερον τούτων δύναται νὰ παράσῃ εἰς τὸν ἐν Ἑλλάδι οἰνοποιὸν ἀκράδαντον καὶ ἀσφαλῆ πεποιθήσιν, ἐὰν ἐκάτερον τούτων χωριστὰ ἀφεθῆ πρὸς κατασκευὴν οἴνου ἐξαιρετοῦ, ἐκτὸς ἐν ἰδιαιτέρα κλιματολογικῇ θέσει ἐπιτρέπει τοῦτο (ὡς ἐν Θήρᾳ καὶ Κεφαλληνίᾳ). Ἀμφότερα ὅμως συγχερασθέντα κατὰ τινὰ ἀναλογίαν παρέχουσι πολυτιμωτέραν τὴν πρώτην ὕλην εἰς τοῦτον, παρὰ ἐν παραδοθῆ τυφλῶς καὶ ἀνεξετάστως εἰς τὴν κοινὴν ταύτην παραδοχὴν, ἣν ἄλλως τε ὡς ἀληθῆ καὶ αὐτὴ ἡ ἐπιστήμη παραδέχεται (1). Ἴνα μὴ μακρηγοῶ, ἐπαρκούμαι τοῦτο μόνον λέγων, ὅτι τὸ κλίμα τῆς Ἑλλάδος καθὼς εἰς ἄλλα, οὕτω καὶ ἐδῶ καθιστᾷ τύπον ἐξαιρέσεως.

Ποῖον δὲ εἶδος παρέχει περισσότερα συστατικὰ καὶ ποῖον ὀλιγώτερα, ὅπως ὁ ἐν Ἑλλάδι οἰνοποιός ἔχων ὑπ' ὄψιν δύναται νὰ κάμῃ ἀκριβῆ ἀναλογίαν, τοῦτο ἔπρεπε νὰ ἦναι τὸ κοινὸν μέλημα. Ἀπεναντίας δὲ οὐδαμῶς τῆς Ἑλλάδος ἐγένετο τοῦτο ἀντικείμενον σπουδαίας μελέτης, εἴτε τῶν ἐπιστημόνων καταγινόμενων μόνον πρὸς ἀπομίμησιν Εὐρωπαϊκῶν οἴνων, εἴτε τῶν ἀμπελοκτηνῶν γνωρίζοντων ἐκ πείρας ἢ ἐκ παραδόσεως τὴν ποιότητα τῆς σταφυλῆς τῶν,

(1) Τὴν ἀληθῆ ταύτην παραδοχὴν ἀκολουθήσαντες κατὰ τὸ 1889 καὶ οἱ ἐκ Γαλλίας ἐλθόντες τεχνίται, κατασκευασάν ἄνω τῶν 2,000 βαρελῶν μελανοῦ οἴνου ἐκ γλυκυτάτης σταφυλῆς στεγνῶν τῶν ἐν τῷ καταστήματι τοῖς οἰνοποιεῖς, ὅπερ ἄπην ἐξέτισε.

ὡς ἐκ τῆς τοποθεσίας τῆς (ἧτις συνήθως μεταβάλλεται ἐκ τῶν πνεόντων ἀνέμων καὶ τῶν ἐτησίων βροχῶν). Ἐξαιρετῶν οἴνων παρέχουσι νῆσοι τινεὶ τῆς Ἑλλάδος, αἵτινες χρεωστοῦσι τὴν μετρίαν ποιότητα τῶν οὐχὶ εἰς τὸν τρόπον τῆς κατασκευῆς, ἀλλ' εἰς τὴν τοποθεσίαν καὶ τινὰς ἐξαιρετικὰς περιστάσεις τοῦ ἐδάφους.

Ἐν τούτοις ἐκ τῶν ἐνότων αὐταὶ αἱ ὑπάρχουσαι σταφυλαὶ ἐν Ἑλλάδι, συμμιγνύμεναι κατ' ἀναλογίαν τῆς ποιότητος τῶν καὶ ἀποτελοῦσαι ὁμοιωμαεῖς τι κράμα γλεύκους, εἶναι δυνατόν νὰ παράγῃσι βεβαίαν ἐξαιρετῶν ποιότητα οἴνου, δυναμένου οὐ μόνον ἐπὶ πολλὰ ἔτη νὰ διατηρηθῆ, ἀλλὰ προσέτι καὶ ἀβλαβῶς νὰ ταξειδεύσῃ ὡς παρακατιῶν ἐκθέτω· ὁ τρόπος δὲ τῆς εὐρέσεως τῆς ἀναλογίας τοῦ μίγματος τοῦ γλεύκους, καὶ ἡ μέθοδος ὀρίζεται ἐν τοῖς κάτωθι, παρέχει τὴν εὐκλείαν πρὸς ἅπαντας τοῦ νὰ μὴ ἔχωσι τὴν ἀνάγκην τῆς γνώσεως τῆς σταφυλῆς οἰομένητε εἶδους, ἔστω καὶ ἀπὸ οἰομένητε τύπον προερχομένης. Σπυδῶν δὲ νὰ ἐκθέσω τὸν ἀπλοῦν τοῦτον τρόπον τῆς ἀναλογίας, προτρέπω τοὺς ἐν Ἑλλάδι ἀμπελοκλήμονας καὶ μὲν νὰ μεταχειρίζωνται τὰ ὑπάρχοντα εἶδη τῶν ἐν Ἑλλάδι σταφυλῶν, ἐύσω ἢ πείρα καὶ ἡ ἐπιστήμη τῶν φώτων δὲν ἀποδείξῃ ποία ἔσεται ἡ πρὸς ἀντικατάστασιν καλλιτέρα διὰ τὴν ἐξαιρετῶν ποιότητα τοῦ οἴνου· πάντοτε ὅμως νὰ φροντίξωσι νὰ ὑπαγάγῃσι τοὺς οἴνους τῶν εἰς μίαν, ἢ τὸ πολὺ δύο κατηγορίας, τὸν μέλαν καὶ τὸν λευκόν, ἐκάστη δὲ νὰ φέρῃ τὸν ἴδιον τύπον (cachet) ἀντὶ ἰδιορῦθμῶς ἕκαστος νὰ μεταβάλλῃ τὴν ποιότητα καὶ νὰ ποιήσῃ τὸ χρώμα κατ' ἔτος· διότι ὅπως δῆποτε καὶ ἐν ὑποτεβῆ ἡ ποιότης τοῦ οἴνου ἀρίστη, εἶναι πάντοτε οἶνος φαντασιώδης, μὴ δυνάμενος οὔτε διαρκῆ φήμην νὰ λάβῃ, οὔτε καταναλωτὰς νὰ προσελκύσῃ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄.

Περὶ κατασκευῆς λευκοῦ οἴνου.

Ὅπως τρυγήσωμεν τὰς σταφυλάς πρέπει αὐτὰ νὰ κατασταθῶσιν ὄριμοι, ἢ δὲ ὄριμανσι· αὕτη πολλαχῶς γίνεται καταφανῆς, κυρίως ὅμως ἐκ τῶν ἐξῆς:

α.) Ἐκ τῆς γεύσεως.

β.) Ἐκ τοῦ μίσγου (κοτζανίου) τῆς σταφυλῆς καθισταμένου ξηροῦ, κατὰ τὸ ἄνω μέρος, πρὸς τὸ ὅποιον ζηραίνεται ἐκ τοῦ κλήματος.

γ.) Ἐκ τῆς βράγος τῆς σταφυλῆς, καθιστα-

μένης οὐ μόνον μαλακῆς, ἀλλὰ καὶ εὐκόλως ἀποσπομένης ἐκ τοῦ γιγάρτου διὰ τῆς παραμικρᾶς ἐπαφῆς τῶν δακτύλων.

δ') Διὰ τοῦ γλευκομέτρου, δεικνύοντος τὴν πυκνότητα τοῦ ἐξαχθισομένου γλεύκου (μούστου) ἐκ τῆς σταφυλῆς, ἐπομένως τὸν κατὰ προσέγγισιν βαθμὸν τῆς ζακχάρως ταύτης· τὸν τρόπον δὲ τοῦτον, καθὼ ἐπιστημονικόν, καὶ εἰς ὀλίγους γνωστὸν, περιγράφω ἐν τέλει.

Αἱ ὄριμοι λοιπὸν σταφυλαὶ τρυγῶνται ἐν καιρῷ εὐδίῳ, καὶ οὐχὶ ἐν ἡμέραις βρογαεῖς, μετὰ τὴν δρόσον τῆς πρωΐας καὶ τὴν διάλυσιν τῆς ὀμίχλης· ἡ δὲ διὰ ψαλίδος ἐκκοπὴ αὐτῶν λίαν ἐπωφελεῖς, δυναμένου τοῦ τρυγῶντος ἐργάτου τὰς τε ἀώρους νὰ ἐγκαταλείπη, καὶ τὰς σεσηπυίας βράγας εἰς χωριστὸν κἀνιστρον νὰ ἐναποταμίειη. Τελεσφορώτερον δὲ καὶ βεβαιώτερον ἐπιτυγχάνεται τὸ εἰς τὸ μέλλον ἀποτέλεσμα ἐπὶ τῆς ἐπιτυχίας τοῦ οἴνου, ὅπταν τις κρατῆ ἀκριβῆ σημειῶσιν τῆς ποσότητος ἑνὸς ἐκάστου εἶδους σταφυλῆς, τῆς κατ' ἔτος συγκομιδῆς του, ὅπως γνωρίζων τὴν τοῦ παρελθόντος ἔτους τελείαν ἀναλογίαν, καθὼς καὶ τὸ ἀποτέλεσμα, δύναται νὰ μεταβάλλῃ ταύτην κατὰ τὰ ἐπιόντα ἔτη, ὡς ἐποτέ τῆ ἀνάγκη τὸ καλέσῃ.

Διὰ τὴν κατασκευὴν λοιπὸν λευκοῦ οἴνου αἱ ὄριμοι σταφυλαὶ πατώνται πάραυτα μετὰ τὸν τρυγητὸν, ὅπως μὴ μένωσιν ἐν προσβολῇ σήψως, ὡς ἐκτεθειμένοι εἶς τε τὸν ἥλιον καὶ τὴν θερμότητα, ἐκδραζομένης οὕτω τῆς ζυμώσεως των. Ἐξαιρέσει μόνον ποιοῦνται αἱ ἐν Ἑπτανήσῳ, ἐν Θήρᾳ καὶ ἀλλαχοῦ σταφυλαί, αἵτινες τρυγῶνται καὶ διαμενοῦσι συσσωρευμένοι εἰς τοὺς καλουμένους *ληγούς*, μέχρι οὗ μετὰ τινος ἡμέρας αὐταὶ αὐταὶ ὑποδείξωσι διὰ τοῦ λεγομένου *ξεκινημάτος* των τὴν πρὸς τὰ πρόσω βροῆν τοῦ γλεύκου καὶ ἐπομένως τότε καθίσταται ἐπιναγκῆς τὸ πάτημά των καὶ ἡ διὰ πιεστηρίων περαιτέρω ἐκθλιψίς των. Αἱ σταφυλαὶ ὅμως αὐταὶ ὡς προσερχόμεναι ἀπὸ ἡραιστιογενεῖς τοποθεσίας ἐπιτρέπουσι τοῦτο· καθότι εἰσι τοσοῦτον ἐξαιρέτου ποιότητος, ὥστε, ἐπειδὴ τὸ ἐν αὐταῖς ὑδαρὲς στοιχεῖον ὑπερεῖ τοῦ ζακχαρώδους, ἔχει κατὰ πολὺ ἀνάγκη ἀρωγῆς, ὅπως κατορθώσῃ νὰ συμβοηθῆσῃ καὶ τὸ ὀλικὸν ἔργον τῆς ζυμώσεως (δι' οὓς λόγους παρακατιῶν ἐκθέτω), τὴν δὲ βοήθειαν ταύτην λαμβάνει ἐκ τε τῆς ἐφιδρώσεως τῶν συσσωρευμένων σταφυλῶν, καὶ ἐξ ἄλλων οὐσιῶν ἐνυπαρχουσῶν ἐν τοῖς φλοιοῖς τῶν βράγων καὶ τοῦ μίσχου, οὐσίαι τὰ μάλιστὰ συντελοῦσαι

πρὸς τὴν τακτικὴν κατεργασίαν τοῦ οἴνου.

Ἐν τούτοις τὸ ἐξαχθὲν γλεύκος, πρὶν εἰσεῖται ὑπερπληρώσῃ τὰ καλῶς κεκαθαρισμένα οἰνοβάρελα, πρέπει νὰ δοκιμασθῇ ὡς πρὸς τὸν βαθμὸν τῆς πυκνότητός του, εἴτε ὡς πρὸς τὸ ποσὸν τῆς ζακχάρως τῆς ἐν αὐτῷ ἐμπεριεχομένης, καθότι ἡ πλείω ἢ ἐλάσσων ποσότης ταύτης συνεπάγεται ἐν τῷ ἡμετέρῳ κλίματι τὴν ἐπιτυχίαν ἢ ἀποτυχίαν τοῦ οἴνου. Ὅπως δὲ ἐν τέλει περὶ γλευκομέτρου ἀναφέρω, οὕτω καὶ θεωρητικῶς παρακατιῶν ἀναπτύσσω, ὅτι, ὁ διὰ τοῦ βυθιζομένου γλευκομέτρου δεικνυόμενος βαθμὸς τῆς πυκνότητος δὲν φανερόναι μόνον τὸν βαθμὸν τῆς ζακχάρως, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ τὸ κατὰ προσέγγισιν ποσὸν τοῦ παραχθισομένου ὑπ' αὐτοῦ οἰνοπνεύματος ἐν τῷ οἴνῳ, ἐξ οὗ δύνασθε νὰ προεικασάμεν οὐ μόνον τὴν ποιότητά του, ἀλλὰ καὶ κατὰ πόσον οὗτος εἶνε δυνατόν νὰ ἀνέξῃ, ἐπομένως νὰ φροντίσωμεν νὰ συγκεράσωμεν, εἴτε νὰ μετριάσωμεν τὸν παρὰ πολὺ ζακχαρῶδη δι' ἑτέρου ἀδύνατου ἢ τῆ προσθήκη ὕδατος· τούτέστι νὰ κόψωμεν κατὰ τὴν κοινὴν ἔκφρασιν τὸ πυκνὸν γλεύκος, ἢ τὴν ἀνάπαλιν ἐνδυναμώσωμεν τὸ λίαν ἀδύνατον, διότι καὶ τὸ πολὺ ζακχαρῶδες βλάπτει ὡς μὴ δυνάμενον ὀλοτελῶς νὰ διαλυθῇ καὶ τὸ λίαν ἀδύνατον δὲν θὰ δυνηθῇ ἐπὶ πολὺ ν' ἀνέξῃ. Ποῖος δὲ θέλει εἶσθαι ὁ ἀνώτατος καὶ ποῖος ὁ κατώτατος ὅρος; εἰς τοῦτο οἱ δυστυχεῖς ἀμπελοκτῆμονες κατ' ἔτος σφάλλουσι, μὴ δυνηθέντες νὰ εὔρωσι τὸ σταθερὸν σημεῖον τῆς ἐπιτυχίας των. Καὶ εἶνε μὲν ἀληθές ὅτι οὗτοι ἐγνώρισαν ἕνεκεν πείρας καὶ τῶν κατ' ἔτος παθημάτων ὅτι ὅσον ἀπὸ ἐνὸς ἀποτυγχάνει ἡ συγκομιδὴ τοῦ γλυκυτάτου γλεύκου ἀφιεμένη μόνη πρὸς παραγωγὴν οἴνου, τόσον ἀπὸ ἑτέρου καὶ ἡ τοῦ λίαν ἀδύνατου προσερχομένη ἐξ ὑδαρῶν καὶ ἀνοσιῶν σταφυλῶν, δὲν ἠδυνήθησαν ὅμως νὰ εὔρωσι καὶ τὸν μέσον ὅρον, δι' οὗ νὰ κόπτωσι τὸ γλεύκος τοῦτο, ἀλλὰ προσθέτοντες ἀδιακρίτως καὶ ἀνευ ὀρισμοῦ ποῦ μὲν ποσὸν ὕδατος ἀπροσδιόριστου, ποῦ δὲ ποσὸν ἀδύνατου γλεύκου, ἀφίενται εἰς τὴν τύχην, δι' ἧ ὁ οἴνος των καθίσταται προβληματικός. Τὸ ἐπ' ἐμοὶ ἐφ' ὅσον ἠδυνήθη ἐπιστημονικῶς καὶ πρακτικῶς νὰ ἐξαγάγω, εἶνε ὅ,τι δι' ἐνδελεχοῦς προσπάθειάς κατῶρθωσα μετὰ τῶν ἀδελφῶν μου ἐν Πάτραις, ὅπως εὔρω τὰ ὀριστικὰ σημεῖα τῆς ἀραιώσεως τοῦ γλεύκου καὶ ἐπομένως νὰ διατελῶ πάντοτε ἐν ἀσφαλείᾳ ὡς πρὸς τὸ ποῖον τοῦ οἴνου μου, ὡς τὰ παρόντα δείγματα ἐμφαίνουσιν, ἂν καὶ

ἔχουσι μετρίαν πνευματικὴν δύναμιν, μῆλα ταῦτα δύνανται νὰ κατασταθῶσι πνευματωδέστατα, ἐὰν ἡ χρεια τὸ καλέσῃ, ὅπως ἀποσταθῶσιν εἰς τὸν πρὸς θν ὅρον. Τὰ δὲ σημεῖα ταῦτα εἰσι τὰ ἐξῆς· οὐδέποτε τὸ ἐντιθέμενον ἐν τοῖς βαρελίοις γλεύκος ἄρῃσα νὰ δεικνύῃ πυκνότητα μείζονα τοῦ βαθμοῦ 12ου οὐδὲ ἐλάσσονα τοῦ βαθμοῦ 9ου, ὁ δὲ λόγος ἀπλούστατος. Κατὰ τὴν πρώτην περίπτωσιν, διὰ τὴν ἀφθονον ποσότητα τῆς ζακχάρως, μὴ δυναμένη; νὰ διαλυθῇ (δι' οὓς λόγους ἐκθέτω παρακατιῶν), ὁ κατεργασθεὶς οἶνος· ἐναπολείπεται ὑπόγλυκος, ἐπομένως εἰς τὸ μέλλον λίαν ἀρροσφαλῆς· κατὰ δὲ τὴν δευτέραν, διὰ τὴν ἀραιότητα τοῦ γλεύκου ὑποδεικνύουσαν τὸ ὑδαρὲς στοιχεῖον εἰς ὑπερτεροῦσαν ποσότητα, ὁ παραχθισόμενος οἶνος· δὲν θὰ δυνηθῇ νὰ διατηρηθῇ. Διὸ ἐνεῦθεν καθίσταται ἀνάγκη νὰ μετριάσῃ τὸ λίαν πυκνὸν γλεύκος εἴτε δι' ἄλλου ἀδύνατου, εἴτε δι' ὕδατος, κατ' ὅσον τοῦτο δὲν εἶναι ξένον στοιχεῖον ἐν τῷ οἴνῳ, ἀποτελοῦν τὸ μεγαλύτερον συνθετικὸν στοιχεῖον ἐν αὐτῷ (75—80 τοῖς %). Δοθέντος ἤδη τοῦ λόγου ἐνταῦθα, ἐν βραχυλογίᾳ ἄς μοι συγχωρηθῇ νὰ ἐκθέσω τὸν λόγον δι' ὃν τὸ φαινόμενον τοῦτο λαμβάνει χώραν.

Ὁ οἶνος, προϊόν τῆς οἰνοπνευματώδους ζυμώσεως τοῦ γλεύκου, καταστάς διαυγῆς παρέχει ἐκτός τοῦ ὕδατος καὶ οἰνοπνεύματος καὶ διάφορα ἄλλα προϊόντα, ὧν τὰ μὲν προὔπῃρχον εἰς τὸ γλεύκος (λ. χ. φυτικὰ ἄλατα, μικρὰ ποσότης κομμωδῶν οὐσιῶν, φυτικὸν λεύκωμα, χρωματιστικαὶ οὐσίαι, ἐλεύθερον τρυγικόν, μηλικόν καὶ βυρσοδεψικόν ὀξύ) τὰ δὲ ἀνεπτύχθησαν κατὰ τὴν ζύμωσιν (ἀνθρακικόν ὀξύ καὶ οἰνόπνευμα) ἢ μετ' αὐτὴν (ἠλεκτρικόν καὶ ὀξικόν ὀξύ, ὅπερ ἐστὶ προϊόν τῆς ὀξειδώσεως τοῦ οἰνοπνεύματος). Ὅθεν ἐκ τῶν προϊόντων τούτων τὸ οἰνόπνευμα ἐξακολουθεῖ ν' ἀναπτύσσεται μέχρι τινὸς ἐκ τῆς παραγωγῆς αὐτοῦ ζακχάρως, παύει δὲ ὁσάκις τοῦτο ὑπερπλεονάσῃ καθιστάμενον ἐμπόδιον εἰς τὸ ἐναπολειπόμενον ἀδιάλυτον εἰσεῖται ζακχαρῶδες καὶ ἐπομένως εἰς αὐτὴν ταύτην τὴν ἀνάπτυσιν του.

Οἱ βαθμοὶ λοιπὸν τοῦ γλευκομέτρου δεικνύουσιν ὁμοίαν ποσότητα ζακχάρως καὶ ἀναλογουσι πρὸς σχετικὴν ποσότητα τοῦ οἰνοπνεύματος ἐν τῷ οἴνῳ κατὰ δεδομένην τινὰ μονάδα γλεύκου. Σταματᾷ δὲ τοῦτο, ὅπταν ἡ πυκνότης τοῦ γλεύκου ὑπερβῇ τὸν βαθμὸν 12. Ὡς ἐν παραδείγματι ἐὰν 100 ὀκάδες γλεύκου διὰ τοῦ γλευκομέτρου μᾶς δείξωσι βαθμὸν πυ-

κνότητος 10. ἐπειδὴ ἕκαστος βαθμὸς πυκνότητος ἀναλογεῖ μὲ μίαν ὀκτῶν ζακχάρως καὶ ἐν τέταρτον τῆς ὀκάς, ἔπεται ὅτι ἡ ὀλικὴ ποσότης τῆς ζακχάρως εἰς τὰς 100 ὀκ. τοῦ γλεύκου θέλει εἶσθαι ὀκ. 12 1/2. Ἐπειδὴ δὲ πάλιν ἐκάστη ὀκὰ ζακχάρως μᾶς παρουσιάζει σχεδὸν ὡς ἔγγιστα μίαν ὀκτῶν καθαρῶ οἰνοπνεύματος τῶν 100 βαθμῶν τοῦ Gay-Lusac, ἡ τῶν 40 τοῦ Cartier, ἔπεται ὅτι ἡ ὀλικὴ ποσότης τοῦ οἰνοπνεύματος θέλει εἶσθαι εἰς τὰς 400 ὀκάδας 12. Ταῦτο δὲ συμβαίνει ἐὰν τὸ γλευκομέτρον ἐδείκνυε βαθμὸν 12 ἡ ποσότης τοῦ μὲν ζακχαρώδους· μέρος θέλει εἶσθαι ὀκὰδ. 15, τοῦ δὲ οἰνοπνεύματος ὡσαύτως. Ἐκ τῶν εἰρημένων λοιπὸν γίνεται δῆλον, ὅτι οἱ βαθμοὶ τοῦ γλευκομέτρου οὐ μόνον τὴν πυκνότητα τοῦ γλεύκου δεικνύουσι, ἀλλ' ἐν ταύτῳ καὶ τὸ ποσὸν τῆς ἐν αὐτῷ ζακχάρως καὶ τὸ τοῦ οἰνοπνεύματος τοῦ ἐκ ταύτης παραχθισομένου. Τὸ δὲ ποσὸν τοῦτο παριστᾷ ὡς ἔγγιστα· καθότι ἡ ἐμφαινόμενη πυκνότης εἶνε κατὰ τι ἐλαττωματικὴ, ἐπειδὴ ὑποβοηθοῦσι ταύτην καὶ ἕτεραι οὐσίαι ἐν τῷ γλεύκῳ ἐνυπάρχουσαι· οὐδέποτε ὅμως ὑπερβαίνουσι τὸ 1/12 ἢ τὸ 1/15 τοῖς % . Οὕτω λοιπὸν τὸ ζακχαρῶδες μέρος τοῦ γλεύκου ἐξακολουθοῦν ν' ἀναπτύσσῃ τὸ οἰνόπνευμά του, ὀλιγοστεύει τὴν ζύμωσιν του καὶ σχεδὸν παύει τὴν ἀνάπτυσιν του, ὅπταν φθῆσῃ τὸν βαθμ. 12 τοῖς % . Ἡ περισσοτέρα ὅθεν ποσότης τῆς ζακχάρως μὴ δυνηθεῖσα ν' ἀναπτύχῃ ὡς ἐπενεργούντος καὶ τοῦ ἐπελθόντος ψύχους ἐναπολείπεται ἀδιάλυτος· δι' ἧ ὁ οἶνος καθίσταται μὲν διαυγῆς, διατηρεῖται ὅμως ὑπόγλυκος, ἐπιφυλασσόμενος κατὰ τὰ ἐπιόντα ἔτη εἰς τὸν καιρὸν τοῦ θέρους νὰ διαλύσῃ τὸ ἐναπολειφθὲν ζακχαρὶ διὰ νέας ἀδήλου ζυμώσεως, τούτέστι νὰ κατεργασθῇ. Εἰς τὴν περίστασιν ὅμως ταύτην εἶνε λίαν προβληματικός ὁ οἶνος· πολλῶν δὲ μᾶλλον ἐὰν οὗτος ἀφρηθῇ ἐλεύθερος εἰς τὴν τύχην μετὰ τῆς ἐν τῷ πυθμένι τοῦ οἰνοβαρελίου ἰλύος (λάσπης). Ἐνεκα τούτου ὁ Ἑυρωπαϊκὸς οἰνοποιὸς σπεύδει οὐ μόνον νὰ μεταγγίσῃ τὸν οἶνον ἐκ τῆς ὑποστάθμης του, ὅπως ἀρχομένης τῆς νέας ζυμώσεως μὴ συμπαρακολουθῇ αὐτὴ ἐκ τῶν κάτω πρὸς τὰ ἄνω καὶ τὴν ἀνάπαλιν, ἀλλὰ προθυμοποιεῖται νὰ καθαρῆσιν συνάμα τοῦτον δι' ἰχθυοκόλλας ἀπὸ τὴν ἐνυπάρχουσαν βλένναν κλπ. ἵνα ὑποβοηθῆσῃ καὶ τὴν νέαν ταύτην ζύμωσιν. Τούναντιον δὲ οἱ πλείστοι ἐκ τῶν ἡμετέρων ὄχι μόνον δὲν ἐφρόντισαν ἐν ἀρχῇ νὰ μετριάσωσι τὴν πολλὴν γλυκύτητα τοῦ

γλεύκος των, όπως μὴ έναπομένη ζάχαρι τι αδιάλυτον ἐν τῷ οἴνῳ, ἀλλὰ καὶ τοῦ οἴνου έναπολειφθέντος γλυκέος οὔτοι ἐγκαταλείπουν τοῦτον μετὰ τῆς λάσπης του (περιλαμβανομένης σὺν τῇ ρητίνῃ ἅπαντα τὰ σχηματισθέντα ὄξιμα ἄλατα), ἀδιστακτικῶς πιστεύοντες, μάλιστα ὅτι τὸ πᾶν ἀπώλετο, ἐὰν ὁ οἴνος των μεταγγισθῇ ἐκ τῆς λάσπης ταύτης· διὸ ἐπερχομένης τῆς θερμότητος τοῦ ἐπιόντος ἔτους ἀρχεται καὶ ἡ νέα ζύμωσις, ἥτις καθιστᾷ τὸν οἴνον ὄχι μόνον θολόν (trouble) ἀλλὰ καὶ λίαν ἐπικίνδυνον διὰ τὴν ὑπάρχουσαν λάσπην· τὸ δὲ θόλωμα τοῦτο ἀποκαλοῦσι *κόψιμον*.

Τὸ γλεύκος λοιπὸν μετροῦν βαθμὸν κάτωθεν πάντοτε τοῦ 12ου. παρέχει πλήρη ἀσφάλειαν εἰς τὸν οἴνοποιον, καὶ ἐπομένως ἐντίθεται εἰς μικρὰ οἰνοβάρελα καὶ ἀφίεται ἤτυχον πρὸς ζύμωσιν εἰς πολὺ εὐάερον καὶ οὐχὶ στενόχωρον τόπον, ἐνα μὴ βεβιασμένη γίνηται ἡ ζύμωσις. (Fermentation). Τελειωθείσης δὲ τῆς πρώτης θερμότητος ζυμώσεως, ἥτις εἰς τὸν λευκὸν οἴνον δὲν διαρκεῖ περὶ τῶν 30 ἡμερῶν, καὶ ὑπερπληρωθέντος τοῦ ἐν τοῖς βαρελίοις ὡς ἐκ τῆς ζυμώσεως προκύψαντος κενοῦ, κλείεται ἡ ὀπή οὐχὶ ἀσφαλῶς, ἀλλὰ δι' ἐπιθέσεως κατὰ πλάτος τεταμένου λινοῦ πανίου (λινάτζας), ἐχούσης ὑπεράνωθεν μικρὰν πλάκα· ὁ οἴνος ἐξακολουθεῖ νὰ ἐνζυμοῦται ἡσυχότερον, μετ' ὀλίγον ὅμως φαίνεται ὅτι ἐντελῶς ἐπέκυσται, ἐν ᾧ διατηρεῖ ἀδιάλυτον τι ποσὸν ζαχαρώσεως, κατὰ τὴν μάλλον καὶ ἥττον ποιότητα τοῦ γλεύκους, ὅπως κατεργασθῇ ἐν τῷ μέλλοντι ἀνεπαισθήτως πως. Τὰ μυστήρια δὲ τῆς κατεργασίας ταύτης, ἢ μάλλον τῆς ἀδήλου ζυμώσεως, δὲν ἠδυνήθη εἰσέτι νὰ λύσῃ ἡ ἐπιστήμη, διὸ ἀπέχω ἐγὼ ὁ ἀδύνατος νὰ σχηματίσω κανόνας, οὓς τινες ὀφείλει ν' ἀκολουθῇ τις ἐπὶ τῶν οἴνων, ἐὰν οὔτοι δὲν σπληνίζονται εἰς τὴν ἀλάνθαστον πείραν καὶ τὰς εὐτυχεῖς παραδόσεις. Τοῦτο μόνον δύναμαι νὰ παρατηρήσω ἐνταῦθα, δοθέντος τοῦ λόγου, ὅτι καθ' ἡ πέτρα μ' ἐδίδαξεν εἰς τὴν ἀδήλον ταύτην ζύμωσιν, καθὰς καὶ ἐν πάσῃ ἄλλῃ ἐν τῷ μέλλοντι οἰαδήποτε καὶ ὁσδηδήποτε κατεργασία τοῦ οἴνου οὐδέποτε δύναται νὰ παραγάγῃ τὸν *οἰνανθικὸν αἰθέρα* (bouquet) ὡς οἱ πολλοὶ πιστεύουσι καὶ μάλιστα οἱ Εὐρωπαῖοι οἰνολόγοι (1) ἔστω καὶ ἐὰν ἡ κατεργασία αὕτη πολυ-

(1) Ἀπορεῖ τις ἀναγινώσκων τοὺς σολοικισμοὺς καὶ τὰς ἀντιφάσεις εἰς αὐτὰς ἐμπέπτοντι οἱ κύριοι οὔτοι ἄλλως τε σ-

χρόνιος κατὰ τὴν αὐτὴν ἔκφρασις τῆς ἐμῆς γνώμης, περιελοῦσης ἐξ ἐνδελεχοῦς παρατηρήσεως καὶ πείρας, ἵσως ἤθελε φανεῖ εἰς πολλοῦ· ἀρκετὰ γελοιοπρεπή· ὡς ἀποβαίνουσα ἄντικρυς καθόλου εἰς τὴν κοινὴν ταύτην παραδοχὴν πρὸ πάντων δὲ εἰς αὐτὸ τοῦτο τὸ ἄρωμα, ὅπερ οἱ οἴνοι ἐκάστοτε παρήχουσι. Εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι ὁ οἴνος ὅσον παλαιούται, τόσον κατεργάζεται ἀναπτύσσων διαφόρους καλλονας του, οὐχ ἥττον ὅμως ὁ ἐν Ἑλλάδι, διακατέχων ἕτερα οὐσιώδη συστατικά, ὅσον δήποτε καὶ ἐὰν παλαιωθῇ, οὐδέποτε ἤθελε δυνήθῃ νὰ ἀναπτύξῃ τὸ ἄρωμα τοῦτο (bouquet) ὡς *οἰνανθικὸν αἰθέρα* καθὼς ὁ Λιβίγιος ὑποστηρίζει, οὐδὲ ὡς συνθέτους αἰθέρας καθὼς πολλοὶ ἐξοχοὶ χημικοὶ ἀναφέρουσιν, λ. γ. Βερθελέτος, Proust κλπ. παραδέχονται. Πῶς εἶναι δυνατόν νὰ παραδεχθῇ τις οἰανδήποτε τοιαύτην γνώμην, ἐὰν μὴ πρῶτον δὲν ἀνατρέψῃ τὰς βάσεις τῆς χημείας; Καθότι κατὰ τὴν ὀργανικὴν χημείαν ὅπως παραχθῇ οἷος δήποτε αἰθέρ (Νιτρικός, Θεϊκός, Ὄξικός) ἔχει ἀνάγκη τῆς παρουσίας ἐνὸς τοιοῦτου ὀξέος· ἐπομένως τὸ ἄρωμα τοῦτο καθὼς *οἰνανθικὸς αἰθέρ* ἔχει ἀνάγκη τῆς παρουσίας ἐνὸς ὀξέος· ὅπως γενῆ ἐν τῇ *ρίζῃ* ἢ λεγομένη ἀντικατάστασις (ὅρα τὰ περὶ αἰθέρος ἐν τῇ ὀργαν. χημείᾳ), ὁ δὲ οἴνος τῶν θερμῶν κλιμάτων καὶ προπάντων τῆς Ἑλλάδος πλουσιώτατος ἐν κατὰ τὰ ἄλλα, ὑστερεῖ κατὰ πολὺ τῶν ἄλλων οἴνων τῶν βορείων κλιμάτων, κατὰ τε τὰ ὄξιμα ἄλατα, καὶ κατ' αὐτὴν τὴν παρουσίαν τῆς κοινωτάτης τρυγός· ἄλλως τε σπανίως ἀπαντωμένως εἰς μόνους τοὺς οἴνους τῶν ὄρειων καὶ ψυχρῶν μερῶν τῆς Ἑλλάδος.

Ἀφ' οὗ λοιπὸν τὰ οἰνοβάρελα πληρωθῶσι καλῶς ἀφίενται πρὸς ἤτυχον ζύμωσιν, μέχρις οὗ ἐπέλθῃ τὸ μέγα ψῦχος, ὅπερ χωρίζει τὰς ὕλας καὶ καθιζάνει τὴν ἐν τῷ οἴνῳ βλέναν ἐπὶ τοῦ πυθμένος τοῦ ἀγγείου, ἀποτελοῦν τὴν διαύγειαν τοῦ οἴνου, ἥτις ὑπερβαίνει πολλάκις καὶ αὐτοὺς τοὺς κεκαθαρμένους δύο καὶ τριῶν ἐτῶν· Διαρ-

φοῖ ἐπιστήμονες ἄντες· διότι ἐν τῇ ἐπιστήμῃ τῆς οἰνολογίας ἐνῶς ἀπ' ἐνὸς οὐδέως παραδέχονται τὸν ὀξυνοσμενον οἴνον, ἀφ' ἑτέρου ὑποστηρίζουσι τὴν ὑπαρξίν οἰνανθικοῦ αἰθέρους (bouquet) ἐν αὐτῷ τῷ οἴνῳ· δημολογοῦσι δηλονότι εἰς τὴν παραδοχὴν τοῦ δευτέρου καὶ τὴν ὑπαρξίν τοῦ πρώτου. καθότι ὅπως παραχθῇ οἷος δήποτε αἰθέρ ἔχει ἀνάγκη τῆς παρουσίας ἐνὸς ὀξέος. Ἡ ὑπαρξίς δὲ τοῦ ὀξέος τούτου τί ἄλλο εἶναι, εἰμὴ ἡ ἔξυνοσ γέυσις τοῦ οἴνου;

κοῦντος ὅθεν τοῦ ψύχους τούτου καθ' ἡμέρας εὐθίως γίνεται ἡ μεταγγίσις τοῦ οἴνου ἀπὸ οἰνοβαρελίου εἰς οἰνοβάρελον κλιῶς καθαρισθὲν καὶ δι' ἀτμῶν καιομένου θεῖου (θειώδους ὀξέως πληρωθὲν (1)), κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον. Τὸ κενὸν καὶ κεκαθαρμένον οἰνοβάρελον πλησιάζοντες παρὰ τῇ ὅλῃ σειρᾷ τῶν ὑπαρχόντων οἰνοβαρελίων, ἀρχόμεθα τῆς μεταγγίσεως διὰ τοῦ κελουμένου σίφωνος, τοῦτέστι σωλήνος καμπύλου ἐκ λευκοσιδήρου (τενεκέ) ἔχοντος δύο σκέλη ἄνω καὶ ἐν τῷ μέσῳ ὀπὴν κλειομένην κατὰ βούλησιν διὰ στρόφιγγος. Ἐνθέντοντες ὅθεν τὸ μικρότερον σκέλος τούτου ἐντὸς τοῦ κενοῦ οἰνοβαρελίου, ἐπιφυλάττομεν τὸ μεγαλύτερον διὰ τὸ πλεῖστος οἰνοδοχεῖον, ὅπερ ἐμβυθίσαντες προσέχουμεν νὰ μὴ φθάνῃ μέχρι τοῦ πυθμένος· κατόπιν δὲ ἀπορροφήσαντες τὸν ἐν τῷ σωλῆνι ἀέρα διὰ τῆς ὀπῆς τοῦ στρόφιγγος, ἀρχόμεθα πάλιν κατὰ τῆς τοῦ οἴνου μεταγγίσεως, μετακινῶμεν τούτου ἀπὸ τὸ ἐν εἰς τὸ ἕτερον οἰνοβάρελον, ἀνευ τοῦ παραμικροῦ θερμῶν δυνάμεων νὰ ταράξῃ τὴν διαύγειαν τοῦ βρυστοῦ ἐκ τῆς εὐρισκομένης ἐν τῷ πυθμένι ὑποστάθμην. Κατανοήσαντες δὲ ὅτι αὕτη ἐφθάσε μὲχρι τοῦ τεθλωμένου οἴνου, παύομεν τὴν ἐξακολούθησιν. Ἀφ' οὗ δὲ εἰς ἐξωχωριστὸν μέρος ἐνθίσωμεν τὸν έναπολειφθέντα θυλὸν τοῦτον οἴνον, καὶ καλῶς καθαρίσαντες τὸ ἐκκενωθὲν οἰνοβάρελον, ἐνταυτῷ δὲ θειώσαντες, παρενθέτομεν τοῦτο πάλιν ἐν τῇ ἰδίᾳ θέσει παρὰ τῇ ὅλῃ σειρᾷ, ἀρχόμενοι οὕτω πως τῆς μεταγγίσεως τοῦ ἀμέσως ἐπομένου διὰ τοῦ ἰδίου τρόπου. Διὰ τοῦ τρόπου τούτου οὐ μόνον ἀσφάλεια ὡς πρὸς τὴν διαύγειαν καὶ ἐξασθένησιν τοῦ οἴνου γίνεται, ἀλλὰ συνάμα καὶ οἰκονομία, δύναμένου ἐνὸς μόνου ἀνθρώπου νὰ μεταγγίσῃ μέγα ποσὸν οἴνου, ἀνευ τῆς βοήθειας ἑτέρου.

(1) Τὰ μὴ καλῶς καθαρισθέντα οἰνοβάρελα μεταδίδουσιν ἐκ τοῦ ξύλου τῶν ἰδιαιτέρων ὀσμῶν εἰς τὸν οἴνον, κατὰ τὸ μάλλον καὶ ἥττον ἀρδῆ, καθιστάνουσιν τοῦτον χείριστον, καίτοι κἀλλιστον ὡς πρὸς τὴν ποιότητα, ἢ ὁσμὴ αὕτη εὐκόλως προεπιδομένη εἰς τοὺς ἐξειδικασμένους ἑσσησιν ἔχοντες οἰνογνώστας (gourmet) δύναται νὰ ἐξαλειφθῇ ἐκ τοῦ ξύλου διαφοροτρόπως. α'.) Διὰ καθαροῦ πλυσίματος. β'.) Διὰ καύσεως καὶ ἀπυρηνώσεως τῆς ἑσῶ ἐπιφανείας τοῦ ξύλου. γ'.) Διὰ πληρώσεως τοῦ οἰνοβαρελίου ἐκ θαλασίου ὕδατος καὶ ἐγκαταλείψεως τούτου μέχρις ἐντελοῦς σήψεως του. δ'.) Δι' ἐπαλείψεως γάλλικου ἀσβέστου ἐπὶ τῆς ἑσῶ ἐπιφανείας τοῦ οἰνοβαρελίου. ε'.) Διὰ προσθήκης οἰνοπνεύματος, εἴτε χρεώσεως τοῦ οἰνοβαρελίου διὰ Κονεῖκα, Ρουμίον, καὶ οἰνοπνευμακ.

Μετὰ δεκαπενθήμερον διάστημα, ἢ καὶ πλέον, διαρκοῦντος τοῦ ψύχους, ἐπέρχεται τὸ λεγόμενον *καθάρισμα* ἢ *κολλάρισμα* ὅπερ διττῶς ἐνεργεῖται· εἴτε διὰ τοῦ λευκώματος τῶν ὠν, προστιθεμένων 3-4 τοιοῦτων ἐπὶ 100 ὄκ. οἴνου (1), εἴτε διὰ τῆς ἀγοραίας λευκοτάτης ἰχθυόκολλας κεκομμένης εἰς μικρὰ τεμάχια, καὶ ἐντεθειμένης ἐντὸς μικροῦ ἀγγείου πεπληρωμένου ὕδατος, εἰς ὃ προσετέθη ἐν δράμιον τρυγικοῦ ὀξέος· Διαλυθείσης οὕτω ταύτης, ἀναλογούσης ἐν δράμιον ἐπὶ 100 ὄκ. οἴνου, ποιῶμεν τὸ καθάρισμα δι' ἀναταράξεως βιαίας τοῦ οἴνου, ὅπως ἡ ἐν αὐτῷ βλένη καὶ πᾶσα ἑτερογενὴς οὐσία ἐνωθεῖσα, ἢ συμπαρασυρθεῖσα σχηματίσῃ μελιτώδες ἢ κολλώδες τι νέφος, κατ' ἀρχὰς μὲν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας ἐκπλούμενον, μετ' ὀλίγας ὅμως ἡμέρας καθιζάνον ἐν τῷ πυθμένι, καθισταμένου τοῦ οἴνου καὶ πάλιν διευγεστάτου (clair) καὶ ἐτοιμοῦ νὰ δεχθῇ τὴν δευτέραν μεταγγίσιν, καθ' ἣν τρόπον ἀνωτέρω ἀνέφερον.

Πληρωθέντων οὕτω τῶν οἰνοβαρελίων, δυνάμεθα νὰ πωματίσωμεν ἀσφαλῶς ταῦτα, ἐὰν οὐδεμίαν ὑρίσταται ζύμωσις εἰσέτι, καθότι ὁ λευκὸς οἴνος διαφέρει κατὰ πολὺ τοῦ μέλανος, ὄχι μόνον πρὸς τὸν χρωματισμὸν ἐνταυτῷ δὲ εἰς τὰ λοιπὰ συστατικά του, ἀλλὰ καὶ ὡς πρὸς τὴν ζύμωσιν· διότι ὁ μὲν πρῶτος θεωρεῖται καὶ δικαίως ὡς γνησιώτερος τοῦ δευτέρου· τοῦ μὲν μέλανος μετὰ τῶν σταφύλων περιεχόντων βυρσοδειψικὴν ὕλην κατεργασθέντος, ἐνταυτῷ δὲ μετὰ τῶν σπόρων καὶ τοῦ μίσχου, περιεχόντων οὐσίας ἐλαιώδεις καὶ κολλώδεις, ἢ ζύμωσις ὑποβοηθεῖται καὶ ἐκδιάζεται ἡ περιόδός της περισσότερον τοῦ λευκοῦ.

Περαιωθεισῶν οὕτω τῶν ἐργασιῶν τοῦ οἴνου δύναται οὕτως νὰ σταλῇ πρὸς κατανώμισιν, εἴτε νὰ διαιεῖται ἐπὶ πολλὰ ἔτη· εἰς πᾶσαν ὅμως περίπτωσιν καθ' ἣν θέλομεν νὰ κάμωμεν ἀποστολὴν

(1) Ἡ παρ' ἡμῶν χρῆσις τῆς ρητίνης εἰς οὐδὲν ἄλλο ὀφείλει εἶμὴ τοῦ νὰ δώσῃ ἰδιόζουσαν ὀσμὴν εἰς τὸν πρωτοετῆ οἴνον μας, εὐχάριστον ὡς πρὸς ἡμᾶς, προπάντων δὲ νὰ καθάρῃ τούτον διότι εἶναι ἐν τῶν χείριστων κατὰ τῆς ὀσμῆς ὑπερβαίνουσα καὶ αὐτὴν τὴν ἰχθυόκολλαν. Παραμοίως ἢ χρῆσις τοῦ γύψου (θεικῆς ἀσβέστου) κάμνει τὸν οἴνον νὰ στερεῖται χρωματιστικῆς οὐσίας, νὰ γίνηται διαυγέστερος καὶ νὰ συντηρῆται ἀσφαλέστερον. Ἐνεργεῖ δὲ ὁ γύψος ἐπὶ τοῦ ἔξυτρυγικοῦ κλέους, καὶ μέρος μὲν τῆς τρυγὸς καταπίπτει ὡς τρυγικὴ πίτακος, ἰσοδύναμος δὲ ποσότης θεϊκοῦ ὀξέος εἰσέρχεται ἐν διαλύσει καὶ εὐρίσκειται εἰς τὸν οἴνον ὡς ὀξυθεικὸν κάλι· ἀρκετὸς ἐν αὐτῷ.

αυτοῦ, πρέπει νὰ τὸν καθαρῶς δι' ἰχθυόκολλας καὶ νὰ τὸν μεταγγίζωμεν εἰς τὰ ὠρισμένα βαρέλια τῆς ἀποστολῆς.

Περαιῶν τὴν περί λευκοῦ οἴνου ἐκθεσί μου, ἐπιπροσθέτω τὸ ἐξῆς: ὅτι σταφυλαὶ αἵτινες δίδουσι κακὸν μέλανα οἶνον δύνανται νὰ δώσωσι ἄριστον λευκόν, καθὼς καὶ τὰνάπαλιν. Τοιοῦτον τι συμβαίνει καὶ ἐν Ἀθήναις μὴ δυναμένου τοῦ λευκοῦ οἴνου σπανίως πέραν τοῦ ἔτους νὰ διατηρηθῆ, πολὺ δὲ περισσότερον νὰ μετενεχθῆ ἀβλαβῶς ἀπὸ τόπου εἰς τόπον, ἕνεκα τῆς ποιότητος τῆς σταφυλῆς καὶ τῆς διὰ τοῦ κλίματος ὀριμάνσεως. Ἐν ᾧ ἐὰν αἱ ἐνυπάρχουσαι σταφυλαὶ πατῶμεναι ἐξυμούντο ἐπὶ 3—4 ἡμέρας μετὰ τῶν στεμφύλων, καὶ μὲν ἤθελον παραγάγει οἶνον ὀλίγον ξανθόν, ἀλλὰ ἐξαιρετικὸν καὶ δυνατόν, δυνάμενον νὰ διατηρηθῆ ἐπὶ πολλὰ ἔτη, εἴτε νὰ μετακομίζεται ἄνευ θολώματος εἰς οἰονδήποτε μέρος, ἐν ᾧ ἤδη δὲν δύνανται. Ἐν γένει δὲ ὁ λευκὸς οἶνος εἶναι τὸ γνησιώτερον δείγμα καὶ ἡ βία, ἐφ' ἧς ὁ ἀμπελοκτῆμων δύναται νὰ γνωρίσῃ τὴν τε ποιότητα τῆς τοποθεσίας του καὶ τοῦ κλίματός του, συνάμα δὲ τὸν χρόνον, ἐφ' οὗ μετὰ πλειοτέρας ἐπιτυχίας δύναται τρυγῶν νὰ κατασκευάσῃ ἐξαιρετικὸν οἶνον χρωματισμένον, ἢ λευκόν.

Πρὸ πάντων μὴ λησμονῶμεν ὅτι ἡ ἐπιμέλεια καὶ ἡ παρατήρησις ἐπὶ ἐκάστου τρυγετοῦ, καθόσον ἀφορᾷ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ λευκοῦ οἴνου, κατὰ τὰς ἀνωτέρω ἀναλογίας καὶ ὁδηγίας, θέλει συνεπάγῃ πολλοὺς καταναλωτὰς ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ τὴν βραδυτέραν αὐτοῦ ὑπερτίμησιν, τοσοῦτῃ μᾶλλον καθόσον ἡ ἐπιμέλεια τοῦ λευκοῦ οἴνου δὲν χρήζει κόπου πολλοῦ ὡς ἀπλουστάτου.

(Ἀκολουθεῖ).

ΤΟ

ΒΟΡΕΙΟΝ ΣΕΛΑΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΤΗΝ 12 ΚΑΙ 13 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1870.

Ἀσύνηθες ὄλως διὰ τὸν τοσοῦτῃ τῶν πόλων ἀπέχοντα τόπον ἡμῶν εἶδομεν αἴφνης περί τὴν 7 τῆς ἑσπέρας τῆς 12(24) τοῦ Ὀκτωβρίου ε. ε. πρὸς τὸ βόρειον μέρος τοῦ ὀρίζοντος. Ἀπ' αὐτοῦ δηλαδὴ πρὸς τὰ ἄνω ὑψοῦτο φῶς χρώματος ἀνοικτοῦ πορφυροῦ καὶ ἐσχημάτιζε τμήμα κύκλου. Ἡ ἔντασις αὐτοῦ ἦτο κατ' ἀρχὰς ἀσθενής, περί

τὴν 9 ὅμως ὤραν ἐφαίνετο τρόπον τινὰ ὁ οὐρανὸς καίόμενος* τὸ φαινόμενον δ' ἔλαβε πρὸς τὸ Β μέρος ὕψος 15' καὶ ἔκτασιν ὀριζοντεῖαν 110 περίπου μοιρῶν. Ἐνίοτε ἐφαίνοντο ἀναθρόσκουσαι ἀπὸ τοῦ ὀρίζοντος πρὸς τὰ ἄνω ἀκτινοβολαὶ λευκαί, καὶ τότε ἡ λαμπρότης τοῦ φαινομένου ἐπετεινετο, ἰδίως δὲ νέα ἐπίτασις ἐγένετο περί τὴν 10 ὥρην. Οὕτως ὅτε μὲν ἐξησθένει, ὅτε δ' ἐπετεινετο. Βαθμηδὸν ὅμως ἤρχισεν ἐξασθενεῖν καὶ λαμβάνον χρῶμα βαθύτερον, ἰόχρουν, περί δὲ τὴν 11 1/4 ἐγὼ τοῦλάχιστον δὲν ἠδυνάμην νὰ διακρίνω τίποτε πλέον. Ἡ τοποθέτησις τοῦ κυκλικοῦ σχήματος, τὸ ὁποῖον ἀπετέλει τὸ φαινόμενον, ἦτο τοιαύτη ὅτε ἐξετεινετο ἀπὸ τοῦ πόλου 60 μὲν μοίρας πρὸς Δ., 50 δὲ πρὸς Α., δηλαδὴ ἦτο τοποθετημένον συμμετρικῶς σχεδὸν πρὸς τὸν πρὸς Δ. τοῦ πόλου κείμενον μαγνητικὸν μεσημβρινὸν τῶν Ἀθηνῶν. Τοιοῦτο λοιπὸν ἐγένετο τὸ φαινόμενον τῆς ἑσπέρας τῆς 12 Ὀκτωβρίου, καθ' ἣν καὶ ὁ οὐρανὸς ἦτον αἴθριος καὶ νηνεμῖα ἐπεκράτει.

Τὴν ἐπομένην ἡμέραν ἔπνεεν αἰεμος σφοδρὸς ἀπὸ τῶν Ν. καὶ νέφη ἐκάλυπτον τὸ πλεῖστον τοῦ οὐρανοῦ. Περί τὴν 7^η καὶ πάλιν ἀνεφάνη τὸ φαινόμενον, πολὺ ὅμως ἐντονώτερον παρὰ τὴν προτεραίαν. Δυστυχῶς τὰ νέφη ἐκάλυπτον παραλλοῦ τὸν οὐρανὸν καὶ μάλιστα τὰ ΒΑ. αὐτοῦ, ὅθεν δὲν ἦτο δυνατόν νὰ φανῇ αὐτὸ ἐν ὅλῃ τῇ μεγαλοπρεπείᾳ του. Τὸ χρῶμά του ἦτο ἐρυθρότερον ἢ τὴν προτεραίαν, ἐξετεινετο δὲ καὶ πολὺ πλείον, διότι ὀλίγον μετὰ τὴν 8^η ἡ ὀριζοντεῖα ἔκτασις αὐτοῦ πρὸς Δ. ἦτον 80 μοιρῶν (πρὸς Α. διὰ τὰ νέφη δὲν ἐφαίνετο πόσον), ὑψοῦτο δὲ περί τὴν 9^η, ὅτε πολλὰ τῶν νεφῶν δισκεδάσθησαν, περί τὰς 35 μοίρας. Καὶ πάλιν ἡ ἀκτινοβολία ἐφαίνετο ἐνίοτε. Περί τὴν 11 μόλις ἠδυνάμην νὰ διακρίνω ἕτι ἀσθενῆ τινα ταινίαν ἰόχρουν πρὸς τὸ ἐλεύθερον πλέον νεφῶν ΒΑ. μέρος τοῦ ὀρίζοντος. Ἀσθενεῖς ἀστέρεις ἐφαίνοντο ὡσεὶ ἀμαυρούμενοι ὑπὸ τῆς λάμψεως τοῦ φαινομένου, οἱ πλησίον ὅμως τοῦ ὀρίζοντος δευτέρας τάξεως ἀστέρες: α, β, γ, καὶ δ τῆς Μεγάλης Ἄρκτου ἐσελάγιζον λαμπροὶ ἐν τῷ ἐρυθρῷ φωτὶ τῆς δευτέρας ἑσπέρας ὡς μὴ καλυπτόμενοι ἀπὸ νέφη.

Τοιοῦτον ἐφάνη τὸ φαινόμενον ἐνταῦθα κατὰ τὰς δύο ἑσπέρας. Τὴν ἐπομένην οὐδὲν ἠδυνήθη νὰ ἴδω, καίτοι προσεκτικὸς εἰς τοῦτο καταστάς ὑπὸ τινων, νομιζόντων ὅτι ἐβλεπον ἀσθενεῖς τι φῶς πρὸς ΒΑ. κατὰ τὴν 6 1/2 M. M.

Ἐφάνη δὲ τὸ φαινόμενον αὐτὸ καθ' ἅπασαν τὴν Ἑλλάδα, τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ κατὰ

τὰς ἐφημερίδας τῆς πόλεως ταύτης καὶ μέχρι Βαγδάτου. Ἐν Κορίνθῳ ἕνεκα σφοδροῦ πνέοντος ἀνέμου ἐφαίνετο κινούμενον, ὅπως πρόσωπον ἀξιόπιστον μοι εἶπεν. Ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐφάνη ἐκτεινόμενον ἔτι μᾶλλον ὑπεράνω τοῦ ὀρίζοντος, ἐφαίνετο δ' αὐτόθι στηριζόμενον πλησίον τοῦ ὀρίζοντος ἐπὶ ἐτέρου κυκλικῷ τμήματι, ἐλαιοχρόου.

Διὰ τὸ ἀσύνηθες τοῦ φαινομένου ἐνταῦθα καὶ ἐκ τῆς ἀπάτης τῆς ἐκ τοῦ ὀνόματος προξενουμένης, τινὲς ἐνόμιζαν ὅτι τὸ φαινόμενον αὐτὸ ἦτον ἄλλο τι ἢ βόρειον σέλας, νομιζόντες ὅτι τοῦτο μόνον εἰς τὰς πολὺ βορείους χώρας φαίνεται. Ἀληθῶς τὸ βόρειον σέλας εἶνε φαινόμενον σύνηθες εἰς τὰς περί τὸν πόλον χώρας, ὅπου ἰδίως κατὰ τὸ φθινόπωρον καὶ τὰς ἀρχὰς τῆς ἀνοιξεως φαίνεται τὰς πλείστας ἑσπέρας* ἐκ τούτου ὅμως δὲν ἔπεται ὅτι ἀλλαγῶν δὲν δύναται νὰ φανῇ, διότι λ. χ. εἰς τὴν μεσαίαν Εὐρώπην ἀναφαίνεται κατὰ μέσον ὄρον δεκάκις περίπου τοῦ ἔτους. Ὅσον ἀπομακρυνόμεθα τοῦ πόλου τοσοῦτο σπανιώτερον εἶνε τὸ βόρειον σέλας, ὅθεν καὶ παρ' ἡμῖν εἶνε ὄλως ἀσύνηθες.

Ἐντεῦθεν καὶ ἡ δυσπιστία πολλῶν περί τοῦ ἂν τὸ φαινόμενον ἦτο βόρειον σέλας, μάλιστα τοσοῦτο λαμπρὸν. Ἐκ τῆς πρὸς Β. ὅμως θέσεως αὐτοῦ, τῆς σχεδὸν συμμετρικῆς πρὸς τὸν μαγνητικὸν μεσημβρινὸν τοποθετήσεως, τοῦ σχήματός του καὶ τῆς ἀκτινοβολίας, οὐδεμία περί τούτου ἀμφιβολία ὑπελείπετο.

Τὸ βόρειον σέλας φαίνεται συχνότατα εἰς τὰς περί τὸν πόλον χώρας. Οὕτως ὁ Γάλλος Λοττίνος, διατρίψας ἀπὸ τῶν ἀρχῶν Σεπτεμβρίου 1838 μέχρι τῶν μέσων Ἀπριλίου 1839 ἐν Βοσσεκόφῃ τῆς Νορβηγίας, εἰς βόρειον πλάτος 70 μοιρῶν, παρατήρησεν 143 φορές τὸ βόρειον σέλας. Ὅταν ἐκ τῶν νεφῶν δὲν ἐφαίνετο τὸ βόρειον σέλας, ἡ ὑπαρξίς αὐτοῦ ἐμαρτυρεῖτο ὑπὸ τῆς μαγνητικῆς βελόνης. Ἀλλὰ τὸ βόρειον σέλας ἐνίοτε φαίνεται καὶ εἰς τὰς μεσημβρινὰς τῆς Εὐρώπης χώρας, διότι ἐφάνη λ. χ. εἰς τὴν Ἰταλίαν καὶ ἀκριβῶς περτηρήθη κατὰ τὸ 1848 ἐν Πίζα καὶ Ῥώμῃ. Ἀορίστως δὲ ἀναφέρει ὁ Οὐμβόλδος τὴν ἐμφάνισιν τοῦ σέλαος εἰς τὸ Μεξικὸν καὶ εἰς αὐτὴν τὴν Περούβιν. Τὸ ἐνταῦθα τελευταίως ἀναφανὲν ἐγένετο ὁρατὸν μέχρι τῆς Βαγδάτης. Εἰς τὸν περί τὰς ἀνταρκτικὸν πόλον χώρας φαίνεται τὸ νότιον σέλας.

Τὴν ἐμφάνισιν τοῦ βορείου σέλαος παραναγγέλλει κίνησις ἐκτεκτος τῆς μαγνητικῆς βελόνης, ἧτις ἐξακολουθεῖ τραχυσμένη καθ' ὅλην

τὴν διάρκειαν τοῦ φαινομένου. Ἡ πρώτη ἐμφάνισις τοῦ σέλαος γίνεται συνήθως διὰ τῆς εἰς τὰ Β. τοῦ ὀρίζοντος ἐμφανίσεως σκοτεινοῦ τμήματος κυκλικοῦ, διὰ μέσου ὅμως τοῦ ὁποῦ οἱ ἀστέρες εἶναι ὁρατοί. Βαθμηδὸν τὸ τμήμα αὐτὸ φωτίζεται κατὰ τὴν περιφέρειάν του καὶ αὐξάνει συγχρόνως, ἡ ἔντασις τοῦ φωτισμοῦ ἐπιτεινεταὶ ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον. Εἶτα ἀρχονται ἀνερχόμεναι ἐκ τοῦ φαινομένου πρὸς τὰ ἄνω ἀκτίνες, ὧν τὸ χρῶμα ποικίλει ὅταν τὸ φαινόμενον ἦνε ἔντονον ἀπὸ τοῦ ἰσχύρου καὶ ὑποκυάνου καὶ πρασίνου μέχρι τοῦ πορφυροῦ. Αἱ ἀκτίνες αὗται φαίνονται πᾶσαι συγγλίνουσαι πρὸς τὸν μαγνητικὸν πόλον, δηλαδὴ πρὸς τὸ σημείον, πρὸς τὸ ὁποῖον τείνει ἡ μαγνητικὴ βελόνη. Τὸ ὅλον φαινόμενον φαίνεται τοποθετημένον συμμετρικῶς σχεδὸν πρὸς τὸν μαγνητικὸν τοῦ τόπου τῆς παρατηρήσεως μεσημβρινόν, φθάνει δὲ ἐνίοτε μέχρι τοῦ κατακορύφου. Εἶτα βαθμηδὸν τὸ σέλας ἀρχεται ἐξασθενεῖν καὶ ἐνίοτε ἐκ νέου ἐπιτεινόμενον μεχρισὸ ὄλως ἐκλείψῃ.

Τὸ χρῶμα τοῦ σέλαος δὲν εἶναι πάντοτε τὸ αὐτὸ, ἀλλὰ συνήθως μὲν λευκὸν ἢ ὀχρὸν, ἐνίοτε ὅμως καὶ ἐρυθρὸν ἢ πορφυροῦν, ὅπως τὸ ἐνταῦθα φανέν, ἢ καὶ χρυσοχρῶν.

Ἡ ἔντασις τοῦ σέλαος εἶναι διάφορος. Ἡ συνήθης αὐτοῦ ἔντασις κατὰ τὸν Brewster ἰσοδυναμεῖ μετὰ τὴν τῆς σελήνης κατὰ τὸ πρῶτον αὐτῆς τέταρτον. Ἐνίοτε ὅμως κατὰ τὸν Sceresby ἰσοδυναμεῖ μετὰ τὴν τῆς πανσελήνου.

Τὸ ὕψος μεχρισὸ τὸ σέλας φθάνει δὲν δύναται ἀκριβῶς νὰ προσδιορισθῇ διὰ τὸ εὐμετάβλητον αὐτοῦ, ὡς ἐκ τοῦ ὁποῦ ἡ παράλλαξις αὐτοῦ ἐκ δύο διαφόρων τόπων ὠριμμένων δὲν δύναται νὰ εὑρεθῇ μετ' ἀκριβείας, ὡς λαμβάνον ὅμως μέρος εἰς τὴν ἡμερησίαν τῆς γῆς περιστροφῆν δὲν ὑπερβαίνει τὰ ὄρια τῆς ἀτμοσφαιρας, ἢ καὶ κατὰ τινὰς ἀβεβαίους ὑπολογισμοὺς ἐξέρχεται ταύτης.

Τοιοῦτο τὸ φαινόμενον τοῦ βορείου σέλαος, τοῦ ὁποῦ ὅμοιον ἔχει καὶ τὸ νότιον ἡμισφαίριον, διότι αὐτόθι φαίνεται τὸ νότιον σέλας* ὑπολείπεται μόνον νὰ εἴπωμεν ὀλίγα λέξεις περὶ πιθανοῦ τινὸς τρόπου γενέσεως αὐτοῦ, καθόσον ἀκριβῶς εἰσέτι δὲν ἐξηγήθη.

Ὁ Καρτέσιος ἐθεώρει ὅτι τὸ φαινόμενον τοῦ βορείου σέλαος προξενεῖται ἐκ τῆς ἀντανάκλασεως τοῦ ἡλιακοῦ φωτός ὑπὸ λεπτοτάτων τεμαχίων πάγου ἀνυψουμένων ἐν τῇ ἀτμοσφαιρᾷ κατὰ τὰς περί τοὺς πόλους χώρας. Ἐπίσης καὶ ὁ

Ρός θεωρεῖ τὸ σέλας ὡς ὀπτικὸν φαινόμενον. Ἡ ἐπίδρασις ὅμως αὐτοῦ ἐπὶ τῆς μαγνητικῆς βελόνης, ἢ τοποθέτησός του, παρέχουσι μᾶλλον τὸ ἐνδόσιμον νὰ θεωρηθῆται τὸ βόρειον σέλας ὡς μαγνητικὸν φαινόμενον. Οὕτως ὁ Ἄγγλος ἀστρονόμος Ἀλλέυος ἐξήγησεν αὐτὸ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρελθόντος αἰῶνος δεχθεὶς, ὅτι τὸ σέλας εἶνε τὸ μαγνητικὸν ῥευστὸν ἐκ τοῦ ἐνὸς πρὸς τὸν ἀντίθετον μαγνητικὸν πόλον. Εἰς νεώτερον ὅμως χρόνον θεωρεῖται ὡς μαγνητοηλεκτρικόν, δηλαδὴ ὅτι διαταρασσομένης τῆς ἰσορροπίας τοῦ γήινου μαγνητισμοῦ, ὅθεν καὶ ἡ ταραχὴ τῆς μαγνητικῆς βελόνης, γεννῶνται ἠλεκτρικὰ ρεύματα, διότι ὡς γνωστὸν ὁ μαγνητισμὸς δύναται νὰ προξενήσῃ τοιαῦτα. Τὰ ρεύματα λοιπὸν ταῦτα εἰσὶ τὰ τὸ σέλας προξενού-
 τα. Πιθανὴ φαίνεται ἡ γνώμη αὕτη, διότι παρετηρήθη πολλάκις ὅτι κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ βόρειου σέλας οἱ τηλεγράφοι ἐπηρεάζονται ὑπ' αὐτοῦ. Ἡ διατάραξις ὅμως αὕτη τῶν τηλεγράφων δυνατὸν νὰ πηγάζῃ ἐξ ἄλλων αἰτίων ἀνεξαρτήτων τοῦ σέλας καὶ τὸ σύγχρονον ἐπομένως αὐτῶν ἐνίοτε νὰ ᾔνῃ ἀπλὴ σύμπτωσης.
 Ἄλλως δύναται νὰ ἐξηγηθῇ τὸ σέλας ἐνδεχθῶμεν ὅτι διαταρασσομένης τῆς ἰσορροπίας τοῦ γήινου μαγνητισμοῦ τίθενται εἰς ταχύτην κίνησιν καὶ τὰ μόρια τῆς ἀτμοσφαιρας, ὥστε προξενεῖται τὸ φαινόμενον αὐτό. Ἀποκαθισταμένης τῆς ἰσορροπίας τοῦ μαγνητισμοῦ παύει καὶ τὸ σέλας.
 Ὁ μαγνητισμὸς τῆς γῆς ὡς γνωστὸν ἐπηρεάζεται ἐπὶ τῶν κηλίδων τοῦ ἡλίου, ὧν ἡ πληθὺς ἔχει τὸ μέγιστον αὐτῆς κατὰ διετίαν περιόδου. Ἐντεῦθεν ἴσως ὑπάρχει ἡ αὐτὴ διετής περίοδος τῆς συχνῆς ἐμφανίσεως τοῦ ἐκ τοῦ μαγνητισμοῦ τῆς γῆς ἐξαρτωμένου φαινομένου τοῦ σέλας.

Δ. ΚΟΚΚΙΔΗΣ.

Ο ΣΤΑΥΡΟΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΧΙΟΝΟΣΚΕΗΩΝ ΟΡΕΩΝ.

ΔΙΗΓΗΜΑ ΣΚΑΝΔΙΝΑΒΙΚΟΝ

ὑπὸ

ΤΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΣ ΤΟΥ «JOHN HALIFAX»

Πλοῖόν τι στερεόν, ἐλάτῃ κατεσκευασμένον καταπυρροποιημένον ὑπὸ τῆς θιέλλης, ἐφέρετο τῆδε κάκεισε κατὰ τὰς χώρας τῆς μεσημβρίας. Ἄνθρωποι τῆς Ἄρκτου ἄγριοι τὴν φυσιογνωμίαν, ἀντιπαλαίοντες κατὰ τῆς καταγίδος, ἐκυβέρων τὴν ναῦν μετὰ προθυμίας ὅπως ἀγρίας καὶ μετὰ θάρρους ἀπηλιπισμένου ὅπερ ἐν ταῖς δειναῖς ταύταις στιγμαῖς ἀντικαθίστησι τὴν ἐπιτηδειότητα. Ἦν δ' ἡ ἐποχὴ κατ' ἡν ὁ πολιτισμὸς ἤρξατο διαδιδόμενος εἰς τὰ νεαρά καὶ πολεμικὰ ἔθνη τῆς Ἑσπερίας Ἑυρώπης. Τὸ πλοῖον ἐπισκεψάμενον τὰς χώρας ταύτας κατήρξατο ἤδη ἀπὸ τοῦ Βορρᾶ τόπου ἀγρίου καὶ βαρβάρου. Ἦν δὲ κατεσκευασμένον ἐκ ξύλου ὅπερ εἶχε καμφθῆ ὑπὸ τῶν ἀνέμων ἐν τινι τῶν θαλάσσης Σκανδιναβίας, βραδύτερον δὲ κυβερνώμενον ὑπὸ τινος Οὐϊκίγκου (Wiking) ὑπερένικσε τὰς ὀρμάς τῶν παγετῶν βορείων ἀνέμων. Τὸ σκάφος ὅτε μὲν ἀνυψοῦτο ἐπὶ τῶν κορυφῶν τῶν κυμάτων, ὅτε δ' ἐβυθίζετο αἴφνης εἰς τὰ βάθη τῆς θαλάσσης. Νέφη μολυβδόχροα ἐφαίνοντο ἐπικαθήμενα ἐπὶ τῶν ἰσθμῶν αὐτοῦ, μανιωδῶς δὲ προσωθούντα αὐτοὺς πρὸς τὰ κύματα. Τὰ πνεύματα τῆς ἀθύσσου ἐμυκῶντο, τὰ δ' ὑπερμεγέθη κύματα δι' ὑποχθονίων γογγυσμῶν ἀπεκοίοντο αὐτοῖς.
 Κατὰ τὴν δεινὴν ταύτην στιγμὴν σπαρακτικῆ ἐν τοῖς ἔνδον τοῦ πλοίου ἠκούσθη φωνή, ἥτις ἐν μέσῳ τῶν μυρίων θορύβων τῆς τρικυμίας ἐφαίνετο οὔσα ὁ ὕμνος τῆς γεννήσεως ὄντος τινὸς ἀνθρωπίνου. Ἡ μήτηρ κατέκειτο ἀναίσθητος τῆς τρομερᾶς καταγίδος. Καθ' ἣν δὲ στιγμὴν εἶχεν ἐπιφανῆ ὁ ἄγγελος τῆς ζωῆς, κατ' αὐτὴν ταύτην ἐπεφάνη καὶ ὁ ἄγγελος τοῦ θανάτου, καὶ ἤδη ἡ σκιά τῶν πτερύγων αὐτοῦ ἐπεσκίαζε τὴν νεαρὰν γυναῖκα. Ὁ Οὐϊκίγκος ἐκάθητο πρὸς τοὺς πόδας αὐτῆς περίλυπος καὶ ἀκίνητος. Ἰσως ἐνόει ἤδη, ὅτι τὸ ὠραῖον τῆς μεσημβρίας ἄνθος ἀφραπασθὲν τῆς γεννητείας γῆς, καὶ μετενεχθὲν ἐπὶ ψυχροῦ τοῦ Βορρᾶ βράχου ἐμελλεν ἐξίχνῃς

νὰ μαρτυρῆ. Ἐκάθητο δὲ στήριζων τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τῶν συνσφιγμένων παλαμῶν του, ὑπὸ δὲ τὰς πυκνὰς ὄφρυς ἐφαίνοντο οἱ κυανοὶ αὐτοῦ ὀφθαλμοί, οἵτινες, καίπερ ἀδακρυτὶ παρατηρούντες τὸ ὄχρον τῆς ἐπιθανάτου συζύγου πρόσωπον, ἐξέφραζον ὅμως λύπην ψυχρὰν ἅμα καὶ τρομεράν.

Ἡ τροπὸς ἔθετο τὸ βρέφος ἐπὶ μεταξίνου προσκεφαλαίου παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Οὐϊκίγκου.

— Ἄς ἴδῃ ὁ κύριός μου, εἶπε, τὸν κληρονόμον τοῦ ἡμέρα αὕτη εἶναι ἡμέρα χαρᾶς διὰ τὸν εὐγενῆ Ἰάρον Ἰαλμάρου. Ὡ, ναί! ἄς ὀφείλῃ λοιπὸν χάριν εἰς τὸν Ὀδίνον! ἡμέρα αὕτη εἶναι ἀληθῶς εὐλογημένη!

Τὸ βλέμμα τότε τοῦ Οὐϊκίγκου ἐβρίφη τὸ μὲν ἐπὶ τοῦ βρέφους, τὸ δ' ἐπὶ τῆς μητρὸς μικρῆς δὲ τῆς τρώμος ἠλλοίωσε τὸ σοβαρὸν αὐτοῦ πρόσωπον.

— Εὐλογημένη ἡμέρα, εἶπε Οὐλβα; ἀλλὰ δὲν βλέπεις;

Κίνησις τις μίσους ἐνδεικτικῆ καὶ περιφρονησεως κατέδειξεν ὅποια τινὰ αἰσθήματα ἔτρεψεν ἡ γυνὴ τοῦ Βορρᾶ ὑπὲρ τῆς δυστυχῆς συζύγου τοῦ αὐθέντου αὐτῆς. Ἡ Οὐλβα ἐξέφρασε διὰ τῆς μεταφορικῆς ποιήσεως τῆς χώρας αὐτῆς, ὅτι οὐδόλως ἠδύνατο νὰ εἴπῃ ἐν τῇ κοινῇ γλώσσῃ.

— Ἐφυτεύθη ποτὲ πεύκη τοῦ Βορρᾶ ἵνα προφυλάξῃ ἄνθος τι τῆς μεσημβρίας; τί σημαίνει ἐάν τὸ ἄνθος ἐμαράνθη μίαν ἡμέραν καὶ κατέπεσε; Δὲν εἶναι ἱκανὴ ἀρὰ γε δόξα διὰ τὴν πεύκην ἢ προφυλάξις τοῦ νέου καρποῦ ὁ ὁποῖος ἐπέπρωτο νὰ μαρτυρῆ μίαν ἡμέραν; Τί εἶναι τὸ μικρὸν τοῦτο φυτὸν ἐνώπιον τοῦ μεγάλου δένδρου τοῦ καυχήματος τοῦ Βορρᾶ; Ὡ! ἄς ἀποθάνῃ ἡ ξένη! Δι' αὐτὸ πρέπει νὰ κλαίῃ ὁ αὐθέντης μου.

Κατ' αὐτὴν τὴν στιγμὴν τὸ βρέφος ἀφῆκεν ἀσθενῆ φωνήν, ἥτις ὡς ἀκτίς τοῦ ἡλίου διεσκέδασε τὰ μέλανα νέφη τὰ καλύπτοντα τὴν νεαρὰν μητέρα. Τότε δὲ οἱ μὲν δάκτυλοι αὐτῆς ἐκινήθησαν, οἱ δ' ὀφθαλμοὶ ἠνεώχθησαν, καὶ ἱκετευτικοὶ προσηλώθησαν ἐπὶ τῆς τροφοῦ, ἥτις ἅμα τῇ φωνῇ τοῦ βρέφους ἔπευσε νὰ λάβῃ αὐτὸ ἐν ταῖς ἀγκαλίαις.

— Οὐλβα, εἶπεν ὁ πατὴρ περίλυπος, θέλει τὸ τέκνον.

Ἄλλὰ τὰ ἄγριον καὶ σοβαρὸν τῆς Οὐλβας ἦθος οὐδένα ἔδειξεν οἰκτον.

— Προφυλάττω τὸ τέκνον τοῦ αὐθέντου μου, εἶπεν, ἀπὸ τοῦ κινδύνου τὸν ὁποῖον ὡς ἀρτι-

γέννητον ἐμπορεῖ νὰ πάθῃ ἐάν τὸ βάλωμεν πλησίον τοῦ θανάτου.

Οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς δυστυχῆς μητρὸς ἐβρίφησαν ἱκετευτικοὶ καὶ παρακλητικοὶ ἐπὶ τοῦ συζύγου, βαθέως δὲ συνεκίνησαν τὸν Ἰάρον.

— Φέρε ἐδῶ τὸ τέκνον, εἶπεν ἐπιτακτικῶς, οὐδόλως συλλογισθεῖς ὅποῖον τρόμον ἐμελλε νὰ ἐμποιήσῃ ὁ τόνος οὗτος τῆς φωνῆς του τῇ ἐπιθανάτῳ, ἥς τὸ σῶμα ἔτρεμεν ὅλον σπασμωδικῶς.

Εἶτα θέσας τὸ βρέφος ἐπὶ τοῦ ἤδη ψυχροῦ στήθους τοῦ συζύγου του ἤγαγε τὰς ἀσθενεῖς αὐτῆς χεῖρας ἐπὶ τοῦ μικροῦ πλάσματος, ὅπερ ἠδυνήθη τότε αὕτη νὰ περιπτυχθῇ.

— Ἦδη, εἶπε, τί θέλεις Κλοτίλδη; . . . εἰπέ μοι! Ὁ τόνος δὲ τῆς φωνῆς του ἐνέφανε τὸν πρὸς τὴν σύζυγον ἔρωτα. Κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην ἡ μητρικὴ φιλοστοργία ὑπερένικησε τὸν θάνατον· οὕτως ἡ γυνὴ τοῦ Ἰάρου, θεωροῦσα ἀσκαρδαμυκτεῖ τὸν σύζυγον, εἶπεν αὐτῷ σιγαλῇ τῇ φωνῇ.

— Ἡ Οὐλβα εἶπε τὴν ἀλήθειαν· τῷ ὄντι μετ' ὀλίγον ἀποθνήσκω! Ὁ Θεὸς δὲν θέλει νὰ ἐπανίδῳ τὸν ὠραῖον οὐρανὸν τῆς μεσημβρίας! ἀλλ' ὁ σύζυγός μου ἱκανῶς μοι ἔδειξε τὴν ἀγάπην του μετενεγκὼν με, πλὴν φεῦ! πολὺ ἀργά! . . . Ὡ! προτιμώτερον ν' ἀποθάνω ἐντὸς τῶν κυμάτων, τὰ ὅποια λούουσι τὰς ἀγόνους ταύτας παραλίας, ἢ νὰ ταφῶ ὑπὸ τὰς χιόνας τοῦ Βορρᾶ, αἵτινες τόσον ἐπάγωσαν τὴν καρδίαν μου, ὥστε οὐδὲ σὺ αὐτὸ, ἀγαπητὸν τέκνον, θὰ δυνηθῆς νὰ ἀναθερμάνῃς αὐτήν. Ἐκ τῶν λόγων τούτων ἐνόησεν ὁ Ἰαλμάρου, ὅτι ἀπαγαγὼν διὰ τῆς βίβης τὴν Κλοτίλδην, καὶ θέσας ἐπὶ μὲν τῆς κεφαλῆς αὐτῆς τὸ στέμμα τῆς κομῆσεως, εἰς δὲ τὸν δάκτυλον τὸν νυμφικὸν δακτύλιον ἐγένετο, ὡς εἶπεῖν, ὁ δῆμιος αὐτῆς.

— Κλοτίλδη, εἶπεν, οὔτε ἐν ταύτῃ οὔτε ἐν τῇ μελλούσῃ ζωῇ θ' ἀπαντηθῶμεν ποτέ. Σὺ μὲν θὰ μεταβῆς εἰς τοὺς οὐρανούς, τῶν χριστιανῶν, ἐγὼ δὲ θὰ πῶ τὸ ὑδρόμελι ἐν τῇ Βιχλαλλᾷ τῶν πατέρων μου. Ἄλλὰ πρὶν ἀποχωρισθῶμεν σύγγνωθί μοι, διότι ὑπῆρξα πρὸς σὲ ἔνοχος, καὶ εἰπέ μοι πῶς θὰ δυνηθῶ νὰ σοὶ δεῖξω τὴν μετάνοιάν μου.

Οἱ ὀφθαλμοὶ τότε τῆς ἐπιθανάτου ἐβρίφησαν διαδοχικῶς ἐπὶ τε τὸ βρέφος καὶ τὸν πατέρα ὅστις ἠδυνήθη νὰ διακρίνῃ ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτῆς πλεῖονα μὲν ἔρωτα, ἐλάσσονα δὲ φόβον ἢ ὅσον ἔδειξαν μέχρι τοῦδε.

— Ἰαλμάρου, εἶπε σιγαλῇ τῇ φωνῇ, σὲ συγ-

χωρῶ, καὶ σὲ παρακαλῶ νὰ μὲ συγχωρήσῃς καὶ σὺ ἐπίσης. Ἴσως ὄφρῃλον νὰ σὲ ἀγαπήσω μάλ-
λον, ἀλλὰ, γνωρίζεις ὅτι ἡ περισσότερὰ δὲν δύνα-
ται νὰ ζήσῃ ἐν τῇ φωλεᾷ τοῦ ἀετοῦ. Ὁ θάνα-
τός μου λοιπὸν δὲν εἶναι τόσον ἀξίος θρήνων.
Ὡὰ τολμήσω ὅμως νὰ σοὶ αἰτήσω μίαν χάριν.
Ὁδήγησον τὸ τέκνον τοῦτο εἰς τὸν τόπον ἐν ᾧ
ἐγεννήθην ἄς διαμείνῃ ἐκεῖ καὶ τὴν παι-
δικὴν ἡλικίαν βραδυτέρου ἄς συζευχθῇ μετὰ
νεάνιδος, ἣτις γνωρίζουσα νὰ μαλακύνῃ τὴν ψυ-
χρὰν τοῦ Βορῆ φύσιν, θὰ μάθῃ αὐτὸν ν' ἀνα-
μιμνήσκῃται ἐνίοτε, ἀνευ ὑπερηφανείας καὶ περι-
φρονήσεως, τῆς μητρὸς τὴν ὁποίαν ἐθανάτωσεν
ἡ γέννησίς του.

— Ναί! ὀμνῶ εἰς θεὸν, ἔχω ἱερὸν . . . ἀνε-
κραξεν ὁ Οὐϊκίγκος ἀνατεινὼν τὴν σπάθην του,
ὡς μάρτυρα τοῦ ὅρκου τιθέμενος αὐτήν.

— Ὡ! ὄχι, ὄχι! ἐφώναξεν ἡ νεαρὰ μήτηρ
πειρωμένη ν' ἀνεγερθῇ ἐπὶ τῆς κλίνης. Βλέπω
αἷμα ἐπ' αὐτῆς, τὸ αἷμα τοῦ πατρὸς μου καὶ
τῶν ἀδελφῶν μου! Ὡ! σὲ ἰκετεύω, μὴ ὀρκίζη-
σαι ἐπὶ τῆς σπάθης ταύτης!

Φόβος ὑπερφυσικὸς κατέλαβεν ἐξαίφνης τὸν
Ἰάρολον, τὸν σιδηροῦν αὐτὸν ἀνδρωποῦν καταθέσας
δὲ τὴν σπάθην ἔλαβεν ἐν τῇ παλάμῃ τὴν μι-
κρὰν χεῖρα τοῦ βρέφους.

— Εἶθε! εἶπε συγκεκινημένη τῇ φωνῇ,
εἶθε! ἡ χεὶρ αὐτὴ νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ἐγγύθις
μεταξὺ ἡμῶν! Ὀρκίζομαι ἐν ὀνόματι τοῦ υἱοῦ
ἡμῶν νὰ ἐκτελέσω πᾶν ὅ,τι μοὶ παραγγέλλεις.
Ἦδην, Κλοτίλδην, ἀπόθηνε ἐν εἰρήνῃ!

Ἄλλ' ἡ εὐχὴ αὕτη ἀπηγγέλθη πολὺ ἀργά'
ἡ ψυχὴ τῆς Κλοτίθης ἀπέπτη ἤδη.

Τότε ἡ Οὐλβα κατέλιπε τὴν γωνίαν ἐν ᾗ
ἐκάθητο λαβοῦσα δὲ τὸ βρέφος ἐν ταῖς ἀγκάλαις
εἶδεν ἐπὶ τοῦ λαμοῦ τοῦ ἀργυροῦν σταυρὸν τὸν
ὁποῖον ἐκρέμασε κρυφῶς ἡ ἐκπενύσασα μήτηρ.
Ὁ σταυρὸς δ' οὕτως ἦν τὸ μόνον βάπτισμα
ὅπερ ἠδυνήθη νὰ δώσῃ τῷ υἱῷ αὐτῆς ἡ Κλοτίλ-
δην. Ἄλλ' ἡ Οὐλβα ἀπέσπασε καὶ κατεπάτη-
σεν αὐτὸν διὰ τῶν ποδῶν.

— Τώρα, υἱὲ τοῦ Οὐϊκίγκου εἶσαι γνήσιος
Σκανδιναύς. Ἀποξήρουν, ὦ Ὀδίνε! τὸ ξένον
αἷμα, τὸ ὁποῖον ῥέει ἀκόμη εἰς τὰς φλέβας του.
Καὶ ἄς γείνη γνήσιος καθαρὸς ὁ υἱὸς τοῦ Ἰαλ-
μάρου.

II

Ἐν τέκνον ἔτι γεννᾶται ἐν Γαλλίᾳ, ἐν τῷ
ἀέσφῳ πεδιάδων ἀμπελοφύτων, ἐνθα, παρὰ τοὺς

πόδας φρουδαλικῶν τινος πύργου ῥέει ὁ ὕγρος
Γαρούνας. Τὰ πάντα, ἀκτίνες τοῦ ἡλίου καὶ
φαιδρὰ ἔνδον καὶ ἔξω τοῦ πύργου ἄσματα ἀπέ-
πνεον χάριτας.

Οὐδεὶς τῶν ἵπποτων τοῦ μεγάλου Καρόλου
ἦν ἀνδρειότερος καὶ περιφανέστερος τοῦ Λόη
Ἀβεϋράνου (Loys d'Abeyran) τοῦ πλουσιωτά-
του ἡγεμόνος, οὐ οἱ ἀμπελώνες μόνον ἐξετεί-
νοντο μέχρι τῶν μεσημβρινῶν χωρῶν. Ἐν καιρῷ
λοιπὸν ἀνευφήμουν οἱ βαψφδοὶ ἐκ τῶν προτέρων
ἔτι τὴν γέννησιν τοῦ μέλλοντος κληρονόμου τοῦ
δεσπότη Λόη Ἀβεϋράνου, καλούμενοι ὡς ἐπὶ
τὸ πλεῖστον κατὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν συνήθειαν
ἵνα ἐξυμνωσῶσι τὴν προσεχῆ γέννησιν τέκνου.
Τὸ πρᾶγμα δ' ἦν καὶ βεβαίον· διότι ὁ ἵπποτης,
πατὴρ ἤδη τεσσάρων θυγατέρων, ἵνα ἀπολαύσῃ
νῦν ἐνός υἱοῦ, ἱκαναὶ βεβαίως δεήσεις ἐγένοντο
πρὸς τὴν Παρθένου καὶ τοὺς λοιποὺς τῆς
χώρας ἀγίους. Ἐμελλε τῷ ὄντι νὰ γεννηθῇ
υἱὸς ἄλλως τε καὶ διότι ἡ γηραιὰ τροφὸς τοῦ
δεσπότη Λόη, παράδοξος γυνὴ, ἀποθανοῦσα
σχεδὸν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, ἄτε, ὅπως ἐν τοῖς
τοῦ μέλλοντος μυστηρίοις μεμυημένη, ἡ γραῖα
αὕτη τροφὸς εἶδε κατ' ὄναρ καθωπλισμένον νεα-
νίαν τὰ χιθνοσκεπῆ ὄρη ἀνερχόμενον, καὶ ἄγοντα
διὰ χειρὸς ὠραίαν καὶ νεαρὰν κόρην ἣν βλέπων
τις τὰ οὐράνια πνεύματα ἀνεπόλει ἐν τῷ νῷ. Ἡ
νεάνις δ' αὕτη ἐβοήθει τὸν μαχητὴν, ἵνα φέρῃ
σταυρὸν, ἐφ' οὗ διεκρίνετο τοῦ δεσπότη Ἀβεϋ-
ράνου τὸ ἔμβλημα.

Καὶ ἡ μήτηρ δ' αὕτη εἶδε κατ' ὄναρ ὠραῖον
τινὰ νεανίσκον φέροντα ἐνώτια ἐξ ἀμβροσῆς· πλη-
σίον δ' αὐτῷ ἐκάθητο πλάσμα τι οὐδὲν ἥττον
ὠραῖον, νεαρὰ δηλονότι κόρη, τῆς ὁποίας ἡ σκιά
ἐξηφανίζετο ἅμα τὴν τοῦ συντρόφου αὐτῆς συ-
ναντῶσα. Ὡς εἰκὸς, ἐκ τῶν δύο τούτων ὀνείρων
συνεπέραναν ἡ τροφὸς, ὅτι κατὰ τὴν αὐτὴν χρόνον
ἔμελλε νὰ γεννηθῇ ἐν τινὶ χώρᾳ, μακρὰν, ἡ
μέλλουσα σύζυγος τοῦ κληρονόμου τοῦ Ἀβεϋ-
ράνου.

Ὁ ἥλιος πρὸ μικροῦ ἔδυσεν, ὅτε φῶς ἔλαμψεν
ἐπὶ τοῦ παραθύρου τῶν πυργίσκων τινὸς τοῦ
μεγάρου. Τὸ σημεῖον δὲ τοῦτο ἀνήγγειλεν εἰς
ἐκείνους, οἵτινες ἠγρόπνουν περιμένοντες μέγα
τι συμβᾶν, ὅτι ἐν ὄντι κατόκει τὴν γῆν ἐν
παιδίῳ τῷ ὄντι ἐγεννήθη.

Ὡ ὦρα τῆς γεννήσεως παράδοξος καὶ πάν-
δημος, καθ' ἣν ὁ Θεὸς διὰ μιᾶς καὶ μόνης πνοῆς
μεταδίδει ἐλάχιστον τινα σπινθῆρα τῆς παντο-
δυναμίας αὐτοῦ εἰς πλάσμα πλασθὲν καθ' ὁμοί-

ωσίν του μετὰ ψυχῆς, ἣτις ἱκανῶς μεγάλη, κα-
θαρά καὶ ἐνδοξος ἔσται, ἵνα ὅλος ὁ κόσμος ἀ-
ναγνωρίζῃ ἐν αὐτῇ ὁμοιότητα τινὰ τοῦ Θεοῦ!
Ὡ ὦρα τῆς γεννήσεως νέου πλάσματος μυστη-
ριώδης καὶ ὑψηλοτέρα ἀφ' ὅ,τι εἶναι δυνατόν νὰ
ὑπάρξῃ ἐν τῷ ὕλικῳ τούτῳ κόσμῳ!

Αἱ ζητωκραυγαὶ ἀντήλουν εἰς τὰς πεδιάδας,
τὰ δὲ πυρὰ τῆς χαρᾶς ἔλαμπον ἐπὶ τῶν ὄρεων,
ὅτε αἴφνης τὸ φῶς ἠφανίσθη ἀπὸ τοῦ πυργίσκου.
Ἐσθέσθη ὑπὸ τοῦ Λόη αὐτοῦ, διότι ὁ οὐρανὸς
κόρην ἀντὶ υἱοῦ προσήνεγκεν αὐτῷ. Δυστυχῆς
πλάσμα, οὔτε μία λάμψις χαρᾶς καὶ ὑπερηφα-
νεῖς ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν ἐπέλαμψεν τοῦ πατρὸς
σου ἐπὶ τῇ γεννήσει σου, οὔτε ἐν μειδίᾳ τὰ
ὄχρα τῆς μητρὸς σου χεῖλη ἐπεκάλυψεν! Αἱ ἐν
τῷ μεγάρῳ θεραπευαῖδες μόλις ἐτόλμων νὰ πα-
ρατηρήσωσι τὸ ἀθῶον πλάσμα, ὅπερ κατέκειτο
ἐν τῇ κοιτίδι ἐγκαταλειμμένον. Πᾶσαι δὲ
τρέμουσαι πρὶ τοῦ θυμοῦ τοῦ ἵπποτου ἀπεχώ-
ρησαν, ὅπως μόνον τὴ δυστυχῆς βρέφος καταλι-
ποῦσαι. Τότε ἡ Οὐλρίκη γραῖα τροφὸς, Γερμανίς
τὴν φυλὴν, προσῆλθε λαβοῦσα δ' ἐν ταῖς ἀγκά-
λαις τὸ βρέφος κατέναντι τοῦ Ἀβεϋράνου, τὸν
ὁποῖον εἶχε θρέψῃ διὰ τοῦ γάλακτός της,
εἶπεν:

— Αὐθέντα Λόη, ὁ Θεὸς μᾶς ἔστειλε πολύ-
τιμον θησαυρὸν, τὸ τέκνον τοῦτο· δέχθητι λοι-
πὸν αὐτὸ περιχαρῆς καὶ κρῖνε το ἀξίον ἐνός πα-
τρικοῦ φιλήματος.

Ἄλλ' ὁ Λόη, ἀπέστρεψε τὸ πρόσωπον ὑπὸ
σοφροῦ θυμοῦ κατεχόμενος.

— Θησαυρὸς! εἶπεν εἶναι βᾶρος! εἶναι κα-
τὰρα! Γύναι, ποῦ οἱ ῥεμβασμοί σου; ποῦ ὁ
εὐγενὴς νεανίας τὸν ὁποῖον σὺ τε καὶ ἡ σύζυγός
μου ὀνειροπολεῖτε καθ' ἑκάστην; Ὡ! πόσον
εἶσθε μωραὶ καὶ αἱ δύο ὦ! πόσον ἤμην παρά-
φρων δίδων πίστιν εἰς τιαύτας χιμαίρας.

Ἡ γραῖα τροφὸς παρὰ τὴν ἀδυναμίαν καὶ τὸ
μικρὸν σῶμα τὸ κεκυφὸς ὑπὸ τὸν χρόνον, ἐπέ-
βαλλεν οὐδὲν ἥττον σέβας· αἴφνης δ' ἄγριος
ἐνθουσιασμὸς ἐπέλαμψεν ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν αὐ-
τῆς τῶν ὁποίων τὸ πῦρ δὲν ἔσβασεν ἔτι τὸ
γῆρας.

— Αἴσχος, εἶπεν, αἴσχος ἐπὶ σὲ αὐθέντα
Ἀβεϋράνε! τοιοῦτους λόγους νὰ προφέρῃ τὸ
στόμα σου! Τὰ ὄνειρα, τὰ ὁποῖα πέμπει ὁ Οὐρα-
νὸς, αὐτὸς καὶ πραγματοποιοῖ αὐτά. Τολμᾶς λοι-
πὸν σὺ νὰ περιφρονήσῃς τὸν νέον τοῦτον κάλυκα
τὸν ὁποῖον οὐρανία χεὶρ ἄνοιξε, καὶ τὸν ὁποῖον
πρεώρισεν ὁ Θεὸς νὰ γείνη, μίαν ἡμέραν, ὠραῖον

ἄνθος· Ἔσο βεβαίως αὐθέντα, ὅτι ὑπάρχει ἔτι
ἐλπίς νὰ πραγματοποιηθῇ τὸ ὄνειρον.

Τότε ὁ ἵπποτης ἤρξατο γελῶν σαρόδιον
γέλωτα, ἐσκόπει δὲ νὰ καταλίπῃ τὸν θάλαμον
ἐὰν δὲν ἐκόλυεν αὐτὸν ἡ Οὐλρίκη.

Διὰ μὲν τῆς δεξιᾶς χειρὸς ἐσφιγγεν ἐπὶ τοῦ
στήθους αὐτῆς τὸ μικρὸν πλάσμα ἐντρομον, διὰ
δὲ τῆς ἐτέρας ἐκόλυε τὸν κύριόν της τοῦ ὀ-
ποίου ἡ δύναμις καὶ τὸ δεσποτικὸν ἦθος ἦσαν
ὅπως τὰ ἐναντία τοῦ ἐφρύτιδωμένου καὶ ἰσχυροῦ
προσώπου τῆς γραῖας τροφοῦ.

Ὁ ἵπποτης μέγας καὶ ῥωμαλέος ἠδύνατο
βεβαίως νὰ κατασυντρίψῃ ὡς ποτήριον τὴν
γραῖαν Οὐλρίκην, ἀλλ' ἀνεχαιτίσθη ἐνώπιον τῆς
ἀκλονήτου καὶ ὑπερφυσικῆς ἀποφάσεως ἣτις ἐνέ-
λαμπεν ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς τῆς τροφοῦ.

— Γύναι, εἶπε, συνειθίζω νὰ ὀμιλῶ ἀπαξ'
ἀπάγαγε τὸ τέκνον καὶ ἄφες με ἴσχυον νὰ ἀ-
πέλθω λέγων δὲ ταῦτα ἐφαίνετο δεόμενος μάλ-
λον, ἢ διατάττων.

Ἄλλ' ἡ τροφὸς δὲν ἔπαυσε προσηλοῦσα ἐπ'
αὐτοῦ τὰ ἀγέρωχα βλέμματά της ἐνώπιον τῶν
ὁποίων ὁ ἵπποτης τεθορυβημένος ἐχαμήλου τοὺς
ὀφθαλμούς. Παράδοξον! ἡ κατεσκληκυῖα αὕτη
γυνὴ, ἣς ὁ τάφος ἠνοίχθη ἤδη, ἐδέσποζε τοῦ
αὐστηροῦ βραχίονος, ὡς τὸ πνεῦμα δεσπόζει τῆς
ὑλης, ὡς ἡ ψυχὴ δεσπόζει τοῦ σώματος. Καὶ
ἀληθῶς, ὁ Λόης Ἀβεϋράνος, ὁ γενναύτερος τῶν
ἵπποτων τοῦ μεγάλου Καρόλου, ἦν νῆπιον ἐνώ-
πιον τῆς γραῖας.

— Τί θέλεις Οὐλρίκη; ἠρώτησεν αὐτὴν ὑπέι-
κων δὲ, ὡς εἶπεν, εἰς τὸ δεσποτικὸν ἦθος τῆς
γραῖας ἐκυψε καὶ ἐποίησε τὸ σημεῖον τοῦ σταυ-
ροῦ ἐπὶ τοῦ μετώπου τῆς μικρᾶς κόρης.

Τὸ δὲ βρέφος, ἅμα αἰσθανθὲν τὴν ἀφῆν τῶν
δακτύλων τοῦ ἵπποτου ἐγκεκλεισμένον ἐντὸς
σιδηρῶν χειρῶν, ἀφῆκε κραυγὴν. — Θεοτόκε
Παρθένε! εἶπεν ὁ ἵπποτης ἀηδιάσας ὁποῖος
ἀδύνατος καὶ δύστροπος κλαυθμηρισμός! Τῇ
ἀληθείᾳ, ἐὰν ὁ Οὐρανὸς ἐπέμψεν αὐτὸ θὰ κάμη
καλὰ νὰ τὸ ἐπαναλάβῃ καὶ πάλιν, διότι δόξα
τῷ Θεῷ ἱκαναὶ θυγατέρες ὑπάρχουσιν ἐν τῷ
μεγάρῳ τοῦ Ἀβεϋράνου. Ἄλλως πρέπει νὰ
γείνη μοναχὴ· ἀλλὰ μήπως δύναται νὰ χρη-
σιμεύσῃ καὶ εἰς ἄλλο τι!

— Αἴσχος! αἴσχος ἐπὶ σὲ ἄνθρωπε ὑβριστὰ,
ἐφώναξεν ἡ Οὐλρίκη ἀγανακτήσασα.

Ἄλλ' ὁ ἵπποτης ἀπῆλθε ταχύτερον ἢ ὅσον
ἤθελε φύγη ἐνώπιον τοῦ ἐχθροῦ, τοῦθ' ὅπερ
οὐδέποτε ἐπραξέ δι' ὅλης αὐτοῦ τῆς ζωῆς ἢ

δὲ γράϊα τροφὸς προσέπεσε γονυκλινῆς πρὸ μεγάλης τινὸς εἰκόνης τῆς Παρθένου, παρὰ τοὺς πόδας τῆς ὁποίας παρέθηκε τὸ βρέφος.

— Ὡς ἅγια μήτηρ, δὸς νὰ πραγματοποιηθῶσι μίαν ἡμέραν οἱ βρεμβασμοὶ καὶ τὰ ὄνειρα, πρὸς ἀμοιβὴν τῆς πιστεώς μου· δὸς εἰς τὸ ἀθῶον τοῦτο βρέφος τὸ ἔνδοξον πεπρωμένον, τὸ ὅποιον μοὶ ὑπεσχέθη ὁ Θεός, ὅτι τῷ ἐπιφυλλάττει. Ἀφοῦ ὁ κόσμος ἀπορρίπτει τὸ δυστυχὲς τοῦτο ὄν, λάβε το σὺ ὦ Μήτηρ, ἐν ταῖς ἀγίαις σου ἀγκάλαις, καὶ διαφύλαξον αὐτὸ καθαρὸν καὶ ἄμωμον, ὡς σὲ αὐτήν! Τὸ τέλος τῆς ζωῆς μου ἐπλησίασε, ἀλλὰ σὺ, ὦ εὐλογημένη Παρθένε, σὺ ἐπαγρύπνη ἐπὶ τοῦ μικροῦ τούτου ἀγγέλου, τὸν ὅποιον ἀποθέτω σήμερον εἰς τὰς ἀγκάλας σου!

Ὅταν ἡ Οὐλρίκη ἀνηγέρθη, παρετήρησεν ὅτι, καθ' ἣν στιγμήν ἐδέετο, ἄνθρωπος τις εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ μεγάρου ἦν δὲ νεανίας οὗ ἡ μορφή ὁμοίαζε πρὸς τὴν τῆς τροφοῦ. Τὸ σῶμα αὐτοῦ ἦν μικρὸν, οἱ χαρακτῆρες ἡλλοιωμένοι, ἡ χροιά ὠχρὰ, οἱ δ' ὀφθαλμοὶ τοῦ μελαγχολικοῦ καὶ ἄγριοι. Ἐφερε δ' ἔνδυμα μετέχον τοῦ τε ἐκκλησιαστικοῦ καὶ τοῦ λαϊκοῦ, ἡ δὲ ὄψις του ἐδείκνυεν ἄνθρωπον περὶ τὰς ἐπιστήμας καταγινόμενον, καὶ ξένον σχεδὸν τῶν τοῦ κόσμου.

— Τοῦτο εἶναι τὸ βρέφος, μήτηρ; ἠρώτησεν.

— Ἔ! καὶ σὺ υἱέ μου ἤλθες διὰ νὰ περιφρονήσης τὸ δυστυχὲς τοῦτο πλάσμα, καθὼς ἐπραξεν, ὅτι ἐντρέπομαι νὰ εἶπω, ὁ ὁμογάλακτος ἀδελφός σου, ὁ ὁποῖος ἐξῆλθε πρὸ ὀλίγου;

Ἀλλ' ὁ σοφὸς ἐγονυπέτησεν ἐπὶ τῆς γῆς, ἐλάβετο δὲ περιχαρῆς τῆς χειρὸς τοῦ τέκνου τὸ ὅποιον ἐπεκάλυπτεν ὁ πορφυροῦς μανδύας ὁ τῷ μέλλοντι κληρονόμῳ προωρισμένος.

— Δύναται τις, εἶπε, νὰ προαγγείλῃ ἄνθος ἐν τῷ κάλυκι ἐτι ἐγκεκλεισμένον, ἀπὸ τοῦδε δὲ νὰ προδιαγράψῃ γραμμὰς τινὰς. . . . Ὡς βλέπω ἤδη φανερὰ ὅτι προανέγνων εἰς τοὺς ἀστέρας! . . . εὐγενές τι ὄν . . . ζώήν . . . Ἐν τούτοις οἱ σταυροὶ οὗτοι . . . εἶναι μὲν παράδοξοι καὶ ἔκτακτοι, ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἀπίστοι . . . Παράδοξον! τὰ σημεῖα τὰ ὁποῖα προηγήθησαν τῆς γεννήσεως τοῦ τέκνου προανέτειλαν ἐπίσης καὶ τῆς ἐμῆς!

Ἡ Οὐλρίκη ἐνηγκαλίσθη τότε τὸν νεανίαν, καὶ ἀνεστέναξεν·

— Ἄχ! υἱέ μου εὐγενῆ μου Ἀνσγάριε . . . ἕως πότε, δι' ὄνομα τοῦ Θεοῦ, θὰ ἐξακολουθῆς τὴν ἐπιστήμην αὐτὴν, ἐπιστήμην τοῦ Οὐρανοῦ! Δὲν συλλογίζεσαι; ἀρμόζει τοῦτο εἰς ἄνθρωπον,

εἰς τὸν ὅποιον ἡ ἀγία Ἐκκλησία ἤνοιξε πρὸ πολλοῦ τὰς ἀγκάλας τῆς; Τέκνον μου, ἀγαπητόν μου τέκνον, . . . εὐσεβῆ καλλήτερα ἤθελα νὰ σὲ ἴδω παρὰ σοφόν. Τί μελετᾷς τόσον ὥραν; μήπως κἀνὲν ἀπὸ τὰ μυστήρια, τὰ ὁποῖα θὰ κυττάζῃς εἰς τοὺς ἀστέρας; Ἦ! Θεέ μου! τί ματαιαίτης! . . .

— Μήτηρ, εἶπε, μελαγχολικῶς ὁ Ἀνσγάριος, σὺ μὲν πιστεύεις εἰς τοὺς βρεμβασμοὺς καὶ τὰς ἀποκαλύψεις σου, ἐγὼ δὲ εἰς τὴν ἐπιστήμην. Μὴ καταδικάζωμεν λοιπὸν ἀλλήλους αὐστηρῶς, διότι ὁ κόσμος σκληρῶς θὰ μᾶς κρίνῃ ἀμφοτέρους.

Ταῦτα δὲ λέγων ἐξηκολούθη ἐξετάζων τὴν χεῖρα τοῦ βρέφους, θεωρῶν ἅμα διὰ τοῦ παραθύρου τοῦ πυργίσκου τὸν οὐρανὸν ὅστις, κατὰ τὴν στιγμήν ταύτην, ἦν κατεστολισμένος ὑπὸ τῶν ἀστέρων. Ἐἶτα παρετήρησεν αὐθις τὸ σημειωματάριον ὁπερ ἔφερε πάντοτε ἐπὶ τῆς ζώνης.

Ἡ δὲ γράϊα Οὐλρίκη ἐθεώρει τὸν υἱὸν ἀνάτῃς ἀσκαρδαμικτῆ καὶ μελαγχολικῶς· οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ τῆς ἄχρι τοῦδε σκυθρωποὶ, ἦδη ἐγένοντο ἰλαροὶ, διότι ἀκτίς τις ἀγάπης ἐπέλαμψεν ἐπ' αὐτῶν. Ἐκάθησε δὲ ἡ μᾶλλον ἐνώκλασε παρὰ τοῦς πόδας τοῦ σκκοῦ τῆς παρθένου, ἐνῶ τὸ βρέφος ἐκοιμᾶτο ἐπὶ τῶν γονάτων τῆς, καὶ ἤρξατο παίζουσα μετὰ μικροῦ τινὸς σταυροῦ τὸν ὅποιον ἠσπάζετο ἔστιν ὅτι.

— Μήτηρ, εἶπεν αἴφνης ὁ Ἀνσγάριος, τί ποιεῖς αὐτοῦ;

— Παρακαλῶ τὸν Θεὸν διὰ σὲ, τέκνον μου, νὰ σὲ σώσῃ ἀπὸ τὰς μαγείας αὐτὰς καὶ νὰ σοῦ δείξῃ τὴν ἀληθινὴν σοφίαν.

— Δὲν ἔχω δὲ τόσον ἀνάγκην, μήτέρ μου; Ὅ,τι ἔμαθον ὅτι ἐδίδαξα, εἰς αὐτὸ καὶ μόνον πιστεύω. Ὑπεύκτων εἰς τὴν θέλησίν σου ἐνεδύθη τὸ μοναχικὸν ἔνδυμα, ἀλλ' ὅσον ἀφορᾷ τὸν Θεόν, θὰ λατρεύσω αὐτόν, ὅπως ἐγὼ θέλω. Θὰ ἀνυψωθῶ μέχρι τοῦ οὐρανοῦ αὐτοῦ δυνάμει μόνον τῶν γνώσεών μου· οὕτω δὲ καὶ μόνον θὰ γείνω ὁμοῖος αὐτῷ.

(Ἀκολουθεῖ).

ΣΤΕΝΟΓΡΑΦΙΑΣ.

Η. Δ. ΗΑΙΟΠΟΥΛΟΥ

καθηγητοῦ τοῦ ἐν Πειραιεὶ Γυμνασίου.

1. *Στενογραφία* καλεῖται ἡ τέχνη τοῦ παρακολουθεῖν καὶ μονιμοποιεῖν τὸν λόγον ἰσοχρόνως τῆς προφορᾶς αὐτοῦ.

2. Ὅπως κατορθωθῆ ὁ σκοπὸς οὗτος ἀναγκαιῶς πρέπει νὰ προστρέξῃ τις εἰς γραφὴν ἄλλην παρὰ τὴν συνήθη, περιέχουσαν ἐν ἀπλοῖς γραμμίδιοις δυνάμιν καὶ σημασίαν πολλῶν φωνῶν καὶ διακρώσεων αὐτῶν, ἥτοι εἰς συνδυασμοὺς ἀπλουστεροὺς καὶ βραχυτέρους παρὰ τὴν περιττογραφίαν τῆς συνήθους γραφῆς. Ἐν τούτοις μ' ὅλα τὰ πλεονεκτήματα, ἅτινα ὑποδεικνύει μέθοδος ἔχουσα γενικὴν τινα ἐφαρμογὴν εἰς ἔθνος, οὐδαμῶς αὐτὴ ἔλαβεν ὀρισμένον εἶδος. Συστήματα κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον σκόπιμα μὲν ἀλλ' ἰδιώτροπα καὶ στενογραφικαὶ τινες ἰκανότητες κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἀξιοζήλοιο ἀποτελοῦν τὴν σήμερον τὴν λεγομένην στενογραφίαν.

3. Ἐκ τῶν συστημάτων, τῶν λαβόντων γενικωτέραν τινα ἔκτασιν ἐκ τῶν καρπῶν οὓς ἀπέφερον καὶ ἐκ τῶν εὐκολιῶν ἢ δυσκολιῶν οὓς ἡ πείρα ἐπ' αὐτῶν ἀπέδεξε, δυνατὰί τις νὰ ἐξαγάγῃ συμπεράσματα κάλλιστα περὶ τῶν βάσεων, ἐφ' ὧν εὐκολοὶ καὶ ἰκανοποιούσα τὴν ἀνάγκην στενογραφικῆς μεθόδου δύναται νὰ παραχθῆ. Πρὸς εὔρεσιν δ' αὐτῶν ἀνάγκη νὰ παρακολουθῆσωμεν τὴν ἐπὶ τῆς τέχνης ταύτης διανοητικὴν τοῦ ἀνθρώπου κίνησιν ἀπὸ τῆς πρώτης αὐτῆς κατ' ἀνάγκην ἐμφανίσεώς τῆς.

4. Ἡ στενογραφία ἔλαβε τὴν γένεσίν τῆς ἐν Ἀθήναις, κατὰ τὴν λαμπρὰν αὐτῶν ἐποχὴν, ἐξ ὧν μετεδόθη κατὰ μίμησιν εἰς τὴν Ῥώμην. Γινώσκομεν ὅτι παρὰ τοῖς Ἑλλησιν ὑπῆρχον ταχυγράφοι καὶ σημειογράφοι. Ὁ Διογένης Λαέρτιος, ἐν βίῳ Ξενοφώντος (Βιβλ. Β'. κεφ. ζ'. 48) ἀναφέρει περὶ αὐτοῦ. «Καὶ πρῶτος ὑποσημειωσάμενος τὰ λεγόμενα (ὑπὸ Σωκράτους) εἰς ἄνθρώπους ἤγαγεν, ἀπομνημονεύματα ἐπιγράψας.» Ὁ δὲ Πλούταρχος, ἐν βίῳ Κάρωνος τοῦ Νεωτέρου, κεφ. ΚΓ'. σημειοῖ: «Τούτον μόνον, ὧν Κάρων εἶπε, διασώζεσθαι φασὶ τὸν λόγον, ὅτι Κικέρωνος τοῦ ὑπάτου, τοὺς διαφέροντας ὁζύ-

»τητι τῶν γραφῶν *σημεῖα* προδιδάζαντος, ἐν μικροῖς καὶ βραχείσι τύποις πολλῶν γραμμάτων ἔχοντα δύναμιν, εἰτ' ἄλλον ἀλλαχρῶς τοῦ βουλευτηρίου σποράδην ἐμβαλόντος. Οὕτω γὰρ ἤσκουν οὐδ' ἐκέκτηντο τοὺς καλουμένους *σημειογράφους*, ἀλλὰ τότε πρῶτον εἰς ἔχθος τι καταστῆναι λέγουσιν.»

5. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω χωρίων καταφαίνεται ὅτι ἡ τέχνη τοῦ βραχυλογεῖν ἐξασκουμένη ἐν Ἑλλάδι ὑπὸ τῶν καλουμένων *σημειογράφων*, εἰσήχθη εἰς Ῥώμην ὑπὸ τοῦ Κικέρωνος. Ὅτι δὲ ἡ τέχνη τῶν *notariorum* ἔσχεν ἀκριβῶς τὴν καταγωγὴν ἐκ τῆς ἐλληνικῆς σημειογραφίας, καταφαίνεται· α) ἐκ τοῦ ἐξῆς χωρίου τοῦ Κικέρωνος, εἰς ἐπιστολὴν τοῦ τινα (II'. 32, 3) πρὸς τὸν Ἀττικόν, ἐνθα λέγει: «quod at te decem legelis scripsi parum intellexti; credo qui a dia σημείων scripseram.» ἐνθα ἐλληνικὴν λέξιν μεταχειρίζεται, τὴν αὐτὴν ἦν καὶ ὁ Διογένης Λαέρτιος, καὶ β') διότι ἡ ἀνάλυσις τῶν *notarum* (σημείων) αὐτῶν, οὕτως ὀνομασθεῖσων, περυσιάζει πάντα τὰ συστατικὰ ἐλληνικοῦ ἀλφαβήτου. Δὲν θὰ ἀπορήσῃ τις βεβαίως διὰ τὴν βραδύτητα τῆς εἰσαγωγῆς ταύτης ἐν Ῥώμῃ γινώσκων ὀπίσθην ἀποστροφὴν ἢ ἀποχὴν εἶχον οἱ Ῥωμαῖοι ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων τεχνῶν. Ἄλλως τε οἱ ῥήτορες τῆς Ῥώμης πρὶν τοῦ Κικέρωνος δὲν ἠγάπων φιλολογικὴν φήμην. Ἡ Ῥώμη δι' αὐτοὺς ἦν ὅλος ὁ κόσμος· ἀλλ' ἐπὶ Κικέρωνος ἡ ἀρετὴ αὐτὴ ἐξέλειπε καὶ αὐτὸς ὁ μέγας ἀνὴρ διὰ τῆς ῥητορικῆς δεινότητός του ἐνίκησε τὴν ἀσημότητα τῆς καταγωγῆς του.

6. Ὁ Κικέρων κατέστησε πολλοὺς ἀντιγραφεῖς ἰκανοῦς; νὰ μονιμοποιῶσι τοὺς λόγους του καὶ ἀκολουθῶσι τὰς ἀγορεύσεις του. Ἰκανώτερος αὐτῶν ἐφάνη ὁ Τύλλιος Τίρων, δούλος ἀπελευθερὸς καὶ πιστὸς σύντροφος τοῦ μεγάλου τούτου ἀνδρός. Κατ' ἀρχὰς ἐτελειοποίησε τὴν μέθοδον τοῦ Ξενοφώντος, ἥτις διὰ νὰ ἐφαρμοσθῆ εἰς τὴν Λατινικὴν γλῶσσαν ἔπρεπε νὰ ὑποσῆ μεταρρυθμίσεις τινὰς. Ἐπειτα ἐφάρμοσε τὰς νοτίας του εἰς τὰς συνειθεστέρας λέξεις καὶ ἐσχημάτισε πίνακα αὐτῶν περιέχοντα χίλια ἑκατὸν σημεῖα. Μετὰ δὲ ταῦτα, ὀλίγα δηλ. ἔτη πρὸ Χριστοῦ, Ξενέκας ὁ ῥήτωρ ἐπιδιώρθωσε καὶ ἠῤῥῆσε τὴν ἐργασίαν, διευθετήσας αὐτὴν εἰς σχῆμα λεξικοῦ. Αἱ *notae* τότε δὲν ἦσαν ὀλιγώτεραι τῶν πεντακισχιλίων.

7. Οὕτω διατεθέντα τὰ σημεῖα τοῦ Τίρωνος καὶ Ξενέκα, ὡς τὰ ἐκάλουν τότε, διεδόθη-

σαν μετά ταχύτητος. Ὁ Αὐγουστος ἐξετίμησε τὰ ἀποτελέσματα των καὶ ἠθέλησε νὰ σπουδάσῃ αὐτὰ πρὸς χρῆσιν του, ἢ δ' εὐνοία του αὕτη ὑψώσεν αἰφνης τὴν σημειογραφίαν εἰς τὴν τάξιν τῶν χρησίμων τεχνῶν, καὶ, ἐπὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ, συνεστήθησαν εἰς τὸ κράτος τριακόσια εἰδικὰ τῆς τέχνης σχολεῖα. Ἡ κίνησις αὕτη δὲν ὑπῆρξεν ἐρήμερος ἢ διὰ σημείων (notae) γραφῆ ἔμεινον ὡς κλάδος ἀγωγῆς, διότι καὶ ἐπίσημοι ἄνδρες καὶ αὐτοκράτορες ἐσπούδαζον καὶ ἤσκουν αὐτήν.

8. Ἐν τούτοις ἡ σημειογραφία γεννηθεῖσα κατὰ τὰς θυέλλας τοῦ Ῥωμαϊκοῦ βήματος ἐξέπεσεν ὑπὸ τὴν αὐτοκρατορίαν τοῦ πρώτου αὐτῆς προορισμοῦ. Ὁ Φόρος ἦν ἐρημος πλέον ἢ δὲ Βουλὴ δὲν ἀντεῖχεν εἰμὴ λόγους προπαρασκευασμένους. Οἱ δὲ καλλιεργούντες τὴν παρὰ Κικέρωνος εἰσαχθεῖσαν τέχνην κατεδικάσθησαν εἰς ἔργα κοπιαστικώτερα. Οἱ μὲν ὡς γραμματεῖς δικαστηρίων, ἵνα σημειώσῃ τὰς καταθέσεις τῶν μαρτύρων, καὶ τὰς ἀπολογίας τῶν κατηγορουμένων, exceptores ἐπονομαζόμενοι ἄλλοι δὲ ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν cursores, (quia verba cursum expediebant) ἐχρησίμευσαν ὡς δημόσιοι γραφεῖς, ὡς γραμματεῖς μικρῶν γεωκτημόνων καὶ εἰς ἄλλα ἔργα οὐτιδανά. Πάντες οὗτοι ὠνομάζοντο notarii.

9. Ἡ ἀναπτυσσομένη Ἐκκλησία μετεχειρίσθη τὴν τέχνην αὐτήν εἰς τὴν πρόδον αἷς πίστεως. Τὰ χρονικά τῆς πρώτης Ἐκκλησίας ἀναφέρουσι συνεχῶς τὰς ὑπὸ τῆς σημειογραφίας εἰς αὐτὴν γενομένας ὑπηρεσίας διότι δι' αὐτῆς διετηρήθησαν αἱ περισσώτεροι τῶν πράξεων τῶν μαρτύρων καὶ τῶν προρρήσεων τῶν διδασκάλων τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ ἅγιος Βασίλειος ὁμιλεῖ περὶ τῶν σημείων τούτων ἐν τῇ 178ῃ ἐπιστολῇ του. Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος μετεχειρίζετο αὐτὰ διὰ νὰ ταχύνῃ τὰς ἐργασίας του, καὶ μετὰ τὸν θάνατόν του εὐρέθησαν ὀμίλια αὐτοῦ γεγραμμέναι διὰ σημείων.

10. Κατὰ τὸ διάστημα τῶν τριῶν αἰώνων, αἵτινες διήλθον ἀπὸ τοῦ Σενέκα μέχρι τοῦ ἁγίου Κυπριανοῦ ἡ σημειογραφία δὲν ὑπέστη καμμίαν οὐσιώδη μεταμόρφωσιν. Ὁ ἀρχιερεὺς οὗτος, χωρὶς μὲν νὰ μεταβάλῃ καθόλου τὰς βάσεις τῆς μεθόδου, εἰσῆγαγεν ὅμως εἰς τὸν τρόπον τῆς γραφῆς μεταβολὰς τινάς. Διευθέτησε τὸ ὅλον πρὸς χρῆσιν τοῦ Χριστιανισμοῦ, δημιουργήσας ἰδιαίτερα σημεῖα διὰ τὰς συχνότερον ἀπαντωμένους λέξεις. Οὐδένος δὲ κωλύοντος νὰ πράξῃσι τὸ

αὐτὸ καὶ ἕτεροι σημειογράφοι, συνέβη ὥστε νὰ μὴ δύναται τις νὰ ἀνεγνώσκῃ τὰ σημεῖα τοῦ ἑτέρου.

11. Εἰς τοὺς ἐργαζομένους τὴν σημειογραφίαν, οἵτινες, ὡς εἴπομεν notarii ἐκλήθησαν ἀνωτέρω, ἔδιδον ἐργασίας ἐπικερδιστέρας ἀναμφιβόλως διότι εἰς αὐτοὺς ἀπεινόντο ὅταν ἔκαμνον πράξεις συναλλαγῆς, καὶ ἐντεῦθεν τὸ ὄνομα notarii ἔμεινεν εἰς τοὺς συμβολαιογράφους. Ἀναγινώσκουμεν δὲ εἰς τὰ Δίγματα. Βιβ. 29. «Lucius Titus, Miles, notario suo testamentum scribendum notis dictavit, et antequam litteris perscriberetur, vita defunctus est... κτλ.» Τὸ χωρίον τοῦτο ἐξηγεῖ σαφέστατα τίνα ἐργασίαν εἶχον οἱ notarii. Ἐν τούτοις πρέπει νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι αἱ πράξεις των δὲν εἶχον τὸν νομικὸν χαρακτῆρα, εἰμὴ ἀφ' οὗ ἀντεγράφοντο καὶ ἀπετίθεντο εἰς τοὺς Tabelliones (συμβολαιογράφους). Οὗτοι ἦσαν οἱ ἀληθεῖς συμβολαιογράφοι, οὗ γινώσκουμεν σήμερον ὅτι οἱ notarii δὲν ἦσαν εἰμὴ ἀπλοὶ ἀντιγραφεῖς, ἢ ἱεροδιδάσκαλοι ἀνεξάρτητοι: Ἄλλως τε ἡ διάκρισις, διετάχθη ἐπίσημως εἰς τὴν 44ην νεαρὰν τοῦ Ἰουστινιανοῦ. Νόμος τις ὅμως μεταγενέστερος τοῦ αὐτοῦ ἡγεμόνος (Cod. L. 1. T. 17. de veteri jure enucleando), ἐμποδίσας εἰς τὸ ἐξῆς τὴν χρῆσιν τῆς συντόμου γραφῆς εἰς τὰ ἰδιωτικὰ συμβόλαια, ἔνεκα τῶν ἀμφιβολιῶν, τῶν ἐνόησε προκυπτουσῶν, προσέβαλε τὴν σημειογραφίαν θανασίμως.

12. Ἀλλὰ, μολονότι καὶ ἐν τῇ Ῥωμαϊκῇ ἐκκλησίᾳ ἀπηγορεύθη ἡ τέχνη αὕτη καὶ τοιοῦτοτρόπως κατεδιώχθη πανταχόθεν, τὰ ἔχνη ὅμως τῆς ἀρχαίας σημειογραφίας δὲν εἶχον ἐξαλειφθῆ ὁποῦτον, ὥστε νὰ καταστῇ ἀδύνατος τοῦ λοιποῦ ἡ ἀναγνώρισίς τις. Πολλοὶ ὅμως σοφὶ, ἀσυχολοῦμενοι περὶ τὴν ἐξέτασιν τῆς Τιρωνικῆς γραφῆς, περιέπεσαν εἰς ἐσφαλμένην ἐκτίμησιν, ὑποτιθέμενοι ὅτι τὰ σημεῖα τοῦ Τίρωνος καὶ τοῦ Σενέκα ἦσαν σημεῖα αὐθαίρετα καὶ ἰδιότροπα. Ἀλλὰ μακρὰ καὶ ἐπισταμένη ἐξέτασις τῶν Τιρωνικῶν αὐτῶν σημείων, ἅτινα ὁ Δίων Κασσιος σημεῖα γραμμάτων ὀνομαζει, ὁ δὲ Κασσιόδωρος Quasi litterae, καὶ τὰ ὅποια κατὰ τὸν Κυντιλιανόν, ἦσαν σημεῖα καὶ εἰκόνες γραμμάτων, οὐχὶ δὲ γράμματα, ἀποφέρει τὰ ἐξῆς συμπεράσματα. Τὸ σύστημα τῆς Τιρωνεῖου γραφῆς συνίστατο: α) εἰς τὴν ὑποκατάστασιν τῶν γραμμάτων τοῦ ἀλφαβήτου διὰ χαρακτηριστῶν ἀπλουστερῶν μὲν καὶ σκοπίμων πρὸς συμπλοκὴν των,

οὐχὶ δὲ ἀπομακρυνομένων πολὺ τῆς ὁμοιότητος τῶν τῆς γραφῆς. β.) Εἰς τὴν παράλειψιν ἀπὸ τοῦ μέσου τῶν λέξεων πικλῶν φωνηέντων καὶ συμφώνων, ἀκανονίστως ὅμως καὶ, ἐνόησε, εἰς τὴν αὐτὴν λέξιν παραλειπομένων ἄλλοτε ἄλλου γράμματος. γ.) Εἰς τὴν παράστασιν τῶν καταλήξεων δι' ἰδιαίτερων σημείων.

13. Ἐπειδὴ δὲ ἡ παράλειψις τῶν μεσαζόντων γραμμάτων ἦν μὲν αὐθαίρετος σχεδόν, θὰ ὑποθέσῃ τις ὅτι σύγχυσις ὑπῆρχεν εἰς τὴν γραφὴν ὁμολογητέον ὅμως ὅτι τοιαύτη σύγχυσις ἦν σπανιωτέρα παρ' ὅτι ἠδύνατό τις νὰ πιστεύσῃ. Ὁ Τίρων εἶχε δύο κανόνες ἀποφυγῆς: ὁ μὲν συνίστατο εἰς τὸ νὰ παραλείπῃ, μετὰ τὸ πρῶτον σημεῖον, πᾶν γράμμα οὗ τὸ σημεῖον δὲν ἠδύνατο νὰ ἐνωθῆ μετὰ τῶν προηγουμένων. Οὕτω π. χ. εἰς τὴν λέξιν fidelibus, τὰ μὲν τιρωνικὰ γράμματα τῆς λέξεως, ἦτοι τῶν f, i, d, e, l, i,

b, u, s, ἐσημειοῦντο: $\Lambda, \tilde{\lambda}, \lambda, \delta, \delta$

$C\tilde{n}\Lambda, V\tilde{n}\lambda, \dots 3, U\tilde{u}, S$ ἀλλὰ τὸ

d δὲν ἠδύνατο νὰ παρασταθῇ διὸ ὁ σημειογράφος μετέβαινεν εὐθὺς ἀπὸ τοῦ f εἰς τὸ l καὶ ἔγραφε flibus καὶ ἐσημειῶνε: $\Lambda, \tilde{\lambda}$ ὧν τὸ

μὲν Λ ἐσήμαινε f (ide)l, τὸ δὲ $\tilde{\lambda}$ τὴν κατάληξιν ibus, αὐθερέτως περιποῦ σημειομένη οὕτως. Ὁ δὲ δεῦτερος κανὼν, ἀξιολογώτερος τοῦ πρώτου, συνίστατο εἰς τὸ νὰ μεταβάλληται τὸ σχῆμα, ἢ μάλλον ἡ συνήθης κατασκευὴ γράμματός τινος, οὕτως ἢ ἄλλως, ὅταν εὐρίσκηται εἰς ταύτην ἡ ἐκείνην τὴν σχέσιν πρὸς ἕτερον γράμμα ὥστε οὕτω τὰ σχήματα τῶν γραμμάτων ἐπικίλοντο. Ἐπειδὴ δ' ἐν πᾶσι βλέπει τις ὅτι οὐδεὶς κανὼν ὑπῆρχε καὶ τὰ πάντα ὑπῆρχον ἐγκαταλειμμένα εἰς τὴν ἰδιοτροπίαν τοῦ γράφοντος, ἐπομένως θὰ ἦτο ἀδύνατον ν' ἀνεγνώσκοντο, πρέπει νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι οἱ συδασμοὶ τῶν πεντακισχιλίων λέξικῶν σημείων ἦσαν προσδιωρισμένοι ἐκ τοῦ προτέρου. Τὸ δὲ ἦττον φεικτέον σύστημα τῆς τιρωνεῖου γραφῆς ἦτο τὸ τῶν καταλήξεων, ὧν ἡ συχνότερα χρῆσις, οἰκείαν καὶ συνήθη καταστάσασα τὴν γραφὴν των, ὁμοίαζε δὲ ἀδὰ τινὰ φερομένην πλησίον σκοτεινοῦ λαβυρίνθου. Τὰ σημεῖα ὅμως ταῦτα τῶν καταλήξεων εἰς σύστημα εὐκὸλον καὶ κανονικὸν εἶναι ἐμπόδιον ἢ δὲ ὑπαρξίς των περιττῶ τὸ σύστημα αὐτὸ σκοτεινὸν καὶ ἀπορριπτόν. Ἐπὶ τέλους οἱ Notarii παρίσταν καὶ τὰς συνευθετέρας λέξεις,

ὡς π. χ. τὰ ἐπιρρήματα τὰς προθέσεις κτλ. διὰ σημείων αὐθερέτων καὶ ἄνευ γενικῶν καὶ κανόνων κατασκευαζομένων.

14. Χωρὶς νὰ ἐμβῶμεν εἰς πλειότερας λεπτομερείας, ἀχρήστους πρὸς τὸν σκοπὸν ἡμῶν, οφείλομεν ἐντούτοις διασαφίσαι τινὰς ἐπιτῆς ἱστορίας τῆς ἀρχαίας σημειογραφίας τῶν Ῥωμαίων. Καὶ ἐν Ῥώμῃ πρὸ τοῦ Κικέρωνος ὑπῆρχε ταχυγραφικὸν τι σύστημα. Ἡ δὲ νέα ἐκ τῆς Ἑλλάδος μέθοδος ἐπὶ Κικέρωνος μὲν ἔλαβε γένεσιν, ἀλλὰ δὲν εἶχε διαδοθῆ ἐπὶ τοσοῦτον ὥστε οἱ γέροντες βουλευταὶ νὰ δύνανται νὰ μεταχειρισθῶσιν αὐτήν. Οἱ ἀπελεύθεροι τοῦ Κικέρωνος μόνον ἐπὶ πολὺν χρόνον παρεκλούθουν τὴν γραφὴν τοῦ λόγου τῆς βοήθειά τῆς σημειογραφίας, διότι ἐδιδάχθησαν προηγουμένως αὐτήν. Ἀλλ' ἐν τινι λόγῳ τοῦ Κικέρωνος ὑπὲρ Σύλλα εὐρίσκηται τὸ ἐξῆς χωρίον: «Introductis in senatum indicibus, constitui senatores qui omnia indicum dicta, interrogata, responsa perscriberent. At quos viros? non solum summa virtute et fide, ejus generis in senatu facultas maxima: ced etiam quos sciebam maemoria, scientia, consuetudine et celeritate scribendi, facillime, que dicerentur, persequi posse.» Ἐκ τοῦ χωρίου τούτου ἐνθα φαίνεται ὅτι δὲν ἦσαν γραφεῖς οἱ στενογραφούντες, ἀλλὰ βουλευταὶ καὶ οἵτινες βεβαίως δὲν ἔμαθον τὴν νεωτέραν τέχνην μόλις εἰσαχθεῖσαν, καταφαίνεται ὅτι προὔπηρχεν ἀτελέστῃ στενογραφικῶν σύστημα, περὶ οὗ μικρὰν νύξιν δίδει ἡμῖν ὁ Valerius Probus (lib. de not. roman. interpr.) «Apud veteres, cum usus notarum nullus esset, scribendi facultatem maxime in senatu, qui aderant scribendo, ut celeriter comprehenderent, quaedam verba, atque nomina ex communi consensu primis literis notabant, et singulae quid significarent, in promptu erat (1).»

15. Οἱ ὑπὸ τοῦ Κικέρωνος λοιπὸν ἐλεγχθέντες τότε βουλευταὶ, ἵνα σημειώσῃσι τὰ λεγόμενα, ἐπράττον ὅτι ἕως τότε συνήθως ἐπράττετο μὴ εἰσαχθείσης ἔτι τῆς διὰ σημείων γραφῆς, σημειοῦντες δηλ. τὰ πρῶτα στοιχεῖα τῶν λέξεων. Τὰ

(1) « Περὶ τοῦ ἀρχαίου, ὅπου οὐδεμία εἰσέτι χρῆσις τῶν σημείων ὑπῆρχε, οἱ ἐπιπορευτικοὶ νὰ συλλέγουσι τὰς ἐμπλεκτικὰς προπάντων ἐν τῇ Βουλῇ, δὲν ἐσημειῶν ἢ τὰ πρῶτα γράμματα λέξεων καὶ ὀνομάτων. Εὐλόγως δ' εὐρίσκει τις τὸ νόημα τῶν πρώτων ἢ τῶν μεμνημένων οὐτῶν γραμμάτων, (σιγλῶν) γενικῶς παραδεχόμενον, κατὰ τὴν ἐποχὴν, ἕως καταστήσασα τὴν γραφὴν ταχύτεραν.»

δέστοιχεῖα ταῦτα, singulae literae, κληθέντα, ἢ Siglae ἢ Sigla ἀ πιθάνως νὰ εἰσήγαγεν ὁ Ἐννιος εἰς Ῥώμην, ἦσαν εἰς μεγάλην χρῆσιν ἐν Ῥώμῃ, ἐξ ἐβραϊκῆς συνθηλαίας καὶ μάλλον ὡς κρυπτογραφία τις. Καὶ εὐρέθησαν μὲν πολλὰ μνημεῖα τῆς ἀρχαιότητος πλῆθοντα ἐπιγραφῶν διὰ σιγλῶν, χειρόγραφῃ, πλείστα ἐκδόσεις, περιέχουσαι χωρία ὀλόκληρα γεγραμμένα διὰ τῶν ἰδιοτρόπων αὐτῶν σημείων πλὴν ἀφ' ὅτου ἡ σημειογραφία ἀπέκτησε πολλοὺς ὁπαδοὺς αἱ σίγλαι ἐγκατελείφθησαν ὡς μέσον ταχυγραφίας, ἔμειναν δὲ χρήσιμοι παρὰ τοῖς ἐργάταις μνημείων ἐπιταφίων, καὶ παρὰ τοῖς κληρικοῖς τοῖς συγγράφοις βιβλίου ἐκκλησιαστικῆς, ὡς μέσον φειδοῦς τόπου καὶ χρόνου καὶ πάντοτε μάλλον ὡς κρυπτογραφία. Ἡ χρῆσις τῶν σιγλῶν εἰς τὴν νεωτέραν στενογραφίαν, ἥτις εἶναι λίαν κανονικὴ καὶ ὁμαλὴ καὶ καθ' ὄλου βραχυτάτη, ἐμφαίνει ἰδιοτροπίαν τοῦ χρωμένου, εἰ μὴ ἀλογίαν, καὶ ἀυξάνει τὴν σύγχυσιν. Καὶ αἱ σίγλαι δ' αὐταί, ὡς κρυπτογραφία, περιελήφθησαν εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ Ἰουστινιανοῦ γενομένην προγραφήν τῆς σημειογραφίας.

(Ἐπεταί ἡ συνέχεσις).

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΛΑΜΒΕΡΤΟΥ

ΔΙΗΓΗΜΑ

ΛΕΟΝΤΟΣ ΓΟΖΑΝ.

(Συνέχεια. — Ἰδε φυλλ. Γ')

— Καὶ ποῦ θὰ ὑπάγης, φίλιτατε Γεράρδε, ἐγκαταλείπων ἡμᾶς;

— Ὅπου ὁ δρόμος μὲ φέρει.

— Ὅπου ὁ δρόμος σὲ φέρει! . . .

— Θὰ ἐπιβῶ τῆς πρώτης σιδηροδρομικῆς ἀμαξοστοιχίας ἥτις παρουσιάσθη εἰς τὰ ὄμματά μου. Τὴν ἐσπέραν ταύτην, θὰ εὐρίσκωμαι ἐλατὸν λεύγα μακρὰν ὑμῶν ἴσως, εἰς Βορδεγαλλίαν. Ἀκολούθως . . . ἔχω τὸν ὠκεανὸν πρὸ ἔμοῦ. Μετὰ τρεῖς ἐβδομάδας, εἰς Ἀμερικὴν μετὰ ἐν ἔτος. . . . Καὶ ὅμως ἐνόμιζον ὅτι θὰ διηρχόμην τὴν ζωὴν μου ἐνταῦθα, πλησίον ὑμῶν, τοὺς ὁποίους τοσοῦτον ἠγάπων . . . Ἐδῶ! ἀνάγκη νὰ ἄρωμεν τὴν σκηνὴν μας . . . Ἐμπρός

Ὁ Λαμβέρτος ἔκυψε τὴν κεφαλὴν καὶ ἀπέστρε-

ψε τὸ βλέμμα· ἡ δὲ σύζυγός του ἔφερε τὸ βινόμακτρον εἰς τοὺς ὀφθαλμούς.

— Ἐμπρός! ἐπιθύρῃσε, συντετριμμένη τῇ φωνῇ, ὁ φίλος τοῦ Γεράρδου· ὁ δὲ Γεράρδος ἐπανελάβε.

— Ἐμπρός! κραυγὴ θυμῆρης ὅταν πρόκειται νὰ ἐπανεέλθῃ τις οἴκαδε· κραυγὴ σπαραξικάρδιος, ὅταν τις ἀναχωρῇ . . . ὅταν ἐγκαταλείπῃ . . . Ἐμπρός λοιπόν!

Εἰς τὸ τεταραγμένον καὶ πυριφλεγῆς τῆς Κ. Λαμβέρτου στήθος ἡ ἐξῆς ἀντήχησε κραυγὴ, μὴ ἐξεληθούσα ἐν τούτοις τῶν ὑπὸ τῆς ὑποσχεσεως ἦν πρὸς τὸν σύζυγον αὐτῆς ἔδωκε μεμοχλευμένων χειλέων τῆς: «Δὲν πρέπει νὰ ἀναχωρήσῃ!

— Ὅ μὲ ἐνθυμήσθε ἐνίοτε, δὲν εἶναι ἀληθές, φίλοι μου;

Εἰς τὴν συγκινητικὴν ταύτην τοῦ φίλου του παράκλησιν, ὁ Λαμβέρτος ἀπεκρίθη διὰ τῶν ἐξῆς ἐκ ψυχῆς προερχομένων λόγων:

— Γεράρδε!

— Φίλε μου;

— Δύναμαι νὰ σοὶ ζητήσω χάριν τινα;

— Λέγε.

— Πρὸ τίνος καιροῦ ἔκαμες τὴν εἰκόνα σου.

— Ναί.

— Δός μοι τὴν εἰκόνα ἐκείνην.

— Τὴν εἰκόνα ἐκείνην . . .

— Διστάζεις; . . .

— Ὄ! ὄχι . . . ἀλλὰ τὴν εἰκόνα ἐκείνην . . . δὲν τὴν ἔχω πλέον, τὴν ἔδωκα εἰς τὴν . . .

— Ἦτις τὴν ἐνεχείρισεν εἰς ἐμὲ, προσέθεσεν ἡ Κ. Λαμβέρτου.

— Νὰ μοι τὴν δώσης, εἶπεν ὁ Λαμβέρτος, εἰς τὴν σύζυγόν του.

— Τηρήσατε αὐτὴν ἀμφοτέροι, εἶπεν ὁ Γεράρδος. Ἐπεθύμουν, κυρία, νὰ ἠδύνατο ἡ εἰκὼν μου ἐκείνη νὰ εὐχαριστῇ ὑμᾶς καθ' ἐλάστην, διὰ τὰς περιποιήσεις ἃς ἐπεδαψιλεύσατε εἰς τὸν εἰλικρινέστερον τοῦ συζύγου σας φίλον, εἰς ἐκεῖνον. . . Ἀλλ' ὄχι! . . . Μὴ ὀμιλοῦμεν πλέον περὶ τούτου . . . καὶ διατὶ ἄρα; . . . Καὶ ὅμως πρέπει νὰ ὀμιλήσω διὰ τελευταίαν φορὰν περὶ ἐκείνης. Θέλετε εἶπει πρὸς αὐτὴν, κυρία, δὲν ἔχει οὕτω; . . . ἢ μάλλον σὺ, φίλε μου . . . διότι ἐγώ . . . ἐνοεῖτε . . . ἢ θέα τῆς . . . ἢ παρουσίας μου . . . ἤθελον τῇ προξενήσει μεγάλην λύπην ἐὰν τὴν ἐπανεβλεποῦν . . . Ὄ! καὶ νὰ μὴ τὴν ἐπανάιδω πλέον ποτέ . . . ποτέ . . . ποτέ! . . .

Ἡ φωνὴ τοῦ Γεράρδου ἐπέθετο αἴφνης εἰς κύματα δακρύων, ἅτινα ἔρρεον κρουνηδὸν ἐπὶ

τῶν παρειῶν του. Ἐπὶ πολλὴν ὥραν κατέπνιγε ταῦτα. Ἀλλ' ἤδη καθίστα φανερὰν τὴν θλίψιν του, ὅτι ἀπεχωρίζετο φιλότατων ὄντων μεθ' ὧν ἄχρι τῆς ὥρας ταύτης εἶχε συζῆσει. Ἡ ζωὴ τοῦ ἔμφορος καὶ εὐαίσθητος δὲν ἀριθμεῖται δ' αὐτῆς κλίμακος τοῦ χρόνου, ἀλλὰ διὰ τῶν φιλικῶν δεσμῶν οὐς βραδέως καὶ ἐπιμελῶς συνδέει. Ἡ ζωὴ, ὅθεν, τοῦ Γεράρδου, πολύτιμον δι' αὐτὸν περιδέραιον, συνετρίβετο ἤδη ἐν τῷ μέτρῳ, καὶ οἱ τιμαλφέστεροι μαργαρίται κατέπιπτον καὶ διεσκορπιζοντο. Νὰ ἀρχίσῃ ἐκ νέου! . . . Ἡδῶς . . . Ὅσκις ἐκ νέου ἀρχίζει, οὐδέποτε ἤρχισεν. Οἱ θύλακοι τῆς καρδίας, ὡς οἱ τῶν σιγλῶν τῶν μελισσῶν, πληροῦνται τῶν ἡδυτέρων ἐπὶ τῆς γῆς αἰσθημάτων, τοῦ ἡδυτέρου ὁποῦ τῶν εὐγενεστέρων καὶ πολυτιμοτέρων συγκινησέων· ἀλλ' ὅταν ἄπαξ κενωθῶσι, τότε, ὁμοίως ἐκείνων, ξηραίνονται, παρκορροῦνται, καταστρέφονται. Ὅχι! δὲν ἀρχίζει τις ἐκ νέου!

Σφοδρῶς συγκινηθεῖσα ὑπὸ τῶν τελευταίων τοῦ Γεράρδου λόγων, ὑπὸ τῶν δακρύων ἅτινα διηνεκῶς ἔβρεχον τὰς παρειὰς του, καὶ ὑπὸ τῆς ἀφορητοῦ θλίψεως ἥτις παρίστατο ἐπὶ τοῦ προσώπου τοῦ Λαμβέρτου, τοῦ ὀπίου ἢ ὠρότης προὔξενε φρίκην ἄμα καὶ οἴκτον (διότι καὶ οὗτος δεινὴν εἰς τὰ στήθη αὐτοῦ ἐνέκλειε θύελλαν, ἐτοίμην νὰ ἐκραγῇ) ἡ Κ. Λαμβέρτου ἐπλησίασε πρὸς τὸν Γεράρδον καὶ εἶπε.

— Ὅ μὲ ἐπανάιδητε τὴν κόρην μου, κύριε! Ὅ μὲ ἐπανάιδητε! (δὲν θέλω νὰ . . . ἠθέλατε φέρε μεθ' ὑμῶν τὴν ἰδέαν ὅτι ἡ θυγάτηρ μου κατέστη ἀνάξια τῆς χειρὸς σας. Ἀδύνατον τοῦτο! Δὲν θέλω ἀνεχθῆναι νὰ στιγματισθῇ ἡ τρυφερά της ἡλικία, δὲν θέλω ἀφήσει νὰ κατατραφῇ τὸ μέλλον της, ἢ εὐδαιμονία της, χωρὶς νὰ ὑψώσω τὴν φωνήν, χωρὶς νὰ ὑπερμαχῶσω ταύτης, χωρὶς νὰ ῥιφθῶ μεταξὺ ἐκείνης καὶ ὑμῶν, ὅπως ἐκείνη χθὲς ῥιφθῆ μεταξὺ ἐμοῦ καὶ τοῦ πατρός της.

— Ἀλλὰ μοὶ ὑπεσχέθητε, κυρία . . .

— Οὐδεμίαν ὁμως οὐτιδανὴν καὶ ἄτιμον πράξιν ὑπεσχέθη, ὑπέλαβε ψυχρῶς ἡ Κ. Λαμβέρτου. Δὲν θέλω νὰ ὀνομάσω ἐκεῖνον, διότι δὲν θέλω νὰ σας φανεύσῃ ἢ νὰ τον φανεύσῃτε, ἀλλὰ καὶ δὲν ἐπιθυμῶ νὰ καταστῇ ἡ κόρη μου θύμα τῆς σιωπῆς μου. Ἰσχυρῶς δὲ ἐπιληρθεῖσα τοῦ βραχίονος τοῦ Γεράρδου, προσέθετο ἐντόνως: «Σὰς ὀμνῶ, κύριε, ὅτι θὰ τὴν νυμφευθῆτε» καὶ ἐν πρώτοις, θέλετε ἐπανάιδε αὐτὴν παραχρῆμα.

Ἡ Κ. Λαμβέρτου ἔδραμε πρὸς τὴν θύραν

ὅπως πορευθῆ πρὸς ἀναζήτησιν τῆς θυγατρὸς τῆς. Ὁ σύζυγός της τὴν ἐμπόδισε.

— Ἄφες με νὰ διέλθω!

— Ὅχι, κυρία! Τί προτίθεσθε νὰ πράξῃτε;

— Τὸ ἠκούσατε

— Νὰ ζητήσητε τὴν θυγατέρα σας;

— Νὰ ζητήσω τὴν θυγατέρα μου . . . Ὅ μὲ ἐμπροδίσθητε;

Ὁ Λαμβέρτος, διὰ μὲν τῆς μιᾶς χειρὸς ἡμιανοῖξας τὴν χεῖρα, διὰ δὲ τῆς ἐτέρας κωλύσας τὴν ἐξοδὸν εἰς τὴν σύζυγόν του,

— Δὲν σας ἐμποδίζω, κυρία, εἶπε, διότι ἐντὸς ὀλίγου θὰ ἔλθῃ ἡ ἰδία ἐνταῦθα· καὶ προσηλώσας τὸ βλέμμα εἰς τὸ βῆθος τοῦ διαδρόμου, εἶπε καθ' ἑαυτὸν:

— Ἐν τούτοις, κύριε . . .

— Εἶναι περιττὸν νὰ πορευθῆτε εἰς ἀναζήτησιν της.

— Διατί περιττὸν;

— Ναί, θὰ ἔλθῃ· καὶ τὴν φορὰν ταύτην θὰ μάθω τὰ πάντα. Ἡ δοκιμασία ἦν προτιθεμικὴ νὰ ἀποτολήμῃσιν εἶναι φοβερά. Ἐπαχθὲς δὲ καὶ σκληρὸν ἤθελεν εἶσθε, ἐὰν καὶ ἐκ τῆς δοκιμασίας ταύτης δὲν ἤθελεν ἀναλάμψει ἡ ἀλήθεια. Κρίσιμος δι' ἐμὲ ἡ στιγμή αὕτη, ἀλλ' ἡ ἀνάγκη τὸ καλεῖ. Πρόκειται νὰ σώσω ἢ τὴν τιμὴν τῆς μητρὸς ἢ τὴν τιμὴν τῆς κόρης.

— Ἰδοὺ ἡ Ἀδελαΐς! εἶπεν ὁ Λαμβέρτος πρὸς τὸν Γεράρδον καὶ τὴν σύζυγόν του. Ἰδοὺ ἡ Ἀδελαΐς!

Ἡ ἐκπληξίς τοῦ Γεράρδου καὶ τῆς Κ. Λαμβέρτου, εἰς τὴν θῆαν τῆς ἐνδυμασίας ὑπὸ τὴν ὁποίαν ἡ Ἀδελαΐς παρουσιάσθη, εἰς τοσοῦτον ἀφίκετο, ὥστε σχεδὸν ἐπίστευσαν ὅτι ὠκειρεύοντο. Ἐφερε στολὴν νεονύμφου: ἐπέθητε λευκὴν, νυμφικὸν κρηδεῖον, στέφανον λευκῶν ῥόδων, ἀνθοδέσμην ἐξ ἀνθέων πορτοκαλλέας. Οὐδὲν ἔλλειπεν ἐκ τῆς καθιερωμένης ἐπίσημου στολῆς τοῦ γάμου. Ὡς ἐκ περισσοῦ δὲ, ἔφερε περιδέραιον μαργαριτῶν καὶ ψέλλικα ἀδάμάντινα. Ἀλλ' ἅπαντες οἱ καλλωπιτικοὶ οὗτοι δὲν περιέβαλλον εἰμὴ μορφήν φέρουσαν τὴν ὠρότητα τοῦ θανάτου. Ἡ Ἀδελαΐς, ὑπὸ τὴν πολυτελεῆ ταύτην ἐνδυμασίαν, ἐφαίνετο μάλλον ἀφιερωμένη, ὅπως ἡ Ἰριγένεια, εἰς θυσίαν τινα τῶν ἀρχαίων, ἢ προσωριμῆς νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν ἱεράν καὶ ἁγίαν τοῦ γάμου τελετήν. Ἀλλὰ διατὶ παρουσιάζετο οὕτω ἐστολισμένη εἰς τὴν στιγμήν καθ' ἣν ἡ οἰκογένειά της εὐρίσκετο βεβυθισμένη εἰς τὸ αἰσχρὸν καὶ τὴν θλίψιν.

— Τί είναι τούτο; ἐφώνησεν ἡ μήτηρ τῆς βλέπουσα αὐτὴν παρουσιαζομένην ἐν γολῆ γάμου.

— Τί σημαίνει τούτο; ἠρώτησεν ἐκυτὸν ὁ Γεράρδος, μήπως τὸ λογικὸν τῆς;...

Ὁ Λαμβέρτος πλησιάζας τὴν Ἀδελαΐδα, τῆ εἶπε χαμηλοφώνως :

— Κάλλιστα, μὲ ὑπήκουσας. «Καὶ ἀκολούθως εἶπεν ὑψηλῆ τῆ φωνῆ πρὸς τὸν Γεράρδον, δεικνύων τὴν Ἀδελαΐδα». «Ὀὔτω ἐνδεδυμένην, φίλε μου, διενουομένην νὰ σοὶ παρουσιάσω αὐτὴν, κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ μετὰ σοῦ γάμου τῆς, καὶ νὰ τὴν παραδώσω πρὸς σέ, λέγων: — Δέχθητι ταύτην ἐκ τῶν ἡμετέρων χειρῶν, ὅπως καὶ ἡμεῖς; ἐδεξάμεθα αὐτὴν ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ Θεοῦ, τὴν ἡμέραν τῆς γεννήσεώς τῆς; Ἄλλ' ἄλλως ἔδοξε τῆ εἰμαρμένῃ».

Οἱ λόγοι οὗτοι τοῦ Λαμβέρτου, λεχθέντες πρὸς τὸν φίλον του, ἐπὶ παρουσίᾳ τῆς κ. Λαμβέρτου καὶ τῆς θυγατρὸς αὐτῆς, κατ' οὐδὲν σχεδὸν ἐφώτισον αὐτοὺς ἐπὶ τῆς μυστηριώδους ἐνδυμασίας τὴν ὁποίαν αὐτὸς οὗτος εἶχεν ἐπιβάλει εἰς τὴν κόρην του, διότι οὐδεὶς πλέον ἀμυβέβαλλεν ὅτι ὁ Λαμβέρτος ἀπήτησε τοῦτο ἐπὶ κεκρυμμένῳ τινι σκοπῷ. Μετὰ ὀλιγόστιγμον σκέψιν, προύχωρησε πρὸς τὴν Ἀδελαΐδα, καὶ πρῶτον, τῆ ἀφῆρεσε τὰ ἀδαμάντινα ψέλλια, δεύτερον δὲ, τὸ πολύτιμον ἐκ μαργαριτῶν περιδέραιον αὐτῆς.

Ἡ Ἀδελαΐδα ἐπειράθη νὰ ἀντιστῆ.

— Τί πράττετε; εἶπεν εἰς τὸν πατέρα τῆς.

Ἡ κ. Λαμβέρτου, ὑπὸ τῆς αὐτῆς προσβληθείσῃ ἐκπλήξεως, ἠρώτα ἐκυτὴν τί ἄρα διεννοεῖτο ὁ σύζυγός τῆς.

Χωρὶς οὐδεμίαν νὰ δώσῃ προσοχὴν εἰς τὸ ἄτορον καὶ ἐρωτηματικὸν βλέμμα τῶν προσώπων ἄτινα περιεκύκλουν αὐτὸν, ὁ Λαμβέρτος ἔλαβεν εἰς τὴν χεῖρα τὰ ψέλλια καὶ τὸ περιδέραιον, παρατηρῶν δὲ αὐτὰ μελαγχολικῶς, εἶπε.

— Τοῦ στρατιώτου, τὸν ὁποῖον τὸ θάρρος καὶ ἡ τιμὴ ἐγκατέλιπον, ἀραιροῦσι τὰ πράγματα, συντρίβουσι τὸ ζῆρος, ἀποσπῶσι τὰς ἐπομιδαί.

Καὶ ταῦτα εἰπὼν, ἐβάδιζε πρὸς τὸν Γεράρδον ἵνα τῷ ἐγχειρίσῃ τὸ περιδέραιον καὶ τὰ ψέλλια.

— Ἀνῆκον εἰς τὴν μητέρα σοι, ὡς μοὶ εἶπες σήμερον τὴν πρῶταν, Γεράρδε; αὕτη δὲν εἶναι ἀξία νὰ τὰ φέρῃ, καὶ ἔδειξε τὴν θυγατέρα του πρὸς τὸν φίλον του, ἐν μεγίστῃ διατελοῦντα ταραχῇ.

— Πάτερ μου, ἡ ὕβρις αὕτη! ἐφώνησεν ἡ Ἀδελαΐς.

— Ἡ ὕβρις αὕτη, ἐνώπιόν μου! ἐφώνησε συγχρόνως καὶ ἡ κ. Λαμβέρτου.

Ὁ Γεράρδος, ὀπισθοδρόμησε μέχρι τῆς θύρας, ὅπως μὴ δεχθῆ τὸ προσφερόμενον αὐτῷ θλιβερόν δῶρον. Ὁ Λαμβέρτος, οὐδὲ πρὸς στιγμὴν διαστάσας, ἔρριψε τὴν δράκα ταύτην τῶν μαργαριτῶν καὶ ἀδαμάντων ἐπὶ τῆς πρώτης τυχοῦσας ἑδρας, καὶ ἐβάδιεν ἐκ νέου πρὸς τὴν κόρην αὐτοῦ. Δι' ἐνό; δὲ καὶ μόνου κινήματος τῆ ἀφῆρεσε τὸ λευκὸν κρήδεμον ὅπερ ἔφερε.

Ἡ Ἀδελαΐς γοερῶν ἀφῆκε κραυγὴν καθ' ὅλον τὸν οἶκον ἀντηχήσασαν.

— Τί κάμνεις; ἠρώτησε βιαία τῆ φωνῆ ὁ Γεράρδος, ὁ ὁποῖος δὲν ἔλαβε τὸν καιρὸν νὰ ἀναστείλῃ τὸ τοσοῦτον ὑβριστικὸν διὰ τὴν Ἀδελαΐδα κίνημα τοῦ φίλου του.

Ἡ κ. Λαμβέρτου, φοικιῶτα καὶ ἐκτὸς ἐκυτῆς, συνηνώθη μετὰ τῆς κόρης τῆς καὶ τοῦ Γεράρδου, ὅπως θρηνησῆ, ἐξ ὅλης τῆς δυνάμεως τῆς ἐξεγειρομένης καὶ ἀγανακτούσης αὐτῆς ψυχῆς, ἐπὶ τῆς οικιακῆς ταύτης σκηνῆς ἧτις ἐξελίσσετο πρὸ τῶν ὀραλμῶν τῆς μετ' ἀκάμπτου σαληρότητος, καὶ ἧτις ἔλαμβανε βαθμηδὸν φάσιν τῆς ὁποίας οὐδεὶς ἐν ἀρχῇ εἶχε μαντεύσει τὴν αὐστηρὰν ἠθικολογίαν. Τὸ οἰκογενειακὸν δράμα ὑψοῦτο ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν εἰς τὸ ὕψος τοῦ ἱερογραφικοῦ μεγαλείου τῶν χρόνων ἐκείνων, ἐν οἷς ἡ πατρικὴ ἐξουσία ἀντικαθίστα νομίμως τὴν ἐξουσίαν τοῦ Θεοῦ.

— Σχίζω τὸ κρήδεμον τοῦτο ἐξηκολούθησεν ὁ Λαμβέρτος, καὶ τὸ βίπτω εἰς τοὺς ἀνέμους, καθὼς αὕτη ἔρριψεν εἰς τοὺς ἀνέμους τὴν τιμὴν τῆς.

— Ἀρκεῖ! ἄρκεῖ! ἐφώνησεν ὁ Γεράρδος ἐν τῇ ὑπερβολῇ τῆς θλίψεως του, ἄρκεῖ!

— Ὅχι ἀκόμη!

— Ἄ! κύριε, εἰσθε σκληρὸς

— Ἡ σειρά σας τώρα, κυρία, νὰ δειχθῆτε καὶ ἡμεῖς τοιαύτη, ἀπεκρίθη ὁ Λαμβέρτος εἰς τὴν σύζυγόν του. Ἀποσπάσατε ἀπὸ τῆς θυγατρὸς σας τὴν ἐξ ἀνθέων πορτοκαλλέας ἀνθοδέσμην καὶ τὸν ἐκ λευκῶν βόδων στέφανον, καὶ καταπατήσατε αὐτὰ ὑπὸ τοὺς πόδας ὑμῶν.

Ἀκούσασα τὴν διαταγὴν ταύτην, ἡ Ἀδελαΐς ἔφερε τὴν μίαν τῶν χειρῶν εἰς τὸ μέτωπον, τὴν δ' ἄλλην εἰς τὴν πλευρὰν ὅπως ὑπερασπίσῃ τὸν στέφανον καὶ τὴν ἀνθοδέσμην αὐτῆς, καὶ ἐφώνησεν :

— «Ὅχι! Ὅχι, δὲν θέλω!»

— Ἐγὼ, νὰ ἀποσπάσω;...

— Μάλιστα, κυρία.

— Νὰ καταπατήσω ὑπὸ τοὺς πόδας μου; ἐγώ!

— Ὑμεῖς, κυρία.

— Ποτέ!

— Τὸ ἀπαίτῳ.

— Ποτέ, ποτέ! σά; λέγω.

— Τὸ διατάσω.

— Κάλλιον νὰ ἀποθάνω!

— Κάλλιον νὰ λαλήσητε, κυρία.

— Ὅα λαλήσω.

— Τέλος πάντων!

Ὅχι ἄνευ βίας καὶ ψυχικῆς ὀδύνης, ἡ κ. Λαμβέρτου δι' ἀσθενοῦς καὶ θρηνώδους φωνῆς ἐψιθύρισε :

— Ὅ ἐν τῷ ἰδίῳ μου προσώπῳ ἀτιμάσας ὑμᾶς, εἶναι...

— Εἶναι;... ἠρώτησεν ἀπλήστως ὁ Λαμβέρτος, ἀνυπομονῶν διὰ τὴν βραδύτητα καὶ τὸν δισταγμὸν τῆς συζύγου του.

— Εἶναι... ὦ! Θεέ μου! Θεέ μου!

— Περιμένω, κυρία... τὰ δευτερόλεπτα εἶναι δι' ἐμὲ αἰῶνας.

— Εἶναι...

— Ἰδωμεν, κυρία, τὸ ὄνομά του;

Καὶ ὁ Λαμβέρτος ἐξήγαγε συγχρόνως τοῦ θυλακίου του τὴν ἐπιστολὴν τῆς ὁποίας τοσοῦτον φοβεράν εἶχε κάμει χρῆσιν.

— Τὸ ὄνομά του, τὸ ὄνομά του; — τὸ ὄνομά του, λοιπόν!

— Δὲν δύναμαι νὰ εἶπω ὑψηλοφώνως τὸ ὄνομα τοῦτο ἐνώπιον τῆς θυγατρὸς μου.

Καὶ ἡ κ. Λαμβέρτου ἐπλησίασε τὸν σύζυγον αὐτῆς, ὅπως τῷ εἶπῃ χαμηλῆ τῆ φωνῆ εἰς τὸ οὖς τὸ ὄνομα ἐκεῖνο.

Ἄλλ' ὁ Λαμβέρτος, τοποθετήσας αὐτὴν παραχρῆμα μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ Γεράρδου, τῆ εἶπε.

— Πρέπει, κυρία, νὰ τὸ ἀκούσωμεν καὶ οἱ δύο.

— Ἔστω, εἶπεν ἡ κ. Λαμβέρτου, ἀποφασισμένη νὰ πῆ τὸ πῶριον μέχρι πυθμένος. Εἶναι... ὁ κ. δὲ Γραμβάλ.

— Ὁ κ. δὲ Γραμβάλ! » καὶ, ἀνοίξας τὴν ἐπιστολὴν, ἦν πρὸ τινων λεπτῶν εἶχεν ἐξαγάγει τοῦ θυλακίου του, ὁ Λαμβέρτος ἀνέγνω κατ' ἰδίαν, δι' ἐκυτὸν καὶ μόνον, τὰς τελευταίας γραμμὰς τῆς ἐπιστολῆς ἐκείνης τὴν ὁποίαν ἡ σύζυγός του, ὡς εἶδομεν, δὲν εἶχεν εἰσέτι διεξέλθει καθ' ὀλοκληρίαν, ὅτε ἐπιτρέψας οὗτος τόσον ἀπροσδοκῆτως εἰς Φρονονβίλλην, τὴν ἀνῆρπασεν ἐκ τῶν χειρῶν τῆς. «Ἐὰν κατὰ τὴν ἐνάτην» διελάμβανον αἱ τελευταῖαι τῆς ἐπιστολῆς γραμμαὶ ἀδὲν ἀκούσης τὸν ἦχον τοῦ κώδωνος σημαίνει ὅτι ἀπηλλάχθην ὑπάρξεως εἰς τὸ ἐξῆς

ἀπορήτου». Εἶναι μεσημβρία, προσέθετο νοερώς ὁ Λαμβέρτος, καὶ οὐδεὶς ἦχος κώδωνος ἠκούσθη παρὰ τὰς κιγκλίδας: ὁ κ. δὲ Γραμβάλ δὲν ὑπάρχει πλέον.

— Ἦδη φόνευσόν με, ὑπέλαβεν ἡ σύζυγός του, ἀγνοοῦσα τὸ φοβερὸν τῆς ἐπιστολῆς συμπεράσμα, φόνευσόν με, καὶ ἡ κόρη μου ἄς ζήσῃ!

Ἀναθέσας ἀπαθῶς τὴν ἐπιστολὴν εἰς τὸ θυλακίον του, ὁ Λαμβέρτος ἀπεκρίθη εἰς τὴν σύζυγον αὐτοῦ.

— Τιμωρία φοβερωτέρα σὲ περιμένει, τιμωρία δεινοτέρα πυροβόλου, ἀσφαλεστέρῃ δηλητηρίου. Εἴσθε ἀξία ποινῆς τοσοῦτον μεγάλης ὅσα καὶ τὸ ἐγκλημα ὑμῶν, ποινῆς ἧτις οὐδὲ σταγόνα αἵματος θὰ ἀφαιρέσῃ ἀπ' ὑμῶν, ἀλλὰ θὰ ἀναβιβάσῃ ἅπαν τοῦτο ἀπὸ τῆς καρδίας εἰς τὸ πρόσωπον ὑμῶν, ὡς ἐἴν ἅπαντες οἱ προγονοί μου, ἐγειρόμενοι τοῦ τάφου αὐτῶν, δεινῶς σὲ ἐρράπιζον.

Πλήρης ἀδημονίας ὁ Γεράρδος ἠθέλησε νὰ ἐπιβάλλῃ σιωπὴν εἰς τὸν Λαμβέρτον.

— Λαμβέρτε! ἀνέκραξε, Λαμβέρτε!

— Ἄφες με!

— Τί μέλλεις νὰ πράξῃς;

— Ὅα το ἴδης.

— Ἄλλὰ τοῦλάχιστον, θὰ λησμονήσῃς ἀκολούθως...

— Ἄφες με, σοὶ λέγω!

Κατὰ τὴν κρίσιμον καὶ ὑπερτάτην ταύτην στιγμὴν, ὁ ἀγὼν δεινὸς ἐστρέφετο μεταξὺ τῶν δύο φίλων.

— Ὅα λησμονήσῃς τὰ πάντα ἀκολούθως, τὰ πάντα, ἀκούεις;... ἢ ἄλλως... δὲν νυμφεύμαι τὴν κόρην σου.

— Ὅπως ἀγαπᾶτε! ἀλλ' ἡ δικαιοσύνη θὰ πληρωθῆ μέχρις ἐσχάτων καὶ στραφεῖ πρὸς τὴν σύζυγόν του.

— Γονατίσατε, κυρία, εἰς τοὺς πόδας τῆς θυγατρὸς σας.

— Εἰς τοὺς πόδας τῆς θυγατρὸς μου!

— Ζητήσατε παρ' αὐτῆς συγγνώμην δι' ὑμᾶς καὶ δι' ὅλας τὰς ἐνόχους, ὅπως ὑμεῖς, μητέρας.

Ἡ κ. Λαμβέρτου ἔκρυψε τὸ πρόσωπον, ὡσεὶ βουλομένη ν' ἀποφύγῃ τὴν τελευταίαν ταύτην ὕβριν, τὴν πικροτέρην ὅλων.

— Ἄ! ναι, εἶπε μετὰ μειδιάματος ἐμβεπισμένου εἰς τὰ δάκρυα ἄτινα τῆ ἔδρεχον τὰ βλέφαρα, στερεῶ; ἐπ' αὐτῶν προσηκολλημένα, ὡ; τὰ ἐξ ἀνκλελυμένου μολύβδου δάκρυα περὶ τῶν ὁποίων ὁ δάντης ὀμιλεῖ εἰς τὴν Κόλασιν

του ἄ! ναι, εἶπε διὰ τῆς ἠλλοιωμένης καὶ ἀσθενοῦς ἐκείνης φωνῆς, ἦν δύναται τις νὰ λάβῃ μόνον ἐπὶ τοῦ ἰκρυώματος, ἐνώπιον τοῦ δημίου, τοῦ πελέκειος καὶ τοῦ Θεοῦ. Ἄ! ναι ἡ φοβερότερα τιμωρία... μία μήτηρ εἰς τοὺς πόδας τῆς θυγατρὸς τῆς, εἶναι δεινὴ βάσανος!

Καὶ κάμπουσα τὸ γόνυ, ὡσεὶ προπεδόκα τὸ θανάσιμον κτύπημα: «Τέκνον μου, εἶπε, ἡ μήτηρ σου σοὶ ζητεῖ...»

Ἡ ταπεινωτικὴ αὐτῆ φράσις διεκόπη αἴφνης ὑπὸ τοῦ Γεράρδου ὅστις, παραφερθείς ἐπὶ τέλους ὑπὸ τῆς θλίψεώς του, ἀνέκραξε:

— Λαμβέριτε! Λαμβέριτε! Τιμωρεῖς, ὅπως ὁ Θεός!

Ἄλλ' ἡ Ἀδελαῖς εἶχεν ἦδη ἐμποδίσει τὴν μητέρα τῆς νὰ κλίνη τὸ γόνυ, δεχθεῖσα αὐτὴν ὅλως ἀσπείρουσαν εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς.

— Ναι, εἶπεν ἡ Ἀδελαῖς, ἀλλ' ἐγὼ εἶμαι ὁ ἄγγελος ὅστις δέχεται τὰ δάκρυα καὶ ἀποξηραίνει αὐτὰ ὑπὸ τὰ φιλήματα τοῦ. Μητέρα, παρατήρησον! κλαίει, κλαίει καὶ οὗτος ἐπίσης.

Καὶ ἔδειξε τὸν πατέρα τῆς.

Ἰψώσασα τὸ βλέμμα καὶ στρέψασα αὐτὸ πρὸς τὸν σύζυγόν τῆς, ἡ Κ. Λαμβέρτου εἶπεν ἀσθενεῖ τῆ φωνῇ: — Τοῦτέστι, ἐσυγχώρησε».

Καὶ ἔτεινε τὴν χεῖρα πρὸς τὸν Λαμβέρτον.

Ἡ δὲ Ἀδελαῖς λαβοῦσα καὶ τὴν χεῖρα τοῦ πατρὸς τῆς, συνέπλεξεν ἀμοτέρως, καὶ θερμὸν ἐπέθεσεν ἐπὶ τοῦ συμπλέγματος ἀσπασμόν.

Μετὰ τὴν ἄρῳον καὶ συγκινητικὴν ταύτην συνδιαλλαγὴν, ὁ Λαμβέρτος μετὰ φωνῆς δικαιοκομμένης, ἀλλ' ἐνδόμουον προδιδοῦσης εὐδαιμονίαν, εἶπε, χωρὶς οὐδὲ λέξις νὰ προσβάλῃ τὰ ὄψα τῆς Κ. Λαμβέρτου.

— «Γεράρδε, αὐτὴ οὐδέπο ε θέλει σὲ ἀπατήσῃ!..»

(Ἐκ τοῦ Γαλισκῶ).

A. B.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ ΜΕΤΑΣΤΑΣΙΟΥ.

Ὁ ἔξοχος οὗτος ποιητὴς ἐγεννήθη ἐν Ῥώμῃ τὴν 3 Ἰανουαρίου τοῦ ἔτους 1698 ἀπὸ πτωχοῦς ἀλλ' ἐντίμους γονεῖς, τὸν Φαλίτσα Τραπάση καὶ Φραγκίσκην Γαλάστρη. Δεκαετῆς μόλις ὦν ἔδειξε τὸσαύτην πρὸς τὴν ποίησιν κλίσιν, ὥστε ὁ περιρρήμος νομικὸς Γραβίνας τὸν ἐζήτησε παρὰ τοῦ πατρὸς του, ἵνα δι' ἰδίων του ἐξόδων τῷ δώσῃ

τὴν ἀρμόζουσαν εἰς τὸ πνεῦμά του παιδείαν.

Πρὸ πολλοῦ ἀναφέρεται ὅτι ὁ Γραβίνας προσπαθεῖ νὰ εἰσάξῃ εἰς Ἰταλίαν τὸ Ἑλληνικὸν θέατρον, καὶ ὑπὸ τῆς ιδέας ταύτης κατεχόμενος, διηύθυνε τὰς σπουδὰς τοῦ νέου Μεταστασίου, ὅστις ὑπὸ τὰς ὁδηγίας τοῦ σοφοῦ τούτου ἀνδρὸς, ἔχων τὸ πνεῦμα μετὰ τὸ ὁποῖον ἡ φύσις τὸν ἐπροίκισε, δεκαπενταετῆς ὦν, ἡμιλλᾶτο πρὸς τοὺς διασημοτέρους τῆς ἐποχῆς τοῦ Γάλλου ποιητῆς, καθότι δεκαεταετῆς συνέθεσε τὴν Διδῶ, ἣτις ἐξήγειρε τόσον ἐνθουσιασμόν εἰς ὅλην τὴν Ἰταλίαν, ὅσον οὐδὲν ἄλλο δράμα τῆς ἐποχῆς του.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Γραβίνα, εικοσαετῆς τότε ὦν, καὶ μείνας κληρονόμος του, παρ' ὀλίγον νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν μουσικὴν, διότι κύριος αἴφνης γενόμενος πλέον τῶν 15 χιλ. Ῥωμαϊκῶν σκούδων, καὶ μετὰ τὴν ζωηρὰν του φαντασίαν, ἐτι δὲ περικυκλούμενος ἀπὸ τοὺς φίλους οἵτινες δὲν ἔπαυον βεβαιοῦντες αὐτὸν, ὅτι ἦτο ἀδύνατον νὰ μὴ τῷ δοθῇ θέσις τις ὑψηλὴ εἰς τὴν αὐλὴν, ἐδόθη εἰς τὴν ὀκνηρίαν καὶ εἰς τὴν πολυτέλειαν, ὥστε εἰς μικρὸν χρόνον διάστημα κατεσπατάλησε τὴν περιουσίαν του. Ἐφυγον ὅμως τὰ χρήματα καὶ μετ' αὐτῶν οἱ φίλοι! Ἰσως τοῦτο σκεπτόμενος ἔγραψεν εἰς τὸν Θεμιστοκλέα του τοὺς ἐξαιρετοὺς τούτους στίχους.

Ma in che dobbiam fidarci ? in quei tesori ?
D' un istante son dono
Può involarli un istante ; In questi amici
Che acquistati già mi vedi ? E ! non son miei !
Vengono con la fortuna se van con lei. (1)

Ἐκπληκτος τότε γενόμενος, ἐνόησας τὴν ἀπάτην ἃν καὶ παρακαίρως, ἀπεφάσισε νὰ δοθῇ εἰς τὴν νομικὴν ἦν εἶχε σπουδάσει. Φυγὼν ὅθεν τοὺς ἀχαρίστους κόλακας καὶ τοὺς πολυπληθεῖς δανειστὰς, ἔδραμε νὰ παρουσιασθῇ εἰς νομομαθῆ τινὰ τῆς Νεαπόλεως, ἐχθρὸν κεκρυμμένον τῆς ποιήσεως, εἰς ἃν ὠρίσθη νὰ μὴ στιχορρηγῆσῃ ποτέ.

Γνωστὸν εἶναι πὼς εἰς τὴν αἴτησιν διπλωμάτου τινὸς ἰσχυρότος τότε, ἐδέχθη νὰ γράψῃ τοὺς Κήπους τῶν Ἐσπερίδων, μετὰ τὴν ὑπόσχεσιν, ὅτι τὸ ἄσμά του θὰ μένῃ κεκρυμμένον καὶ ἐτι πλέον, μετὰ πῶτον δόλον ἢ περιώνυμος τότε ἀοι-

(1) Ἄλλ' εἰς τί ὀφείλομεν νὰ ἐπιστηρίζομεν τὰς ἐλπίδας μας ; Εἰς τοὺς θεακτοὺς ἐκείνους οἵτινες δῶρα ἔντες μίαν στιγμῆς, ἐν μιᾷ στιγμῇ δύνανται νὰ ἀπολεσθῶσι ; Εἰς τοὺς φίλους ἐκείνους, τοὺς ὁποῖους βλέπετε περὶ μου ; καὶ ἔρχονται μετὰ τὴν εὐτυχίαν καὶ μετ' αὐτῆς συναπέχονται.

ΑΔΕΛΦΟΥ ΠΑΡΑΙΝΕΣΕΙΣ.

(Συνέλειξ. — Ἰδε Φυλλ. Γ.)

Ὁ Πλίνιος; πληρώσας ποτε εἰς τινὰ τῶν φίλων του πατρικὸν χρῆος, ἔγραψε πρὸς αὐτὸν ταῦτα. «Ἐγὼ προσόδου; ὀλίγας καὶ μεγάλας δαπάνας, ἀλλ' ἐκλαμβάνων καὶ τὴν λιτότητα ὡς ἐν τῶν κτημάτων μου, καρπούμαι ἐξ αὐτῆς ὅσον ἀρκεῖ νὰ ἀπαντῶ εἰς τὰς ἐκδουλεύσεις καὶ ὑποχρεώσεις τῶν φίλων μου». Κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον ἔσω καὶ Σὺ οἰκονόμος περὶ τὰς ὀρέξεις καὶ ἡδονὰς Σου, ἵνα ἔχῃς ἐπομένως μετὰ τὴν εὐχαριστῆς τῆς γενναϊότητος τὰ φρονήματα.

Πρότερον πρὸς τοῦτοις μήποτε ἀποπλανηθῆς ἀπὸ τῆς ματαιότητος τὰ θέλητρα. Λόγος κοινὸς ἀποφαίνεται, ὅτι πρέπει νὰ ὀδηγώμεθα εἰς τὴν διαγωγὴν μας ἀπὸ τὴν διαγωγὴν τῶν ἄλλων ἀλλ' ὁ λόγος οὗτος εἶναι λίαν σκληρὸς καὶ ἀνάρμοςτος. Σὺ ὡς ἀμίλλαν ἔχει τὴν προσπάθειαν τοῦ νὰ ὑπερβῆς ἄλλας κατὰ τὴν χρηστότητα ἐπειδὴ ἡ πενία τῶν ψυχικῶν ἀρετῶν, εἶναι μυριάκις χείρων τῆς πενίας δι' ἧς ἡ τύχη μᾶς καθίστησι δυστυχεῖς καὶ κακοδαίμονας.

Ἐνόσω εἶσαι νέος, ἀπόκτησον γνώσεις καὶ σύστησον ὑπόληψιν (1), ἐπειδὴ τῆς νεότητος παρελθούσης δὲν θὰ ἔχῃς τὴν εὐχέρειαν ἐνθυμοῦ δὲ τὸ χρυσοῦν τῶν προγόνων μας ἔπος: Μέννητο νέος ὦν, ὡς γέρον ἐστὶ ποτε. Κάρολος ὁ πέμπτος ἔλεγεν ὅτι «ἡ τύχη φιλεῖ τοὺς νέους». Τρόντι, τὰ πάντα συντρέχουσιν εἰς τὴν τῶν νέων ἀρῳγὴν καὶ ἀντίληψιν προΐουσης ὅμως τῆς ἡλικίας, τότε δὲν θέλεις ἔχει πλέον τοῦτο τὸ θέλητρον, καὶ δὲν σοὶ ὑπολείπεται, εἰμὴ ὁ ὀρθὸς λόγος καὶ ἡ ἀλήθεια, τὰ ὁποῖα ὁ κόσμος ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μισεῖ καὶ ἀποστρέφεται «ἤμεῖς, ἔλεγεν, ὁ Μονταῖν, βαδίζετε πρὸς τῆς φήμην καὶ δοξάν νὲν ὦ ἐγὼ ἐπανακάμπτω ἐκείθεν».

Καθ' ὅλα Σου τὰ ἐπιτηδεύματα ἀπόβλεπε πρὸς τὸ τελειότερον, καὶ μὴ ἐπιχειρῖζεσαι μηδὲν πρὶν ἐρωτήσῃ; ἐαυτὴν: Ἄρα γε δύναμαι νὰ τὸ ἐκτελέσω κάλλιον (2); Κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον θέλεις ἀποκτήσῃς ἀνεπιαισθητοῦς ἔξεις δικαιοσύνης καὶ ἀρετῆς, αἵτινες προϊόντος τοῦ

(1) Bene vulgo andire est alternnm patrimonium.
P. Syrus.

(2) Οὐ μετανόειν ἀλλὰ προνοεῖν χρὴ τὸν σοφὸν ἄνδρα.
Ἐπίγραμμα.

δὸς Μαριὰννα Βουργαρέλλη ἔτυχε νὰ ἀνακαλύψῃ τὸν ποιητὴν καθὼς καὶ μετὰ ποίας ὑποσχέσεις καὶ προτάσεις ἠδυνήθη νὰ σύρῃ τὸν υἱὸν τῶν Μουσῶν εἰς τὸν Παρνασσόν. Τὸ δράμα ἢ ΔΙΔΩ ὑπὲρ αὐτῆς συντεθὲν, προσεῖλκυεν ὡς εἶπομεν τοὺς ἐπαίνους καὶ τὰς χειροκροτήσεις ἀπάντων, ὡς ὑπερβᾶν ἅπαντα τὰ πρὸ αὐτοῦ. Τοῦτο μόνον ἤρκεισε ἵνα στερεώσῃ τὴν φήμην του, διὸ καὶ ἐκλήθη παρὰ τοῦ Καρόλου ΣΤ' εἰς Βιέννην ἐπονομασθεῖς Poeta Cesareo, Βασιλικὸς ποιητῆς, ὅπου καὶ ἔζησεν ἀπὸ τὸ τριακοστὸν δεύτερον ἔτος τῆς ἡλικίας του μέχρι τοῦ ὀγδοηκοστοῦ τετάρτου, τιμώμενος καὶ δοξαζόμενος. Ἄφησεν 88 δράματα, ἐξ ὧν τὰ 60 μονόπρακτα μετὰ ἐπιγραφὴν Feste Teatrali, ἀρκετὰ ἄσματα, μετάφρασιν τῶν ποιήσεων τοῦ Ὀρατίου, τὰς σατύρας του, καθὼς καὶ τινὰς τοῦ Livianile, ἀνάλυσιν τῆς ποιητικῆς τοῦ Ἀριστοτέλους καὶ πλήθος πολυτίμων παρατηρήσεων ἐφ' ὅλων τῶν τραγωδιῶν καὶ κωμωδιῶν τῶν Ἑλλήνων τέλος, δύο τόμους ἐπιστολῶν φιλικῶν εἰς ἃ ἀνακαλύπτει ἕκαστος τὰς ἀρετὰς τοῦ γράφοντος.

Ὁ ἀναγινώσκων τὸν Μεταστάσιον, λέγει Ἰταλὸς τις ἱστοριογράφος, νομίζει ὅτι περιδιαβάσει εἰς στοὰν τινὰ τοῦ Ραφαήλου ἢ τοῦ Ἀλβάνου, διότι παριστᾷ τοὺς ἀνθρώπους οἵοι ὄφειλον νὰ ἦνε, καὶ μεταβιβάζει τὸν ἀναγνώστην εἰς κόσμον ἐνθα βασιλεύει ἡ δικαιοσύνη. Εἰς αὐτὰ εὐρηται ἡ καλὴ τῆς ἀρετῆς ἰδέα κεκοσμημένη μετὰ τὰ θέλητρα τῆς ποιήσεως, ἤρμοζε δὲ θυμασίως νὰ εἴπη τῆς δι' αὐτὸν ὅτι οὗτος λέγει δι' ἡρώα του τινὰ:

« O qual fiamma di gloria d' amore
» Scorrer sento per tutte le vene
» Alma grande parlando con te ! »

Ἄλλ' οὐδαμοῦ εὐρηται ἡ εἰκὼν τοῦ ποιητοῦ καθαρωτέρα, ὅσον εἰς τὸ ἄσμα τοῦτο, εἰς τὸ ὁποῖον ὁ ἴδιος λέγει περὶ τῶν ποιήσεών του:

Sogni e favole io fingo ; e pure in carte
Mentre favole e sogni cruo e disegno
In lor, folle ch' io son, prendo tal parte,
Che dal mal che invantai piango e mi sdegno.

Οἱ δύο μεγαλήτεροι τοῦ 18ου αἰῶνος ποιηταί, ὁ Ρουσσὸ καὶ ὁ Βολταῖρος, ἐπήνουν τὸν ποιητὴν, καλοῦντες αὐτὸν ὁ μὲν πρῶτος, Τὸν μόνον τῆς καρδίας ποιητῆν, ὁ δὲ Βολταῖρος, Τὸν μόνον ὅστις ἠδύνατο νὰ συγκριθῇ μετὰ τῆς Ἑλλάδος ἔχει ἡφ' ἑλὸν καὶ ὠραῖον.

A. I. Σ. Σάμιος.

χρόνου θέλουν διευκολύνει την τούτων εργασίαν και εκτέλεσιν. Πράξον, ότι ο Σενέκας συνεβούλευεν εις τόν Δούκουλον. « Βικλεξόν, έλεγε πρὸς αὐτόν, μεταξύ τῶν μεγάλων ἀνδρῶν ἐκείνον ὅστις Σοί φαίνεται πλέον ἀξιολύβαστος, καὶ πράττε τὰ πάντα ὡσεὶ νὰ ἦναι ἐκεῖνος πᾶρων καὶ ἐποπτεῖ τὰς πράξεις σου. Πόσον εἶναι ἐπίφθονοι καὶ μακάριοι ἐκεῖ-οι, οἵτινες πλουτοῦσι τοιαύτης τύχης ὡστε νὰ ἐκλέγονται ὡς ὑπόδειγματα ! καὶ τοῦτο εἶναι τοσοῦτον εὐμαρτέστερον καθ' ὅσον νέοι ἔχουσιν ἔμφυτον κλίσιν πρὸς τὴν μίμησιν' ἐπειδὴ δὲ ἡ ἀρχαιότης γέμει πολλῶν τοιοῦτων παραδειγμάτων, ἐκεῖ μᾶλλον ζήτει τῆς ἐκλογῆς Σου τὰ ἀρχαίτυπα.

Ἐπιμελοῦ νὰ ἦσαι εὐδαίμων ἐν ὀποιαδήποτε καταστάσει εὐρίσκειται (1) ἀπειροπληθῆ ἀγαθὰ μᾶς διαφεύγουσιν ἀπὸ ἀπροσεξίαν καὶ περιεργείας ἔλλειψιν, καὶ τότε εὐτυχοῦμεν, ὅταν ἐπιστήσωμεν τὸν νοῦν μας μὲ ἐξηκριβωμένην πρατήρησιν.

Ὅσοι πλείονα ἔχεις τὴν ἐπιδεξιότητα τοσοῦτω μᾶλλον βελτιῖς τὴν ἰδίαν Σου κατάστασιν καὶ ὑπερτείνεις τῶν ἡδονῶν Σου τὰ ὅρια. Δὲν μᾶς καθιστᾷ εὐτυχεῖς ἡ τῶν ἀγαθῶν ἀπολαυσις, ἀλλ' ἡ ἐκ ταύτης πρ σιγνωμένη εἰς ἡμᾶς θυμηδία καὶ εὐχαρίστησις ἧτις ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν μετ' ἐπιστάσιος προσοχὴν καὶ ἀκριβῆ παρατήρησιν.

Ἄν οἱ ἄνθρωποι περιορίζοντο εἰς τὴν ἰδίαν αὐτῶν κατάστασιν, δὲν ἤθελον εἶσθαι οὔτε φιλόδοξοι οὔτε φθονεροὶ καὶ θὰ ἐπεκράτει εἰρήνη γαληνιαία καὶ ἀτάραχος ἀλλ' ἡμεῖς μὴ ἀρκούμενοι εἰς τὸ ἐνεστῶς, ζῶμεν μὲ ἐλπίδα πάντοτε μελλούσης ἐπιτεύξεως.

Δύο εἶδη παραφρονῶν ὑπάρχουσιν εἰς τὸν κόσμον· τὸ μὲν πρῶτον εἶναι, ὅσοι ἐπερειδόμενοι εἰς τὰς κενὰς καὶ ματαίας ἐλπίδας ζῶσι πάντοτε μὲ ἰδέαν μελλούσης ἀπολαύσεως (2). ἀλλ' ἐπειδὴ δι' ἔλλειψιν φρονήσεως οὐκ εἶδασιν τί αἰτοῦνται, ὅταν ἀποτύχῃσι, δυσφοροῦσι καὶ ἀγανακτοῦσι καὶ οὕτω διάγουσι διηνεκῶς βίον ἀβίωτον καὶ τεταραγμένον, ἐνῶ οἱ νουνεχεῖς, συλλαμβάνοντες ἐπιθυμίας, τῶν ὁποίων ἡ ἐκπλήρωσις εἶναι ἐφικτὴ, σπανίως ἐξαπαθῶνται καὶ ἀποτυγχάνουσι' ἐὰν ὁμως συμβῆ τὸ ἐναντίον, ποριζόμενοι ἐκ τῆς τοιαύτης ἀγνοίας τῶν καὶ

(1) Ἄν εὐ φρονῆς τὰ πάντα εὐδαίμων ἔση. (Σερωνίδης)
 (2) Καὶ δυστυχῶς τὸ πλεῖστον μέρος τῶν θνητῶν ἐπάγειται εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην.

πλάνης ὅλην τὴν ἐνδεχομένην ὠφέλειαν, παραγροῦνται καὶ ἡσυχάζουσιν. Οἱ τοιοῦτοι ἐχέφρονες δὲν ἀγνοοῦσι προσέτι ὅτι παύει τῶν ἀγαθῶν ἡ ἔφρασις, ἢ διὰ τῆς ἀπολαύσεως, ἢ διότι εἶναι ἀδύνατο; τῆς ἐπιθυμίας τῶν ἡ ἐπίτευξις.

Δεύτερον δὲ εἶδος εἶναι, ὅσοι περιορίζονται ἀπλῶς εἰς τὸ παρὸν, καὶ περὶ τῆς σήμερον μόνον φροντίζουσι περὶ δὲ τῆς αὔριον πάντῃ ἀμεριμνοῦσιν' οἱ τοιοῦτοι κακῶς οἰκονομοῦντες τὰ κατ' αὐτοῦς, καὶ τὴν τύχην αὐτῶν καταστρέφουσι καὶ τὴν ὑπόληψιν ἀμαυροῦσι, καὶ τὴν αἴσθησιν τοῦ καλοῦ δὲν αἰσθάνονται. Ἄλλ' οἱ νουνεχεῖς καὶ συνετοὶ συνάπτοντες τοὺς δύο χρόνους, καὶ τὸ παρὸν ἀπολαύουσι καὶ πρὸς τὸ μέλλον, καθ' ὅσον εἶναι δυνατὸν, ἀποτείνονται.

Ἐν τῶν ἀπαραιτήτων χρεῶν εἶναι τὸ νὰ μεταχειζόμεθα τὸν χρόνον πρὸς ἴδιον ἡμῶν ὄφελος, τὸ ὅποῖον οἱ πλείονες ἀγνοοῦσι' διὰ τοῦτο ὀλίγοι εἶναι ἐκεῖνοι οἵτινες τὸν ἐκτιμῶσι καθ' ὅλον τὸ βᾶρος του. Ἐλεγέ τις τῶν ἀρχαίων, ὅτι πρέπει ἕκαστος νὰ ἀποδίδῃ εἰς ἐκυτόν λόγον πασῶν τῶν στιγμῶν τῆς ζωῆς του (1), διὰ νὰ ὠφελῆται ἐκ τοῦ ἐνεστῶτος ἔχων μικροτέραν ἀνάγκην τοῦ μέλλοντος. Ὁ χρόνος ἀστραπηδὸν διαβαίνει καὶ παρέργεται' ὅθεν ὀφείλεις νὰ μὴ καταχρᾶσαι αὐτοῦ. Οἱ ἄνθρωποι καταναλίσκουσι τὴν ζωὴν τῶν εἰς ἐλπίδας ἀνευχάτους καὶ φροῦδας' ἰχνηλατοῦντες τὴν τύχην ἢ καὶ ἀπεκδεχόμενοι αὐτήν, ἕκαστος φρονεῖ ὅτι εἶναι ἀτέλης καὶ ἐλλειπῆς ἡ ἰδία του κατάστασις, καὶ ἐνασχολεῖται μὲν παντὶ σθένει εἰς τὴν ταύτης βελτιωσιν, δὲν δύναται ὁμως νὰ τὴν ἀναπληρώσῃ. Ἡ ζωὴ δὲν ἀριθμεῖται ἀπὸ τὸ ὑῆκος τοῦ χρόνου, ἀλλ' ἀπὸ τὴν χρῆσιν ἣν ἠθελέ τις κάμει. Σκέφθητι ὅθεν ὅτι ἔχεις πνεῦμα (2) νὰ καλλιεργήσῃς καὶ διαθρέψῃς μὲ τὰ ἀληθῆ προνήματα, καρδίαν (3) ἵνα καθαρῆς καὶ ἀποσμηξῆς

(1) Μὴ ληθμονῆς δὲ τὸ τοῦ Πυθαγόρα. «Μηδ' ὕπνον μάλλοισιν ἐπ' ἔμμοιαι προειδέσθαι πρὶν τῶν ἡμερησίων ἔργων τρεῖς ἕκαστον ἐπελεθεῖν· Πῆ παρέβην; τί δ' ὄρεξα; τί μοι δέον οὐκ ἐτελέσθη;

(2) Les femmes seraient plus heureuses si elles prenaient de leur esprit tout le soin qu'elles prennent de leur visage. (Mme Cécile Féé).

(3) On doit dans l'éducation des jeunes personnes, parler à leur cœur autant plus qu'à leur raison, les conduire par une religion aussi affectuée mais plus éclairée, peut-être et plus grande qu'elle ne l'était autrefois. (De Bouald).

τῶν ῥύπων τῆς, καὶ θρησκείαν (4) ἵνα ἀποδώσῃς εἰς αὐτὴν τὴν λατρείαν καὶ εὐλάβειαν.

(Ἀκολουθεῖ).

ΠΟΙΚΙΛΙΑ.

Ὅτε ἤρξατο ὁ πόλεμος οἱ πλείστοι ἐνόμιζον ὅτι δὲν ἔμελλε νὰ παραταῖ ἕως τοῦ χειμῶνος· σήμερον εἶναι βέβαιον ὅτι οἱ Γερμανοὶ θὰ διαχειμάτωσιν ἐν Γαλλίᾳ. Αὐταὶ αἱ γαλλικαὶ ἐφημερίδες ὁμολογοῦσιν ὅτι ἡ προσέγγις τοῦ χειμῶνος κατ' οὐδὲν θὰ ἐπενεργήσῃ εἰς τὰς στρατιωτικὰς ἐργασίας τοῦ ἐχθροῦ καὶ ὅτι εἶναι αὐτόχρημα μωρία τὸ ἐλπίζειν ὅτι τὸ ψῦχος καὶ ἡ χιών θὰ ἀναγκάσωσι τοὺς Πρώσους νὰ διαλύσωσιν αἰκοθεν τὴν πολιορκίαν τῶν Παρισίων. Ἄλλως δὲ, ἡ ἱστορία τῶν νεωτέρων χρόνων ἀναγράφει πολλὰς ἐστρατείας, τελεσφόρους διεξαχθείσας ἐν καιρῷ τοῦ χειμῶνος. Φρειδερίκος ὁ Μέγας ἤρατο τὰς λαμπροτάτας τῶν νικῶν του κατὰ τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1757. Κατὰ τὸν χειμῶνα τοῦ 1794, ὅποτε ἐπάγησαν οἱ ποταμοὶ, ὁ Γαλλικὸς στρατὸς καθυπέταξε τὴν Ὀλλάνδαν καὶ διέβη τὸν Ρῆνον ἀβρόχως ποσῶ. Τὴν ἐν Αὐστρλίᾳ μάχην ἐκέρδησεν ὁ Ναπολέων τῇ 2 Δεκεμβρίου· ἡ ἐν Ἐϋλῶ αἶμα τοσοῦτάτη μάχῃ συνήφθη μὲν φεβρουαρίῳ τοῦ 1807. Τῇ 1814 οἱ συμμαχικοὶ στρατοὶ τῆς Ρωσσίας, Αὐστρίας καὶ Γερμανίας εἰσέβαλον εἰς τὴν Γαλλίαν ἐν τῇ ἀκμῇ τοῦ χειμῶνος· οἱ Πρῶσοι ὑπὸ τὸν Βλῦχρον διέβησαν τὸν Ῥῆνον τῇ πρώτῃ ἰανουαρίου κατὰ τὴν ἐν Ῥοθέρ μάχην (25 ἰανουαρίου) ἡ χιών ἐπὶ τοσοῦτον ἐμάλυπτε τὸ ἔδρανος ὡστε ἐδίησε νὰ τριπλασιασθῶσιν οἱ σύροντες τὰ πυρβόλα ἵππων. Ἐνιαχοῦ ὁ πνευτὸς, καταστήσας στερεωτέραν τὴν γῆν, διηκολύνα τὰς στρατιωτικὰς κινήσεις· εἶναι λοιπὸν γελοῖον τὸ λέγειν ὅτι ὁ χειμῶν θὰ ἀναγκάσῃ

(4) Voulez vous qu'une femme ait dans le caractère de l'humilité sans bassesse, de la flexibilité sans lâche complaisance, une charité inépuisable qui s'attachant surtout au bien de l'âme cherche pourtant à procurer le bien du moment? voulez-vous tout cela? rendez-la chretienne. (Mme Necker de Saussure)

τοὺς Γερμανοὺς νὰ ἐπανακάμψωσι κακῶς ἔχοντες εἰς τὴν πατρίδα των.

Τῇ 4 Σεπτεμβρίου, κηρυχθεῖσας θορυβωδῶς ἐν Παρισίοις τῆς δημοκρατίας, ὁ συρφετώδης ὄχλος εἰσῆλασε βιαίως εἰς τὰ ἀνίκτορα τοῦ Κεραμεικοῦ καὶ περιήρχετο αὐτὰ θραύων καὶ καταστρέφων πᾶν τὸ προστυγχάνον, ἕως οὗ ἔφθασεν εἰς τὴν κοιτῶνα τῆς Εὐγενίας. Ἐνταῦθα πολλοὶ ἐνδυθέντες τὰ τῆδε κακῆσε ἐρριμμένα γυναικεῖα φορέματα μετέβησαν εἰς ἄλλον κοιτῶνα ἐνθα εὗρον τὸ κλειδοκύμβαλον τῆς αὐτοκρατείας, ὅπερ ἠθέλησαν νὰ κατακεραμίσωσιν. Ἄμέσως ἀνὴρ εὐγενῆς τοὺς τρόπους καὶ κομψᾷ ἐνδεδυμένος ὤρμησε καὶ ἀπέκρουσεν εἰς τὰ ὀπίσω τοὺς δύο πρώτους τοῦ; μέλλοντας νὰ βάλωσι χεῖρα ἐπὶ τὸ ὄργανον. Τὸ πλήθος ἐβόα «τίς εἶναι οὗτος; βεβήκιως Βοναπαρτινός! κατὰσκοπος! φονεύσατέ τον!» Ὁ ἀνὴρ ἴσταται μεγαλοπρεπῆς καὶ ἀτρημῆτος· βλέπων δὲ τὴν ὄρμην καὶ τὴν ἀγανάκτησιν τοῦ πλήθους ἀνοίγει τὸ κλειδοκύμβαλον καὶ παίζει' πάντες σιωπῶσι καὶ ἐκπλήττονται. Μετὰ τὸ προανάκρουσμα ἐπαίξε τὸν μασσαλιωτικὸν παιῖνα μετὰ τοσαύτης ἀκριβείας καὶ ἐνθουσιασμοῦ ὡστε τὰ πλήθη συνέβαλλον ἀγαλλώμενα. Τότε προσεγγίσας τις κύριος ἀνεζώησεν «οὗτος εἶναι ὁ μέγας μουσουργὸς Γουνῶ' ἐγὼ τὸν γνωρίζω». Τὰ πλήθη κρυγάζουσι «ζήτω ὁ Γουνῶ»· ἀναί, ἐγὼ εἶμαι κύριε (ἀπεκρίνατο ὁ μουσικός)· σὰς πηρακαλῶ, πολιταί, μὴ περᾶξῆτε τὸ ἀξιόλογον καὶ σπάνιον κλειδοκύμβαλον ἵνα μὴ εἶπῃ ὁ κόσμος ὅτι ἐπράξατε ὡς Βενδῆλοι». Τὰ πλήθη ἀ εχώρησαν ζητωκρυγούντες ὑπὲρ τοῦ Γουνῶ καὶ τῆς δημοκρατίας.

Ἡ ἐφημερίς «Peuple francais» θέλουσα νὰ ἐμβάλῃ φόβον τοῖς πολιορκηταῖς καὶ θάρρος τοῖς πολιορκουμένοις· ἐδημοσίευσεν μικρὸν καλόλογον θανατηφόρων ὀργάνων ἐφευρεθέντων ἐν Παρισίοις ἐναντίον τῶν Πρώσων. 1. Μυδροβόλα τοῦ Μοντινῶ, ῥίπτοντα 484 σφαίρας ἀνὰ πᾶν λεπτόν· ἐν 5 τὰ τοῦ Μειῦδὸν ἔρριπτον μόνον 155). 2. Μυδροβόλον Μαρκλερβέργ, φρητὸν ὄπλον, ῥίπτον 250 σφαίρας ἀνὰ πᾶν λεπτόν. 3. Μυδροβόλον Δουράνδ' ἐνταῦθα ἀντὶ πυρτίδος ἀντικαθίσταται ἀτμός· ῥίπτει ἀνὰ πᾶν δεύτερον λεπτόν 60 σφαίρας εἰς 400 μέτρα, ἐπομένως 3600 ἀνὰ πᾶν πρῶτον. 4. Βόμβαι Μονεττῶλ φονεύουσαι χιλιάδας ἐκάστην φοράν. 5. Βόμβαι πυρπολητικαὶ Γωδὲν, ῥιπτόμεναι ἐξ ἀερόδρόμων καὶ κίττους

τάς αποθήκας τῶν ἐχθρῶν. 6. Βόμβαι ἀπόζουσαι καὶ πνίγουσαι διὰ τῆς ἀποφορᾶς τοῦς μὴ θανατωθέντας. 7. Ῥακέται τοῦ Σατανᾶ, ἀνάπτουσαι ὀλόκληρον στρατιὰν ἀπέχουσαν 4 ἢ 5 χιλίόμετρα. 8. Ἑλληνικὸν πῦρ τοῦ Βῶμ, ἐκσφενδονιζόμενον μακρὰν, καίον πᾶν τὸ προστυχὸν καὶ ἄσβεστον αὐτὸ διαμέμον. 9. Πυροκροτητικαὶ ὑπόνομοι τοῦ Δίγαϊμ, ἀνατινάσσουσαι εἰς τὸν ἀέρα ὀλόκληρα συντάγματα ἄλλαι ὑπόγιοι ὑπόνομοι καταστρέφουσαι τάγματα ἐχθρῶν.

Ὁ ἐντὸς τῆς Γαλλίας ὑπάρχων ἤδη γερμανικὸς στρατὸς σύγκειται ἐξ ἐπτακοσίων περίπου χιλιάδων ἀνδρῶν μετὰ 160,000 ἵππων. Πρὸς διατροφήν τῶν στρατιωτῶν ἀπαιτοῦνται πρὸς τοὺς ἄλλοις καθ' ἑκάστην ἡμέραν 225,000 τεμαχίων ἄρτου, 185 βόες, 400 ἐκατόλιτρα λίπους, 540 ἐκατόλιτρα ὀρυζίου, 160,000 κουάρτ οἰνοπνεύματος, ἐκατόλιτρα καφέ κλ.

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΗΣ ΞΑΝΘΟΥΛΑΣ.

(Λυρικὸν ποίημα ἐκ τῶν ἀπορριφθέντων κατὰ τὸν ποιητικὸν ἀγῶνα τῶν Ὀλυμπιῶν).

Βλέπεις πέραν τὴν ἰτέαν παρὰ τὰ γλυκὰ νερά,
βλέπεις καὶ τὴν ἄσπρην πέτραν, ἣν ἀφρίζον κύμα βρέχει;
βλέπεις τὸν σταυρὸν ποῦ πλέκουν δύο ἄφυλλα στελέχη;
Σιωπή! Ἐκεῖ κοιμᾶται ἡ Ξανθούλα ἡ μικρή.

Ἐνθουμαῖσι; Ὅλη βέβα ἦτο ἡ χρυσὴ αὐγὴ
καὶ τὰ δένδρα ἔλα φύλλα, ἔλα μέλος τὰ στρουθία,
ἔβασκον χοροπηδῶντα τὰ βελίζοντα ἄρνια
καὶ πλησίον τῆς Ξανθούλας μετ' ἑνὸς Φιλῶρον ἡ σιγή.

Ἐνθουμαῖσι; Τὴν ἐσπέραν ἦσαν ἔλα σκοτεινά.
Ἐκοιμῶντο εἰς τὴν στήνην ἦτοχ τὰ πρόβατά της.
Ἄν ἐτάραττε τὸ δάσος αὐρᾶ οὔτε διεθέαττε,
καὶ οἱ δύο νεοὶ μόνον συνωμίλουσαν ταπεινά.

Ἐξέφρα χλωμὴ μ' ἐφάνη ἡ Ξανθούλα, σκοπετικὴ.
Γελατικὴ δὲν ἦτο πλέον, ἔβλεπε κ' ἐλισσόμεντρο.
Τὴν ἐφώναζον Ξανθούλαν, ἡ Ξανθούλα πλὴν δὲν ἦτο.
Τόσον τὴν ἐστενοχώρει μία σκέβης μουσικὴ!

Μίαν νύκτα λέγουσι ἔκλαυσε πολὺ πολὺ.
Τὴν δ' αὐγὴν ἐν ᾧ ὁ κόσμος ἔλας εἶχεν ἐξυπνήσει,
δὲν ἐξύπνησεν ἐκείνη. Κρῖμα! εἶχεν ἀγκυπῆσει
κι' ἀπὸ ἔρωτα ἐπῆγεν ἡ Ξανθούλα ἡ καλή.

ΣΠΥΡΙΔΩΝ Π. ΛΑΜΠΡΟΣ.

ΕΥΑΓΓΕΛΩ ΖΑΠΠΑ.

(κατὰ τὰ Ὀλύμπια).

(Ἐκ τῶν ἀπορριφθέντων κατὰ τὸν Ζάππειον ποιητικὸν ἀγῶνα).

Γμνεῖτε τὸν Εὐάγγελον! εὐάγγελος θὰ ζήσῃ,
ἐνὸσφ ἡ πατρὶς ἡμῶν μετὰ μάγον οὐρανὸν
περιπαθῶς τῶν τέκνων της τὴν μνήμην περιπτύσσει,
ἐνὸσφ ὑπ' αὐτὸν οσπετὸς ὕλοῦται Παρθενῶν.

Ἄν θνήσκουν ἀποθήσκοντα τὰ τέκνα τῆς πατρίδος,
τὰ μόνον πλοῦτον ἔχοντα τὸ ὄνομα αὐτῆς,
ἔλλ' ὑπὸ τὴν χλιμῆδα της κοιμῶνται μετ' ἐλπίδος
καὶ ἡζωή των ἄρχεται ἀπὸ τῆς τελευτῆς.

Ἴδέτε! ἡ πατρὶς ἡμῶν τὸ πένθος ἀπεδύθη.
δὲν εἶναι πλέον ἐνδοκρως, βλακένδουτος, ὠχρά-
τὴν παλαιάν της; εὐκλειαν ἐκείνην ἐνθυμήθη.
κ' εἰς τὴν μορφήν της ἦστραβεν ἄγία τις χερὰ.

Τὸν Εὐάγγελον εὐλογεῖ ἐκτείνουσα τὰς χεῖρας.
Κοιμᾶται οὗτος; ἔπαυχε μακρὰν ἦτο κενρὸς!
Ναὶ ἐκοιμήθη εὐελπίς τὸ βλέμμα ἀνεγείρας
κ' ἰδὼν πῶς ἐμειδίσατο τὰ χεῖλη της μητρός.

Ναὶ ἐκοιμήθη, ὡς ποθῶν τὴν μητρικὴν ἀγκύλην.
Ἐγρηγορῶν ἦτο μακρὰν, πολὺ μακρὰν αὐτῆς.
Ἐλπίδα ὁ Εὐάγγελος δὲν εἶχε πλέον ἔλληνη,
ἐπόθει μόνον τὴν σποργὴν μητρὸς ἀγαπητῆς.

Ἐγμνεῖτε τὸν Εὐάγγελον! εὐάγγελος θὰ ζήσῃ,
ἐνὸσφ ἡ πατρὶς ἡμῶν μετὰ μάγον οὐρανὸν
περιπαθῶς τῶν τέκνων της τὴν μνήμην περιπτύσσει,
ἐνὸσφ ὑπ' αὐτὸν σπετὸς ὕλοῦται Παρθενῶν.

ΙΩ. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥΣ.

Ἄφρων καὶ οὐτιδανὸς ὁ ἀνὴρ ἐκεῖνος, ὅστις
προτείνει ἔριδα ἄθλων εἰς τὸν ξενοδόχον αὐτοῦ,
ἐν ἀλλοδαπῇ ξενιζόμενος γῆ. ΟΜΗΡΟΣ.

Προτίμα μᾶλλον ζῆμίαν ἢ κέρδος αἰσχρόν.
διότι τὸ μὲν ἄπξι θέλει σὲ λυπήσει, τὸ δὲ διὰ
παντός. ΧΙΛΩΝ.

Φιλᾶργυρος οὐδεὶς ἀγαθός, οὔτε βασιλεὺς, οὔτε
ἐλεύθερος. ΑΝΤΙΣΘΕΝΗΣ.

Ζηλωτὸν ἴσως ὁ πλοῦτος; ἀλλὰ τίμιον καὶ
θαυμαστὸν ἡ δικαιοσύνη. ΑΥΚΟΥΡΙΟΣ.

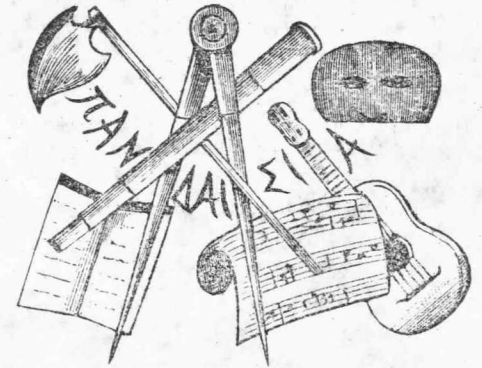
Οὐδεὶς ἀγαπᾷ τὸ φῶς ὅσον ὁ τυφλός.

Ὁ δανειστής εἶναι χείρων τοῦ κυρίου; διότι ὁ
κύριος τὸ σῶμα μόνον κατέχει, ἐν ᾧ ὁ δανειστής
κρατεῖ τὴν ἀξιοπρέπειαν ἡμῶν καὶ δύναται νὰ
τὴν βραπίσῃ. V. HUGO.

Ἡ γῆ γεννᾷ θεόπνευστον σπανίως ἀνδρα ἕνα
καὶ ἡ τοιαύτη ἐξαντλεῖ τὴν δύναμίν της γέννα
Α. ΣΟΓΓΕΤΟΣ;

Μεγάλο θαῦμα! ὁ θάνατος μετὰ τὴν ζωὴν νὰ σμίγῃ!
Ὁ θάνατος νικάει...
Τὴ διώχει ἡ λύπη τὴ χαρὰ τόσο ἡ χαρὰ νὰ
[λίγη,
Γι' αὐτὸ σωπαίνουν τὰ βιολλά, ὅταν νεκρὸς περνᾷ.
Γ. ΖΑΛΟΚΩΣΤΑΣ.

Οὐδεὶς οὕτως ἀνόητος ἐστί, ὥστε νὰ προτιμᾷ
τὸν πόλεμον τῆς εἰρήνης; διότι ἐν μὲν τῇ εἰρήνῃ,
οἱ παῖδες τοῦς πατέρας θάπτουσι; ἐν δὲ τῷ πο-
λέμῳ, οἱ πατέρες τοῦς παῖδας. ΗΡΟΔΟΤΟΣ

ΕΤΑΙΡΙΑΙ ΚΑΙ ΣΥΛΛΟΓΟΙ.

* * * Γενομένων τῶν ἀρχαιρεσιῶν τῆς ἐν Κων-
σταντινουπόλει Λέσχης *Μνημοσύνης* ἐξελέχθη-
σαν πρόεδρος μὲν ὁ Κ. Ἀνδρέας Σπαθάρης, ἀν-
τιπρόεδροι οἱ Κ. Γ. Ε. Κυριακοῦ καὶ Λύσανδρου;
Συρίγου, γεν. γραμματεὺς ὁ Κ. Συμ. Παπαδάκης,
εἰδικὸς ὁ Κ. Θελλῆς Ἀντωνιάδης καὶ ταμίας ὁ
Κ. Γ. Πολιτάκης.

* * * Τὴν 11 Ὀβρίου ἐγένετο ἡ ἐπίσημος ἐναρ-
ξίς τῶν ἐργασιῶν τοῦ ἐνταῦθα *Φιλολογικοῦ*
Συλλόγου Παρρασοῦ. Τὸ παριστάμενον ἀκρο-
ατήριον ἦν πολὺ καὶ ἐκλεκτὸν ὑπὸ πάσας τὰς
ἐπόψεις. Ὁ Κ. Παῦλος Νικολάρας ἀνέγνω λογοδο-
σίαν τῶν κατὰ τὴν προεδρείαν αὐτοῦ γενομένων.
Ὁ δ' ἐπίτιμος πρόεδρος Κ. Μάρκος Ῥενιέρης καὶ
ὁ τακτικὸς Κ. Ἰωάννης Καμπούρογλους ἐξεφώ-
νησαν καταλλήλους προσλαλιάς.

ΘΕΑΤΡΙΚΟΣ ΚΑΙ ΜΟΥΣΙΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ.

* * * Ἦρξαντο ἐν τῷ θεάτρῳ Ἀθηνῶν αἱ
Ἑλληνικαὶ παραστάσεις. Μέχρι τοῦδε ἐδιδά-
χθησαν τὰ δράματα Μερόπη καὶ Μαρία Δοξαπα-
τρῆ τοῦ Κ. Βερναρδάκη, Κλαβίγιος τοῦ Γκαίτε,
Ὁθέλλος τοῦ Σαίξπηρ, Φραγκίσκη ἐξ Ἀρμίνου
τοῦ Σιλβίου Πελλίκου, οἱ Δύο Λοχιαί, ὁ Μυστη-
ριώδης Δήμιος τῆς Ἐνετίας, ἡ Μοσχομάγκα τῶν
Παρισίων καὶ αἱ κωμῳδία Ταρτούφου, Ἐβηντα-
βελόνης, Ἀκούσιος Ἰατρός τοῦ Μολιέρου, ἡ
Ξενοδόχος τοῦ Γολδόνη καὶ πλεῖστα ἄλλαι εἰς
μίαν πρᾶξιν. Ἡ ἐπιτυχία τῶν δρώντων προσώ-
πων εἶναι κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἦττον καλή.
Ἰδίως ἐξαίρομεν τὴν πρωταγωνίστριαν Κ. Σο-
φίαν Ταβουλάρη ἐν τῷ Δημίῳ τῆς Ἐνετίας, τῇ
Μερόπη, τῷ Κλαβίγιῳ, τῇ Μαρίᾳ Δοξαπατρῇ
καὶ τῷ Ταρτούφῳ, τὸν Κ. Π. Σοῦτσαν ἐν τῷ
Ταρτούφῳ, τὴν Ξενοδόχῳ, τῇ Μαρίᾳ Δοξαπατρῇ,

τῷ Δημίῳ τῆς Ἐνετίας καὶ τοῖς μίμοις ἡ Κόρη Παντοπόλου, ὁ Κρομμύδας, τὸ σύνθημα εἶναι βογγαλητὸ, τὸν Κ. Α. Τασσόγλου ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Ἰάγου ἐν τῷ Ὀθέλλῳ, τοῦ Καμπανίτου ἐν τῇ Δοξίπατρῃ, τοῦ ὑπασπιστοῦ ἐν τοῖς Δύο Λοχίαις, τοῦ ρουμελιώτου μαγειροῦ ἐν τῷ Ἐξηνταβελόνῃ, τὸν Κ. Δ. Ταβουλάρη ἐν τῷ Δημίῳ, τῇ Φραγκίσκῃ, τῷ Ταρτούφῳ, τῷ Κλαβιγίῳ καὶ τοῖς Δύο Λοχίαις. Ἐπίσης ἐκ τῶν λοιπῶν ἠθοποιῶν ἀναφέρομεν μετ' ἐπαινῶν τοὺς ΚΚ. Σπ. Ταβουλάρη, Α. Σίσυφον, Ε. Χέλμην καὶ Ν. Κυρικτὸν καὶ τὰς ΚΚ. Πολ. Σούτσα καὶ Ἑλ. Χέλμη. Ἐν μόνον πρὸ πάντων παρατηρούμεν τοὺς ἠθοποιούς, νὰ λαμβάνωσι πάντοτε ἐν τοῖς διδασκομένοις δράμασι τὸν χαρακτῆρα αὐτῶν καὶ αὐστηρῶς νὰ τηρῶσιν αὐτόν, οὐδέποτε

δὲ νὰ λαμβάνωσιν ἄλλον εἴτε διὰ νὰ πρωγωνιστήσωσιν, εἴτε διότι καὶ ἄλλοτε παρέστησαν αὐτόν. Τὸ τοιοῦτον ἐπιφέρει χαλάρωσιν καὶ σύμμειξιν τοιαύτην, ὥστε ὁ θεατῆς συγχιζόμενος ἀγνοεῖ πλέον εἰς τί πρωτεύει ὁ δεῖνα καὶ δεῖνα ἠθοποιός. Αἱ ἑλληνικαὶ παραστάσεις ὑπὸ αἰσίοις ἤρξαντο οἰωνούς· ἐπαινος δὲ πολὺς ὀφείλεται οὐ μόνον ταῖς ΑΑ. ΜΜ. αἵτινες μετὰ προθυμίας μεγίστης καὶ ζήλου πολλοῦ σπεύδουσι νὰ συνδράμωσι τὴν ἑλληνικὴν σκηνήν, ἀλλὰ καὶ τῷ Ἀθηναϊκῷ κοινῷ καὶ ἰδίως τῷ ὠραίῳ φύλῳ, ὅπερ ἐνόησε τέλος ὅτι πρέπει διὰ παντὸς τρόπου νὰ ἀνιδρυθῇ ἐθνικὸν θέατρον, ἐκ τῶν ἐνόητων δὲ δὲν πλάσσονται Ῥιστόροι καὶ Τάλμαι. Ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς φυλλαδίου θέλομεν ἀρχίσει τακτικὴν θεατρικὴν ἐπιθεώρησιν.

Λ Υ Σ Ι Σ

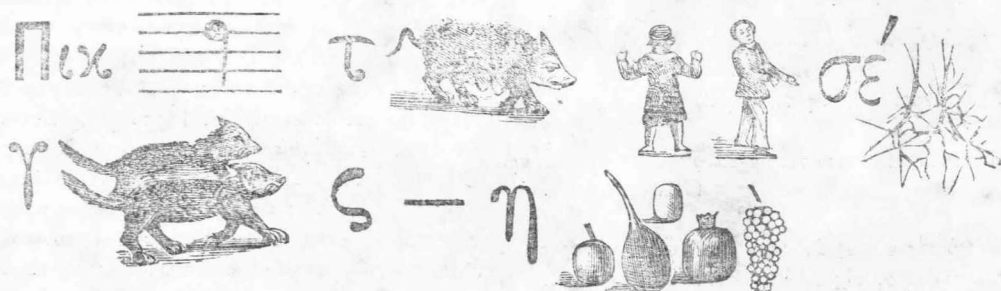
τῶν ἐν τῷ Γ. φυλλαδίῳ προβλημάτων.

Λον. Ἡ μάχιρα ὀξύνει τὸν κάλαμον λεπτύνουσα αὐτόν, γραμματι- κῶς δὲ, ὁ κάλαμος ὀξύνει τὴν μάχιραν τονίζων αὐτήν.	
Βον. Περιουσία τοῦ πατρὸς	δρ. 360,000
Υἱοὶ ἕξ — ἕλαβον ἕκαστος	» 60,000

Πολλοὶ ἐπεμψαν ἡμῖν τὴν ἀνω λύσιν, πρῶτος ὅμως καὶ ἐπιτυχέστερον πάντων ὁ ὑπολογαγὸς Κος. Ἄν. Γρηγοριάδης· ὅστις καὶ ἔλαβε τὴν ὑποσχεθεῖσαν ἀμοιβήν.

Ὁ ἐκ Ναυπλίου Κος Γ. Βελλίνης καὶ ὁ ἐκ Κωνσταντινουπόλεως Κος Σοφ. Σαμπυράκης· ἐπεμψαν ἐπίσης ἀκριβῆ λύσιν τοῦ Βου προβλήματος.

Γ Ρ Ι Φ Ο Σ .

Τῷ πρῶτῳ λύτῃ δωρηθήσεται ἡ Σαμία Ὀρφανή, δρᾶμα πρωτότυπον